

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theatrum Asceticum, Sive Meditationes Sacrae

Neumayr, Franz

Ingolstadii [u.a.], 1747

VD18 14516888

Annus Illus De secundo gradu perfectae Conversionis, qui est Horror
Peccati.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54686](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54686)

PECCATUM
 SUMMUM MALUM
 ARGUMENTUM
 QUINQUE MEDITATIONUM,
 ANNI M. DCC. XLI.
 MEDITATIO I.
 PECCATUM
 MALUM SUMME NOXIIUM
 SIVE
 JEROBOAM.
 ARGUMENTUM.

Pergimus in considerandis gradibus *perfectæ Conversionis*, cujus *Ideam* abhinc biennið in Augustino spectavimus : & quia ante annum contemplati sumus *gradum primum*, qui consistit in *cura impetrandæ Divinæ gratiæ per Mariæ Devotionis Exerctium*, quo nihil ad hunc finem efficacius est : propterea hoc anno ad *secundum gradum* procedimus, quem ponimus in vivo, & acerbo *horrore peccati*. Itaque quinque Medi-

Meditationum erit scopus, & labor, inculcare animis hanc veritatem excitando horrore, si sedulò expendatur, utique sufficientem: *Peccatum est summum malum.* Brevis sententia funestam in nuce Iliadem claudit, cujus hæc est synopsis: Peccatum malum est *summè noxium*, malum *summè turpe*, malum *summè triste*, malum *pejus morte*, malum *infinitum.* Omnia *Fides & Ratio* ad oculum demonstrabunt.

Hodie prima veritas, quòd peccatum malum sit *summè noxium*, in *Jeroboamo* se exhibet, qui, ne subditi, postquam à *Roboamo* defecerant, amore templi Hierosolymitani ad eundem retraherentur, Regno suo Idololatriam invexit. Consilium stolidè politicum fuit, nam *idcirco*, teste sacra Pagina, *idcirco induxit Dominus mala super domum Jeroboam*, & omnem familiam, sicut prædixerat *Ahiah* Propheta, per rebellem *Baasam* extinxit. Mors *Jeroboami* à Scriptura sic exprimitur: *Quem percussit Dominus. & mortuus est.* 2. Paral. 13. Mors filii ejus *Nadab*, & totius familiæ interitus sic narratur: *Insidiatus est ei Baasa... interfecit illum.... percussit omnem domum Jeroboam.* 3. Reg. 14. Equidem tragici casus series intra duas horas peracta non est, sed nos per theatri licentiam utimur *synchronismo*, quem compenetracionem temporum dicas, cujus usu Historia sæpe plures annos complexa sic exhibetur, ut videri possit tota uno, eodèque die absoluta fuisse. Igitur primæ Meditationis hæc est

Materia: Jeroboami cum tota familia infelix interitus.

Puncta duo: Primum, tantæ Ruinæ certa causa:

Secundum, miserabilis modus.

Fructus: Detestatio impii axiomatis: *Si non licet, tamen expedit.*

Propositum: Fuga peccati, etiam cum ad peccandum aut *lucris spes* invitat, aut *damni metus* impellit. In specie decernamus, persuasissimum nobis esse debere,

Mm 2

quòd

quòd felix esse in suis consiliis nemo possit, invitâ
Deò, aut inimicò.
In Choro ostenditur, quòd peccatum utile sit chimæra,

P E R S O N Æ.

Jeroboam Israëlis Rex.
Nadab Filius natu maximus.
Abias Propheta.
Aram Legatus Asæ Regis Judæ.
Baasa Præfectus Militiæ.
Zara Familiaris Baasæ.

P R O L O G U S.

Fides Rationi persuadet Meditationem
hujus veritatis: Peccatum est sum-
mum malum.

Fides. Ratio.

Ratio. ERgò præ peccato omne malum aliud
Deberem eligere?

Fides. Quia inter plura mala
Eligendum est *minimum* utique.

Ratio. Atqui, quòd peccatum malum sit
Maximum omnium,
Est sententia captu difficillima,
Et *communi sensui* planè contraria.

Fides. Aliud antiqua te doceant tempora: sequere me! ..*

Ratio

(*) Exhibetur Imago *hinc* priscorum Martyrum, *illinc* pœnitentium.

Ratio. Superi! quò me abripis, Fides?
Fides. Primorum sæculorum imaginem vides.
Hinc discite, quis genuinorum
Communis de peccato fuerit *sensus* Christianorum.

Aria

Vide, stupe, *hæc* de Rupe
Quantæ fluant lacrymæ! ...
Hic, tuorum in Majorum
Roma natat sanguine! ...
Ne peccarent, *hæc* tulerunt!
Cùm peccârunt, *sic* fleverunt:
Tantus *horror* criminum,
Tantum fuit *odium*.

Ratio. Obstupesco!.. Erubescio!..
Nam egone, *ne peccarem*, funderem sanguinem,
Cùm *pro peccato* ne quidem lacrymas
A me impetrem?

Arietta.

O meæ lacrymæ,
Quàm estis aliæ! ...
Ex *naturæ* placito
Plenò itis alveò:
Quando jubet *gratia*,
Nulla manat guttula:
Quàm estis aliæ,
O meæ lacrymæ!

O quis dabit capiti meo aquas *tales*,
Et oculis meis fontes lacrymarum *istis similia*,

Mm 3

Fides.

- Fides.* Ego, ego docebo te *doctius flere,*
Si potes facere, quod Iſti, & iſti fecere.
- Ratio.* Ecce me! audio te.
- Fides.* Veritatem, quam coepi explicare,
Attentiùs meditare.
Quod *Audiens* vix percipit,
Meditans perfectè intelligit.
Puncta distribuo: ruminare ſedulò! ...
Peccatum ſummum eſt malum! volo dicere:
Malum eſt ſummè noxium! ...
Summè turpe! .. *ſummè triſte!* ..
Pejus morte! .. *inſinitum!* ..
Vel, quod idem eſt denique,
Malum peſſimum in omni genere! ...
- Ratio.* Intellexi te:
Verùm obſecro, ne me obrue!
Singula per moram explica,
Et hodie,
Quomodo peccatum malum ſit *ſummè noxium,*
Doce me.
- Fides.* Doceo: nam placet ſapiens deſiderium,
Quia *intellectus ſerìo cogitabundus*
Eſt ſalutis initium. S. Aug.
Ergo accingere.
In Jeroboami funeſtiſſimo exitio
Dabitur primi Puncti demonſtratio.
- Ratio.* Ut fructum ferat mea ſpes,
Fayete Cœlites!

Aria.

Et tu, qui amarissimos,
JESU dulcissime!
Peccati fructus propter nos
Gustâsti avidè,
Fac, me verè
Tecum flere! ...
Istæ profunt lacrymæ:
Istæ fient Margaritæ,
Quæ splendebunt dispertitæ
In Corona gloriæ.

MEDITATIONIS I.

De Interitu Jeroboami cum tota Familia

PUNCTUM I.

Tantæ Ruinæ certa causa.

SCENA I.

Jeroboam. Aram.

Aram. **V**erum dico, Rex, & augeo nihil. Decies centena millia bellatorum eduxit Æthiops adversus Asam, (2. Paralip. 14.) sed nos, Deo freti, ut vidimus, vicimus hostem tam formidandum, atque ad internecionem delevimus: præda immensa fuit, lætitia supra modum, & fructus victoriæ terror ingens, quo omnes circum populi Asæ gloriam reverentur. Intellige, quàm bonus sit Deus Regi meo, postquam ille Regni sui primordia in ruina infamium idolorum firmavit, quorum scelerato cultui se Pater ejus, & Avus addixerant. *Jerob.* Bonus sit

fit Afæ Deus, mihi semper est malus: nec habeo, unde bonum sperem. Scis, Aram, quòd jam alter supra vigesimum annus fluat, quo sceptrum teneo: qua hora felix fui? ut dies diem, sic calamitas calamitatem excepit: bella, clades, funera conficiunt seriem annalium Regni mei. Si sic futurum erat mihi, cur Regem me fecit Deus? num, ut miserum faceret? *Aram.* Imò Regem fecit, ut magnum, ut gloriosum, ut beatum faceret: & esses utique, si Deo, qui te evexit, confidere maluisses, quàm tibi, tuæque prudentiæ. O Princeps, quis ita fascinavit te, ut putâris, *utile tibi peccatum* fore, & credideris, fieri posse, ut bene sit tibi *in-vitò* Deo, imò inimico? *Jerob.* Sile! peccatum est utique, peccatum graviter, quòd Deo Israëlīs rebellis, aureo vitulo curvârim genu! stultitiam video! *Aram.* Sit Superis laus! agnoscis, Rex, peccâsse te: primus ad gratiam gradus est, *confiteri.* *Jerob.* Nempe si confessionem extorquet *paenitentia*, non desperatio. *Aram.* Cur desperes? si perdere offensus Deus Jeroboamum voluisset, non servâsset tam diu, non tolerâsset tam patienter. Atqui expectat. *Jerob.* Expectat, ut diutius cruciet. *Aram.* Ut per adversa eruditus, redeas in viam. Quanquam quid adversa loquor? finis erit: redit Phoebus post nubila, suaviter tibi vultu fereno radians. Ecce Rex meus, utique Deo auspice, in suæ felicitatis communionem ultro invitat te, exposcit foedus, offert Nadabo uxorem filiam, dotis nomine restituet ereptas urbes, erit æterna pax. Una conditio ponitur, ut subversis altaribus impiis, te ac tuos restituas Deo Israël. Quousque deliberabis? *Jerob.* Serum consilium est. Jam latam sententiam Ahias cecinit: Amice, perii! *Aram.* Nondum, Rex! nam mihi crede, si mutas mentem, mutabit sententiam Numen, & aliud Ahias canet. *Jerob.* Quid ago?

SCE-

S C E N A II.

Jeroboam. Aram. Nadab.

Nadab. Rex Pater! postremos fratri honores dedimus: sepultus est. Fac ergo modum luctui, & tandem te nobis redde. *Jerob.* Sic fiat: reddo me. Nadabe, facio, quod Asa suadet: tu Patris exemplum sequere. Eo, ut frangam vitulos, aras profanas destruiam, occidam popas, evertam lucos. *Nad.* Sicine? in hoc consilium impellit Asa? in hoc tanto impetu, Parens, rois? impera moram saltem, & num, quod agis, *expediat*, vide. *Aram.* Obedire Deo utrùm *expediat*, an consultandum est, Princeps? *Nad.* Huc, Aram, tuuste misit Rex, ut turbes aulam? *Jerob.* Hoc agis, Nadabe, tu, ut Patrem tecum & totam familiam perdas? Fili, hoc uno consilio placari nobis Deus Israël potest, ut imminens avertat exitium domûs. *Nad.* Exitium domûs! unum ex filiis mors rapuit tibi: grave malum est Patri, domui leve. *Jerob.* Sic? nempe unum me lugere malum in morte filii, hoc credis tu: sed foeta capiti impendet nubes, mi fili, & ultima luxit dies. Furor irati coeli infestat aulam, Regius undat cruor, concidit solium, tota in ruinam procubuit domus. *Nad.* Impotens dolor loquitur. Nunquid enim adhuc superstes vivit Nadabus tibi? aut, si vilui, ecce adhuc fratres mei Salmon & Efron vivunt, vivunt duæ filia tuæ, & ex illis nepotes septem: nondum procubuit domus. *Jerob.* Sile filios, fratres, nepotes sile: fuerunt! hæc vox Tonantis est: fuerunt! Evaginavit fulgurantem gladium vindex Numen, nec una victima sævitiam saturat. Non dimittetur ne una quidem anima de meo semine, (3. Reg. 15. Ahias vates est. I, Matrem interroga, quid audierit à viro Dei: sic intelliges, an nimius me luctus premat. O Regibus tremendum Numen! .. heu! videre jam his oculis mihi videor spectaculum atrox! fratres, nepotes, filii mei, *carnem vestram vorabunt corvi,*

Na

corvi,

corvi, & sanguinem canes bibent, quia Dominus locutus est! (3. Reg. 14.) Prô horror scenæ! ô Israël, popule tot annos regnate mihi, unum hodie de filiis sepulchrô condis: reliquos omnes meos canibus & corvis dabis! tremite posteri sortem Regum! Est aliquis *supra nos*, qui si agit *contra nos*, væ nobis! væ nobis! Nad. Fateor, tremunt viscera, & ambæ aures tinniunt ad horrendum oraculum, si verè oraculum est. Pater, an idem, qui tibi olim regnum cecinit, jam istud malum Propheta canit? *Jerob.* Idem Ahas canit, ut minùs dubites, an canat verum: & adjecit, quod maximè terret: *Constituet autem sibi Dominus Regem super Israel, qui percutiet domum Jeroboam in hac die, & in hoc tempore!* Videtur, adèò nec mora supplicii est. Nad. Quid audio? mihi debetur regnum, & alius auferat! quis ille? quem nominavit vates? hoc ense cadet. *Jerob.* Juveniliter jactas te. Nempe minæ nostræ terrebunt coelum, ut minas retractet suas? Nad. Vocetur Ahas saltem, ut doceat, quis destinatus sit Auctor cladis. *Jerob.* Vocavi, & missus est Zara, Fili, ut Prophetam adducat mihi. Nad. O factum providè! est proditor Ahas, nisi prodat hominem nobis, quem in exitium nostrum Superi concitant adversum nos. *Aram.* O Principes, inutile consilium est! nam *instrumentum* exitii vestri quid juvet scire? nihil ista scientia decretis Dei obsistet: de *causa mali*, de abolenda causa oportet angere, de peccato, inquam, deflendo, quo à Deo defecistis ad vitulos, de extinguenda labe ingratitude, per quam potestate Regia divinitus data abusi pessimè contra Datorem estis. Hæ *causæ* imminentis interitus sunt: has si tollere properatis, *instrumentum* Deus sine mora projiciet. Nad. Video utique, non dici nihil. Sed detollenda *causa* deliberari postea potest: nunc *expedit* festinare, ut caveamus, ne aliquid *instrumentum* se moveat. *Aram.* Si Deus pro vobis sit, quis erit contra vos? Deum placate! Nad. Humanam prudentiam Deus non prohibet. *Aram.* Nisi obsistat Divinæ. *Jerob.* Demus utrique aliquid: I, Nadab, fidelem habemus &

stre-

strenuum servum Baasam: mone, ut excubias geminet, ne quid turbetur. Ego me abdo intus, ut orem offensum Deum, ne præcipitet poenam, priusquam Ahias adsit. *Nad.* Probè, Rex: sic utrinque securi sumus. *Aram.* Ah! anxii de poena estis, de culpa parum: dubito, num istas curas Superi æstiment.

S C E N A III.

Nadab. Baasa. Aram.

Nadab. **U**T opportunus occurris mihi, amice Baasa: geminari excubias jubet Rex, & ne quid turbarum aut miles, aut civis moveat, invigilare, nam sæva procella impendet capiti: sed tibi se ac suos totâ fiduciâ committit Jeroboam. *Baasa.* Nempe! .. si mihi fidentis, Princeps, cur accersitur Ahias? unde metus turbarum est hodie? miles & civis omnis non inconcussam tamdiu probârunt fidem? Ecce! unius deliri senis jactantia, dum clamat: *Hæc dicit Dominus!* omnes potuit Regni Proceres in suspicionem læsæ Majestatis adducere: *tanti sumus!* Hoc eo questum Regi. *Nad.* Hem! novam querelam audio. Sed, obsecro, quæ esce Baasa, & mihi crede, falsa est omnis tua de nostrâ suspicionem suspicio. Video scire te, quæ mala nostræ domui malus bubo cantaverit: jam vult adduci hominem Rex ad se, ut intelligat, à quo debeat cavere sibi, ac suis. Quid in hoc consilio improbas tu? *Baasa.* Est, quod dixi. Ergò quemcunque reum paricidii, & tyrannidis Ahias dicet, vobis reus erit, judicatus est, perit, etiam si Baasa foret. Bene est: sic pensatur tot annis probata fides, triumphat Asa: obtinuit, quod volebat! per suum Legatum turbavit aulam, per Ahiam effecit, ut diffidat Jeroboam fidissimis sibi: sic nudum Regi Judæ Rex noster prostituit latus: quid sequi necesse sit, ut videas, non est opus, Prophetam esse. *Nad.* Bardus sim, nisi capiam, Baasa, quàm non ineptus interpretum minarum sis, quas eructavit senex in aures foeminæ. Quid tibi vide-

N n 2

vide-

videtur Aram? *Aram.* Queror, audiente me, injuriam tam atrocem inferri meo Regi, ut audeat aliquis de artibus tam infandis accusare Principem tam Religiosum. Si Regnum Israelis ambiret Afa, arma suppeterent, patrocineretur jus, faveret Deus: per fraudes & mendacia, per oracula ficta, & graves calumnias, per scelera & malos dolos, quòd Afa sibi novum imperium quærat, non potest suspicari, qui novit, quo ille animo in suum feratur Deum. *Baasa.* Numen est nomen Regibus, quòd, *cùm expedit,* jactant, *cùm non expedit,* negligunt: & quando de occupandis Regnis agitur, quis nescit, curam Religionis in ultimis curis esse? nec imprudenter, ut puto: nam hic an ille plura Regna obtineat, quid interest Dei? nulla illi propterea pars cœli eripitur. *Aram.* O digna viro sententia, cui Deus est *vitulus,* contentus utique, si bona pascua, & commodum stabulum habeat. Sed Deus, quem Afa colit, Rex Regum est: illi subsunt, qui præsumunt omnes: omnes, quo modo præfuerint, rationem severam reddent. Væ illis, qui potestatem Vicariam Dei aut sibi arrogant invito Deo, aut adhibent contra Deum. Hunc Deum, Princeps, time, hic tibi per Ahiam intentat malum, à quo nullus Baasa eripiet. *Baasa.* En intrat Zara, & ipsum trahit.

S C E N A IV.

Nadab. Aram. Baasa. Abias. Zara.

Zar. Subsiste miles: aulam ingredimur soli. Ahia, bona loquere, si auditorem cupis benevolum tibi. *Abias.* Loquar, quod Deus jussit, funera, neces, stragem, pacatum nihil. *Aram.* Ahia salve! regium hinc Principem vides, cui malè suspecti sumus: oro, ut saltem *spe bona* soleris trepidum: dic mala, quæ minitaris, posse effugi, si cum Rege Patre citò redeat ad Deum nostrorum Patrum: aut, an non est ita? *Abias.* Opto, ut ita sit. Sed Dominus locu-

locutus est, & *conditionem* non addidit. *Nad.* Crude senecio!..
 Zara, Parentem admone. Tu verò, bone vir, age, repete fe-
 rale carmen cantatum Matri. Constituet Dominus Regem su-
 per Israel? adhuc affirmas? *Ab.* Constituet. *Nad.* Quem? *Ab.*
 Nomen cœlum non dixit. *Nad.* Ille percutiet domum Jero-
 boam? *Ab.* percutiet in hac die, & in hoc tempore! *Nad.*
 Quis? *Ab.* Nescio. *Nad.* Aut dices, aut primus cades. La-
 tro est, qui canit cladem, & silet auctorem cladis. *Aram.* Prin-
 ceptis, novo crimine irritas Nemefin, nisi Legatum Numinis
 reverentiùs habes. *Nad.* Unde probas, quòd locutus sit tibi
 Dominus? *Ab.* Non credis? facis, quod solent juvenes: experi-
 riri miseriam malunt, quàm credere. Experieris. *Nad.* Quid
 experiar? *Ab.* Quod non credis. *Nad.* Loquere! *Ab.* Hoc
 dicit Dominus: paulò pòst truculenta sublatum morte vorabunt
 canes. *Nad.* Hoc dicit Dominus? & quis me tollet?
Ab. Hoc non dixit Dominus. *Nad.* Sycophanta impudens!
 testes sint mihi Dii, nisi Regem Patrem revererer, jam nunc
 hac manu confossus caderes. *Aram.* Obsecro, Princeps, fu-
 rorem tempera. Nam si loquatur senex, quid prodest tibi?
 aut meretur fidem, aut non meretur? Si meretur, colendus
 est: si non meretur, cur vocâstis? *Baasa.* Sic est, Aram,
 assentior tibi: vocari homo in aulam non debuit: sed quis
 est auctor consilii, unde hæ turbæ sunt, & panici metus?
Aram. Orate, ut placidum vobis Ahias DEUM reddat: sic erit
 turbarum finis. Ahia, Rex prodit: loquere nunc saltem au-
 sterè minùs: jam enim paravi tibi docilem fati. *Nad.* Rex
 Pater! perierunt nostræ spes! negat senex auctorem mali,
 quod cœlum intentat nobis, à cœlo sibi
 innotuisse.

Nn 3

SCENA

SCENA V.

Accedit Jeroboam.

Jerob. ERgò aliò vertendæ curæ sunt. Ahia doce, quid faciendum sit mihi, ut veniam à Deo merear. Spem inter, & metum luctor, an supersit consilium, quod me juvet. *Ab.* Consilium, quo modo veniam culpæ mereri possis, habeo, Rex, de pœnæ venia nihil spondeo: Quia projecisti Dominum, projecit te Dominus, ne sis Rex! lata sententia est. *Aram.* Heu! eversa est spes omnis mea! atqui Ahia, jam mihi Rex addixit pacem, promisit cum Asa inire foedus, accipere Nadabo sponsam in pignus fidei, deicere ab aris vitulos, restituere cultum Dei Israel: erunt duobus populis duo Reges, sed unus Deus, una Religio, unus animus. A te pendet tam grande bonum, si modò dicas, placari posse Superos, ut impendentem avertant interitum domûs. *Ab.* Adulari me velles, Aram, & dulcibus verbis fallere? Non persuades: semper sceleratis austera est veritas, dicenda tamen, quia mendaciò non juvantur. Velles, ut promitterem, mitius acturum Deum, si Jeroboam submittat Legi rebelle caput: quo auctore promitterem? nuntiare pœnam me iussit Deus: promittere pœnæ gratiam non iussit. Fortasse faciet gratiam: sed quod fortasse faciet, non debet dici facturum certò. Vides, Rex, nihil me, ut placeam, loqui: prodesse cupio. *Aram.* Ah! bonum utique habemus Dominum, cui hæc propria laus est, quòd misereatur pœnitentium, & parcat. *Ahias.* Aram, confundis omnia: distingue à culpa pœnam! bonum habemus Dominum, qui facilem deprecantibus veniam culpæ concedit: sed ne nimis sint mali homines, si ipse nimis bonus esset, non solet cum culpa dimittere pœnam simul. Davidis memento, Rex! pœnitenti culpam dimisit Deus, pœnam non dimisit: heu! quam multas, & graves dedit! & tu vis, ut tibi dicam, daturum te esse nullas!

Plus

Plus dico: promissio pœnitentiæ sub hac conditione, *si Deus retractabit sententiam*, irritare Deum acerbius potest, placare non potest. Nam quis es tu, ut audeas Deo conditiones præscribere, sub quibus pacem velis? dicere: *Agam pœnitentiam, si Deus remittat pœnam*, non est voluntas bona, quia pœnam, non culpam odit, qui retractare culpam non vult, nisi Deus retractet pœnam. *Æternam pœnam* dimittet dolenti Deus, hoc promitto, hoc sufficiat tibi: magna miseratio est in malè meritum. Temporalis submitte, Princeps, superbum collum, & clama: *merui!* sic placabis. *Jerob.* Acerba oratio est. Ergò certum est, quidquid egero, morte cruenta cadam! morte cruenta filii, fratres, nepotes cadent! sic placabo! Dure, quàm hoc est asperum solatium misero! *Ab.* Solutum tamen pœnas æternas merito. Rex, audi amantem tui? si cum igne devorante, & ardoribus sempiternis habitabis quondam, inclinasse te ferienti in tempore Numini, feris optabis votis. Quanquam quid multis urgeo? prudens es. Si cedis Deo, *æternam* certò, *temporariam* fortasse simul evades pœnam: si non cedis, *neutram* vitabis: *utraque* certò premet. Potes ambigere, quid sit agendum? ... tumultum animi hoc triste silentium loquitur. Loquere Rex! Ah! audiam salubrem vocem: *peccavi!* *Jerob.* Confiteor! deprecor! prostratus ad clementiæ folium promitto supplex, ô magne Deus! ruent profana Numina, ibunt in cineres vituli, uni tibi victimas omnis Israel dabit, si modò placatior meæ domui, strictum gladium vaginæ reddas. *Ab.* Iterum *in conditionem* relaberis miser! quid sibi vult istud *si?* Ah! pœnam quereris semper, de pœna plangis! non est iste sinceræ pœnitentiæ spiritus. *Peccavi Domino!* sic planxit David: *de culpa* doluit, *de pœna* siluit. Exemplum habes. Eja sequere, & *gratias age*, quando præter culpam remittere supplicium etiam optimus Deus volet: si nolet, *tolera!* hic animus bonus est. Et denique quid facias? Si Deus revocare sententiam renuat, velis, nolis, ferre pœnam, necesse est: *non evades:*

des: Interest, ut *pœnitens* malis, quàm *contumax* ferre. *Nadab.* In furias iste me sermo agit! & Patrem video patientem, imò prostratum video, supplicem, flentem! dic, Propheta inhumane, tanta submissio Regis non movet Numen? *Ab.* Homo videt, quæ parent: Dominus autem intuetur cor: odit hypocrisim. *Baasa.* Inferi facerent, ut essem Rex, ego te filicernium audax victimam stygi darem! nam quas offucias audio? Et quo isti argumento iramalicujus Numinis, Rex, probant tibi? Bellus Propheta es! interrogaris: Quis percutiet domum Jeroboam? Respondes: nescio! urgeris: Si evertentur positæ vitularæ, num parceret Deus? repetis: nescio! palpo crassa, deliria dicam, an mendacia senis, etiam nescio. Sed omittite curam, Principes, occurrit consilium, quo ego faciam, ut in lucem veritas prodeat, & dissipet atras nubes, si modò liceat sine arbitris loqui. *Nad.* O liceat, Rex! restitue mihi Patrem Baasa, & aulæ serenum diem: sic amo te! resurge Parens in bonam spem. *Jerob.* Quid speret à Baasa, Fili, qui nihil habet, quod speret à Deo? *Abias.* Sic est: à Deo non est, quod speres, nisi decernas poenitentiam sine conditione, *sine conditione.* *Baasa.* Rectè, rectè! ergò cessa tu Regi molestus esse, & patere, ut, quem Deus deseruit, homo adjuvet. *Aram.* Quid iterum audio? Rex, ego Baasæ non fiderem. Qui sic de Deo loquitur, aut miserabilem Deum adorat, aut verius nullum, præter fortunam, & casum: & fieri possit, ut fidelis sit tibi? ignosce Baasa, ego tibi non fiderem. *Baasa.* Nadabe Princeps, non dixi jam, hoc agi ab his, ut Rex diffidat fidissimis sibi? ô lingua audax! sed audiar modò, & intra horam patebit, quis ego sim, qui sitis vos: sic ulciscar hanc contumeliam. *Nad.* Nimirum vis, ut per tormenta cogatur senex nominare virum, qui nobis insidias facit? *Baasa.* Tormenta testimonium incertum habent: ego certius dabo. *Jerob.* Et quod me juvet? *Baasa.* Non est dubius eventus felix consilii mei, modò audiar. *Jerob.* Audio: locum date. *Baasa.* Interim istos Zara custodiat, donec aliud decre-

decreverit Rex. *Jerob.* Sic volo: sic cogis, Ahia! non potes consulere quidquam, quod mihi proffit: superest, ut ipse consulam. *Ahias.* Omnino. Conferte consilia Prudentuli, ut evadatis, quod metuitis malum! sapitis supra Deum! *Avam.* Baasa certius loquetur oraculum! *Baasa.* Experieris. *Ahias.* O tumor hominis! sed non est prudentia, Rex, non est consilium contra Dominum: ego bonum suasi: utinam persuasissem! sed tu semper times malum poenæ, & de malo culpæ non doles: gravissimè erras! *timor* nihil prodest, *dolor* prodest, dolor, dolor, & poenitentia sine conditione, *sine conditione.*

S C E N A VI.

Jeroboam. Nadab. Baasa.

Jerob. A Udivi. Baasa, quod aliud tu remedium habes? *Baasa.* Efficax, & cujus usus sic proderit vobis, ut desinatis metuere hos latratus, quia ego, si veritas aliqua minis Ahia subfit, periculum omne discutiam. Quid suadeam, paucis doceo. In lucum pergamus: ibi pro Regiæ familiæ salute sacrificium solemne vitulis fiat: assistant aulæ & urbis Primates omnes: si quis absit, reus læsæ Majestatis, & affectatæ tyrannidis fiat. *Jerob.* Quorsum istud? *Baasa.* Scilicet, ut intelligas, Rex, quod Ahias siluit, quis sit, à quo impendeat exitium domui: nam ut innotescat Auctor sceleris, Summa cautelæ est, quæ ab homine poni potest contra imminens malum. Innotescet autem, cum immolabitis, nisi vehementer me animus fallit. Quid enim futurum sit, videte, & vos verba senis expendite. *Constituet, ajebat, constituet Dominus Regem super Israel!* quæro: quis Dominus? utique Deus Israel: quem constituet? utique vindicem sui contemptûs, quod vitulorum cultum invexeris Regno. Infero: ergò constituet virum addictum sibi, & vitulis infensum: sequitur: ergò qui vobis insidiatur, in solemnitate idolis sacra non comparebit. *Nad.* Et, qui

Oo

non

non comparet, vis dicere, seipsum prode: Divinum consilium est. *Jerob.* Quòd si omnes compareant? *Baasa.* Concludes, falsum oraculum esse, & ad ciendas turbas excogitatum, ut Regi Asæ obsequium fiat. Accedit aliud commodum. Vulgata in urbe victoria, qua debellavit Æthiopes Asa, & eadem occasione per Legati comites laudata pleno ore potentia Dei, quem Asa colit, grave potest periculum trahere. Credula plebs, & aurâ mobilior concipiet desiderium revertendi ad Deum suorum Patrum: defereris Rex, aut quod suspicor, ne Ahias præviderit, occideris: Asa percutiet domum Jeroboam, & erit Rex super Israel. Tanto malo maturè occurritur, si per præceptum immolandi vitulis auferas Duces civibus, quorum consilio ad res novandas juvari possent. *Nad.* Rex Pater, nemo potest sapientiùs loqui. *Jerob.* Est, quod dixit Aram. Quàm prudens & fidelis es servus, *Baasa*, tam parùm video Religiosum. Heu! in certius exitium ruo, si tibi obsequor. Nam si sacrificium vitulis facimus, utique peccatò novò incendimus iram Numinis, & ut ulciscatur celerius, temerè provocamus. *Baasa.* Peccatò novò! quid vocabulum horres! fortè nec datur Deus, saltem qui attentus sit nobis. *Jerob.* Ego sentio attentum mihi. *Baasa.* Detur igitur, non disputo. At ego non peto, Rex, ut sacrifices hoc animo vitulis, quòd insultare Deo velis, quem times: sacrifica, quia sic expedit tibi: sic non offendes. *Jerob.* Malè infers. Quocunque animo agam, si ago, quod Deus prohibet, protestatio est contraria factò, peccatum facio, offendo. Hoc mihi Ratio loquitur. *Baasa.* Igitur etiam dabo hoc, ne de nomine litigem, dabo, quòd sit peccatum novum, si vitulis rursum imoles, sed quid tum postea? erit peccatum utile tamen, imò peccatum hodie necessarium tibi, atque quod caput est, peccatum, quale committes adhuc semel, deinde nunquam amplius. Certè, si erit hoc tibi peccatum felix, deinceps non tenebo te, Rex, quo minùs à vitulis redeas ad Deum Israel: imò fortè *Baasa* etiam exemplò ad ipsum trahes. *Jerob.* Benè dicis: si erit

pec-

peccatum felix. Quis autem mihi sponsor boni eventûs sit?
Baasa. Præsente *Baasa* vim audeat aliquis Regi facere? lucum
 omnem circumdabit miles meus, ne quis se moveat: quod pe-
 riculum metuis? *Jerob.* Tu mihi non sufficies contra Deum.
Baasa. Sufficit, quòd sufficiam contra homines: nam ab homine
 malum imminet tibi, si seni credis: homo percutiet domum
Jeroboam. Cæterùm age, quod vis. *Ahias* ne quidem poeni-
 tenti spem effugiendi interitûs facit, ego viam certam ostendo
 etiam peccanti: quem debes audire? *Nad.* Quousque alterca-
 mur? ego eo, Pater, & fratres, nepotes, totam domum in lucum
 evoco. *Jerob.* Quò raptor? novo scelere offendam DEUM
Israel ea die, qua placandus est maximè? *Nad.* Offendimus *adhuc*
semel, deinde non ampliùs. Non est res tanti, reliquo cumulo
 adjicere peccatum unum: eadem poenitentiâ simul cum reliquis
 postea etiam hoc delebitur. *Jerob.* Fortasse quidem. At verò
 sæpe proximum peccatum postremum est, quod cùm admittitur,
 plena mensura fit, & spes veniæ perit. *Nad.* O molesta disputa-
 tio! Ergò opprimi te, & filios, & nepotes vis? ut canes nos de-
 vorent, feres? sic amamur! .. audio suspirium bonum! sentis
 Rex, quòd sis Pater! *Jerob.* O lucta gravis, quam duo timores
 movent, timor Dei, & timor hominis, quem Deus occultat mihi.
Baasa. Timor uterque cessat, si per vitulos discas, quis sit timen-
 dus. Decernetandem! *Nad.* Decerne! proderit, & est necesse.
Jerob. Quia cogor. Ite! in lucum imus. *Nad.* Vive *Baasa*, vi-
 ctiores sumus! *Baasa.* Vive Rex! admoneo *Zaram*, ut militem
 cogat. *Jerob.* Ignosce Deus *Israel*! adhuc semel vitulis curvo
 genu: tu adigis! sed *adhuc semel*, deinde non ampliùs. *Nad.* Tibi
 me *Baasa* debeo. Tu in hac nocte stella es mihi, ad cujus ful-
 gorem felix navigo: fulgere perge! non errabo, nisi cùm
 occides tu.

SCENA VII.

Baasa. Zara.

Baasa. EGO oriar, cùm te occidam. *Zara.* Longum colloquium fuit. Captivi mei miris interim se angunt modis, & artes Baasæ metuunt: Ahias Poenitentiaë consilium à te everti dolet, Aram suæ legationis fructum queritur à te succidi.

Baasa. Quid respondisti ad has querelas? *Zara.* Cum dolentibus dolui, & credunt simplices inimicum me esse Baasæ, ideó querogârunt etiam, ut explorare, si possem, vellem, quo tu consilio Regem solatus fueris, nempe ut agerent certius adversum te.

Baasa. Igitur ex arte tu intelligis artem, qua decipimus homines, quando ne Propheta quidem divinare arcana potuit vafri cordis. Et ego providum coelum laudo, quod me non prodidit fatidico feni. O Superi boni, quo ego merui bono hoc tantum bonum! Ego, ego sum, ô Ahia, si nescis, ego sum, quem constituit Dominus Regem super Israel, qui percutiet Domum Jeroboam in hac die, & in hoc tempore, ego sum! certum est: ita mihi hic animus loquitur. Væ nobis, Zara, si, qui locutus Ahiaë fuit, sicut prædixit ruinam, sic nominasset Auctores. *Zara.* Poterat certè, & ego trepidavi totis artibus, cùm iussit Rex, cum cohorte abire me, ut Prophetam etiam invitum adducerem. Væ tibi! væ Baasæ! clamabat hinc intus aliquid.

Baasa. Rideo, quia nescio, me magis, an te descripseris. *Zara.* Tunc dixi mihi: profectò datur Deus, & Deus attentus nobis, qui ipsum cor, & renes inspicit: quis enim alius nostra consilia detexisset Ahiaë? sic disputans mecum, multis precibus oravi Numen illud, ne cum consiliis etiam Consiliarios proderet.

Baasa. Heus tu, de his loquimur aliàs. Nunc dic, an idem sis? *Zara.* Ex asse devotus Baasæ.

Baasa. Pretium devotionis ingens feres, cùm ero Rex. *Zara.* Nihil ista memora: erit hæc summa merces, placuisse. Unum quæ-

quæro, cogitatum scelus sciri à Deo Israelis an adhuc ambigas?
Baasa. Sciat. *Zara.* Igitur idem DEUS etiam Auctores sciet?
Baasa. Sciat quicumque DEUS, modò non sciant homines,
 priusquam perficiam. *Zara.* DEUS autem hæc sciens omnia,
 an favere consilio potest? *Baasa.* *Zara,* modò non obsistat
 DEUS: ut faveat, non est opus. Cæterum Ahia teste, si cœ-
 lum non probat modum consilii, certè eventum probat. *Zara.*
 Vis dicere: Jeroboam à cœlo damnatus ad mortem est, nos
 sumus executores sententiæ. *Baasa.* Rem dicis: & erit execu-
 tionis præmium mihi, titulus Regis. Ut me vox ista afficit, &
 tres litteræ sonum quàm gratum faciunt, *Rex!* O digna vox,
 quam omnibûs periculis meam velim! propera, *Zara,* prope-
 ra! hodie perficiendum negotium est. *Zara.* Principes tri-
 buum jam aurò tibi, & magnis promissis emi: quid vis, ut
 fiat insuper? *Baasa.* Dixissem pridem, nisi tu inanibus quæ-
 stiunculis divertisses à proposito. Nempe consortium cum
 Ahia has tibi de Deo inutiles curas peperit. Posthac hæc tibi
 morum regula inter cæteras esto: *Si vis, ut vita hominis ju-
 eunda sit tibi, homines divinos fuge.* *Zara.* Notavi: quid porro
 jubes? *Baasa.* Porro volo, ut Ahiam cum Aramo occultâ viâ
 dimittas ex aula, & jubeas in lucum ire. *Zara.* Quid agant ibi?
Baasa. Antequam Rex veniat, ibi adsint, ut videant, quid agat
 Baasa, & oculis usurpet Propheta vaticinii eventum sui. Nem-
 pe, *Zara,* ut sacrificent vitulo, persuasi Regibus per spem, sic
 cognoscendi Actorem funestæ cædis, quam metuunt sibi: sed
 Sacerdotem Jeroboam se credit fore, & erit victima. Ut Spe-
 ctatores hujus spectaculi Ahias & Aram sint, tu efficies. *Zara.*
 Facilis cura est. Cùm de colendis vitulis Ahias audiet, incen-
 sus zelô in idoli ruinam ibit. *Baasa.* Eat! tu postea, cùm ad-
 venerit Rex, cinge militibûs lucum, ne quis evadat. Deinde
 cùm dabo signum, conclamate, quod valles ac montes repe-
 tant: Vivat Rex Baasa, vivat! & ad hanc tesseram invadite
 dam-

damnatum gregem, quem quisquis tueri audet, simul pereat.
Sic facies opus, Zara, quod Baasa laudet. *Zara.* Quò ducis,
sequor. Vive! regna!

CHORUS.

Ostenditur, quòd *peccatum utile* fit Chi-
mæra.

Gratia. Phantafus. Somniantes.

Gratia. V Ah! infelix gratia! sic vincat me Phantafus! (*)
Nam, quoties jam redeo conatu irrito!
Ille auditur: illi creditur: ego rejicior!
Tanti æstimor! ...

Phantaf. Ita est, credite, ita est: | hæc dabo omnia,
Si cadentes adoraveritis ista Numina.

Gratia. Numina? nomina! .. & quid sunt hæc omnia?

Phantaf. Montes aurei!. Campi Elyfii! .. honorum fastigium!

Gratia. Vana, inania, stolidi somnia.

Phantaf. Holla! quæ iterum crepas convitia,
Dicax muliercula!

Aria.

1.

Somnia non omnia
Visa sunt errare:
Quare mea somnia
Cessa diffamare.

2.

Audeat, qui somniat,
Audeat peccare:
Sentiet, quod somniat,
Se non somniare.

Mera

(*) Exhibetur Dormitorium Mundi, & in eo unus dormiens sub co-
nopæo, alter inter flores, tertius in navi.

Mera si deliria
Semper exhiberem,
Unde tot suspiria
Erga me haberem?

Est peccatum utile
Deos adorare :
Qui sic cadit, tollit se!
Cessa diffamare.

Gratia. Tenebrio mendacissime!
Quis enim est, quem non decepisti,
Quando spem lucri *ex peccato* fecisti?
Aut si aliquid inde natum est commodum,
Dic: quale fuit? nunquid imaginarium?
Et quàm diu? nempe momentaneum!
Et quid postea? scilicet vera, longa, gravia supplicia
Vel præsentis temporis, vel futuræ æternitatis.

Aria.

1.

Serpentis partus serpens est:
Peccati fructus poena est:
Non est possibile
Peccatum utile.

2.

Urticæ cùm seruntur,
Urticæ & metuntur :
Nec spinæ, quando crescunt;
In uvas maturescunt:
Nec fundit nectar vena
Draconum felle plena :
Non est possibile
Peccatum utile.

Phantaf. Quid te fatigas, cùm nemo audit te?
Concionari dormientibus, non est de tempore.

Gratia.

- Gratia.* Atqui tempus est, miseri,
Jam vos de somno surgere. (*)
Lumen pridem accendi: Surge Endymion! ..
Hem! tergum vertis iterum, crudissime bipedum!
Ergò extinguere lucerna gratiæ
Dormi, dormi stupide! nihil ultra turbabo te! ...
Tu verò tandem audi me!
Ecce sto in littore! filum porrigo: arripe!
Et huc, huc naviculam jam fatiscentem dirige!
- Somm. 2.* Sine me! sine dormire!
- Gratia.* Quoniam ita vis, sino perire ....
At tibi saltem me placet audire?
Surge! monet hora ....
Est tertia vigilia, & jam surgit aurora! ..
- Somm. 3.* Ah! dormio suavissimè: sine paululum,
Quadrantem saltem unicum! ...
- Gratia.* Sic? postquam toties repulsa sum! ..
- Phantasf.* Vides, quòd nihil proficias? desine! desine!
- Gratia.* Bene est: desino! quod facitis, facite! ... (*)
Imò finis est! audis Phantasf!
Sonus est tubæ Juridicæ!
- Phantasf.* Heu me! quò ibo?
Montes, & colles cadite super me!
- Gratia.* Fuge! fuge! .. sic fugantur somnia,
Et vera falsis succedunt spectacula!
Surgite! surgite mortui gratiæ: ... (*)
- Somni. 1.* Ubi sum? .. sic præceps de fastigio
In feretro evigilo! ..
- 2dus.* Prò Superi! video mergi naviculam:
Date tabulam! tabulam! tabulam! ..

(*) *Insonat tuba.* (*) *Evanescunt somnia.*

3^{tius}. Oh! undique in spinas me induo!
Nullibi rosas, quas somniabam. inuenio! ..

Trio.

Omnes tres. Perfida somnia,
Sic me decepistis? ..
Ubi estis Numina?
Sic me reliquistis? ..
Heu me! ... -

1^{mus}. Sic solum in tumultum
Se subitò convertit! (*)

Fructus peccati

3^{tius}. Gustavi mellis paululum,

(*) *Mors,*

Et ecce! hoc me perdit! (*)

(*) *Morbi.*

2^{dus}. O fortunatæ Insulæ!

Vix vidi solum bonum:

Jam semi-vivum cerno me

In Insulis latronum! (*)

(*) *Miseria.*

Omnes. O maledicta somnia!

O Numina inania!

Sic me decepistis!

Sic me reliquistis!

1^{mus}. Tristis mors!

2^{dus}, & 3^{tius}. Dura fors!

Omnes. Heu!

Gratia. Hoc habetis .... Quod non credebatis Gratia;

Credendum fuit denique Experientia:

Non datur, non datur peccatum utile! ...

Pp

Aria.

Datur DEus:

Ille meus

Semper vigil Ultor fit.

Nemo spernit me impunè:

Nullum scelus est immune:

Semper poena comes it,

Si differtur,

Non aufertur:

Lues petulantiam!

Ego, ego accusabo,

Et vindictam inquamabo!...

Time, time Gratiam!

P U N C T U M II.

Tantæ Ruinæ miserabilis Modus.

S C E N A I.

Abias- Aram.

Abias. **A**Dsum. Firma Regnator cæli senilem animum, & pio conatui bonum effectum tribue! .. vah! atrox spectaculum! stat ara vitulo in contumeliam Dei mei, & ego videam siccis oculis? vitulo cadet victima iterum, & hodie cadet: sic vestras, Superi, Jeroboam minas timet! ... O bona spes, quàm læto radio illuxeras mihi! sed fulgur fuit, quod momentô disparuit. Jam tremuit miser, jam fastum in genua submitit tibi, ô DEus magne, jam de poenitentia cogitare coepit: cùm ecce! Baasa in scelus novum præcipitat imprudentem! *Peccatum* suadet! & eheu! contra omnes conatus meos persuadet: *utile* consilium

filiū dicitur, quanquam sciatur esse *impium*. O lingua pestilens, utinam computruisses in faucibus scelerati Consiliarii, priusquam infelici Regi tam atrox venenum afflāsses! .. *Aram*. Ahia non fefellit nos Zara. Vidi ex latebris pompam impiam: ingens turba est. Primum agmen Zara, ultimum Baasa ducunt, medium tenet Regis familia, quam Principes circumdant, & Popæ ignem ferentes, & enses, & vasa: sequitur pinguis aries, quem cornibûs aureis, & plexâ ex floribus coronâ superbum quidam juvenes trahunt. Zara ut extima silvæ attigit, in circulum disposuit suos: Baasa deflexit à via, credo, ut ex parte opposita nemus claudat. Rex cum suis huc rectâ se movet. *Abias*. Et omnes Principes secum habet? omnes vitulo flectent genu? *Aram*. Quisquis steterit, erit victima: nihil dubito. Sic enim narravit Zara, & hoc Baasæ consilium fuit. *Abias*. Ingens prudentia est! sed datur DEUS, *Aram*, qui apprehendit sapientes in astutia eorum, & consilium pravorum dissipat. Jam olim Propheta Addo hoc ipso in luco Jeroboamo sacrificium vitulis immolanti obstrepuit: extendit ille manum, ut virum Dei necaret, & manus exaruit, altare dissiliit, effusi sunt cineres, apparuit, Numen irasci sceleri. Sed nimis misericors ira fuit: itaque ut deprecanti restituta est manus arida, simul restitui vitulo dejectum altare jussit ingratus, velut ab idolo, & non à Deo Israel venisset beneficium sibi. In novum Pharaonem incidimus, qui dura cervice, & pingui collô contra Omnipotentem insurgens clamat: *Nescio Dominum!* sed ego ad correctionem stultitiæ ultimum admovebo arietem: forte felicior, quàm Addo, ero. *Aram*. Ut metuo grave malum. Quia tamen sic fixum est animo tibi, procede fortis: testem generosi facinoris Aramum habes, & eundem periculi socium. *Abias*. Nihil metue tibi. Legatum jura gentium securum reddunt. *Aram*. Qui jus Divinum spernunt, jus gentium audient? *Abias*. Passim vides, humana præcepta studiosiùs, quàm Divina servari. Quidquid futurum est, beati sumus. Si vin-

mus. Deus triumphat: si cadimus, DEO cadimus: non possumus gloriosius mori. Effervet sanguis, & juvenescit, Aram, ut pro Numinis honore calidiùs fluat. *Aram.* Quousque moraris igitur! irruet, & everte Altare sacrilegum! *Abias.* Nondum, amice! nam spectatrix aula sit, est necesse, ut intelligant, in medio nationis pravæ non deesse, qui audeat detestari palam commune scelus. Aram, hæc est magna gloria nostri Dei, quòd animum suis tam magnum tribuat, ut vir unus audeat adversùs mille pugnare.

S C E N A II.

Abias. Aram. Zara.

Zara. Video, quos optabam. Spectaculum dabimus, quod vos oblectet. *Abias.* Insultat Zara? ut impediam sacrilegium, huc me extuli, non ut videam. Me vivo, sacrificium hodie nullum fiet. *Zara.* Imò te vivo fiet, quale factum est nunquam. Sed dicite mihi, non hac fugientem Jeroboamum vidistis? *Abias.* Fugientem? *Aram.* Jeroboamum? *Zara.* Fugientem ajo. At quocunque abdiderit se, non effugiet. Silva omnis cincta indagine tigridem cum catulis claudit, & paulatim circulus in arctum coit. Nunc scies tu, quod nescisti: scies quem constituerit Dominus Regem super Israel, ut percutiat Domum Jeroboam in hac die. *Abias.* Heu! quid loqueris Zara? *Aram.* Nuda arma loquuntur, quod tacet: conjuratio, conjuratio est! *Zara.* Imò venatio est, qua nulla possit esse jucundior. Vivat Rex Baasa, vivat! *Abias.* Baasa, inquis, Baasa se Regem dicit? ô juste Deus! *Aram.* Et Zara rebellem adjuvat? *Zara.* Tyrannum perdimus. Executio latebras, in quibus se frustra occulit miser. *Abias.* Baasa se Regem dicit, ille fidelis Baasa, cujus consiliis & tutelæ tantâ se fiduciâ commisit Jeroboam! hoc habent Reges, qui sperant fidelem sibi Ministrum fore, qui non est Deo. *Aram.*

Os pes

O spes inanis! qui enim non colit Deum, quamdiu colet Regem? *propter se* Regi servit: ergò servire desinet, cùm erit commodum sibi. *Abias.* Jam intelliget infelix, quid *expediat*: putavit miser, ut Numinis irati fulmen effugeret, *utile peccatum fore!* & melius esse, novo scelere offendere Deum, quàm deprecari!

S C E N A III.

Baasa, Zara, Abias, Aram, Nadab, Jeroboam.

Nad. Heu! quò me recondam? Vir Dei juva! *Abias.* DEUS Israel te juvet Princeps! ad Deum fuge! *Nad.* Baasa, Zara, amici, quò abiistis? *Aram.* Ah! quos inclamas non audiunt te! *Nad.* Ahia! perit Domus Jeroboam! proditi fumus! ingressos lucum deseruerunt Principes tribuum ad clamorem immanem, qui, nescio, unde se extulit. Dispersis illis, undique tela volant in nostram necem! fratres mei percussi miserè, vix trahunt animam: Rex Pater fugit: quid ego faciam? ô Baasa! Baasa, tuere me! *Abias.* Quò te proripis? mane! ego defendam te! *Zara.* Nisi fallor, audivi Nadabi vocem: quò se subduxit? at ecce! ipse hac Jeroboam prodit. Ut pallet! ùt fremit! irruam? .. *Jerob.* Vos adestis? & tu, amice Zara! spes bona redit. Jo! age, tuere Regem tuum! duc in proditorem! nomina, quis est, qui aulam & cives concitavit adversum me! ubi est? inultum saltem ne mori sinas! *Abias.* Ah! fuge Rex, & quà potes, absconde te! Baasa regnat! *Jerob.* Baasa regnat! filis Zara? ergò vertatur orbis! ruant in montes flumina! aretur coelum! redeat antiquum chaos! rebellat amicus mihi! *Abias.* Perfidiâ DEUS perfidiâ punit. *Jerob.* Impii! scelesti! infames transfugæ! sic vestrum vos Regem colitis! *Abias.* Sicut tuum tu DEum colibas. *Jerob.* Hæc fides est, hæc religio juramenti? *Abias.* Poena talionis. *Jerob.* Heu! video scelus meum! dixisti verum, Ahia, perii! & pereunt omnes mei! *Abias.* Nunc saltem, Rex Ahiam audi!

audi! clama: peccavi Domino! prorue idolum turpe, quod tibi tanti est mali causa. *Jerob.* Irrides! nam non in ipso conatu obruar? *Abias.* Saltem in conatu glorioso, saltem poenitens. *Jerob.* Serum consilium est: non sum dispositus. Tu potius, sceleste latro, da poenas mihi, ne solus in stygem abeam. *Zara.* Furis Jeroboam, & ultrò provocas! en! adest Rex! si sapis, arma abjicis, & vitam supplex exoras tibi! *Jerob.* Aspectus feralis! congregere cum Domino serve impie! *Baasa.* Bona verba Jeroboam, bona verba servare te possunt: si feris, peris. *Aram.* Me pono medium. Rex fuge, in fuga salus! *Afa* servabit te! *Jerob.* In ludibrium servor! *Baasa.* Fuge, fuge! qui ludibrium fugis, in mortem, incidet. At tu desine minas, *Aram*, si amas te! *Zara* mecum.

S C E N A IV.

Jeroboam. Abias. Aram.

Abias. O Rector orbis, quàm nulla est in humanis consiliis fides! *Aram.* Minùs in sceleratis, in quibus tamen tam multi ponunt fundamentum votorum suorum, velut si sperari felicitas posset aliqua, invito te! *Abias.* O tristis dies! amice, timeo, ne jam cum Patre Filii ac nepotes venerint in manus crudelis *Baasæ*! O sancta Nemesis, sic scelera punis per scelestos, quos iterum punies! *Jerob.* Heu! immane vulnus! telum atrox! Ahia! *Aram!* *Aram.* prò! qualis occurris Rex! *Jerob.* Emissum nescio cujus manu ferale telum cum stridore perrupit pectus: diffregi lignum, cuspis fatalis hæret: valete! morior! *Abias.* Manus omnipotentis sic ferit Rex: agnosce manum! verere tandem! *Aram.* Patere ligari vulnus! *Jerob.* Dixi: cuspis hæret: actum est! sentio manum gravem! *Abias.* Et graves offensas doles? *Jerob.* Vulnus doleo! Regnum, ami-

cos,

cos, Filios, Nepotes, vitam perire doleo! *Abias*. Ne simul anima pereat, de culpa dole! dic: Miserere mei Deus! confiteor! doleo! deprecor! *Jerob*. Jam viscera turbat mors! heu! amara mors! *Abias*. Miserere magne Deus, magni peccatoris! *Jerob*. Scelestè Baala! *Abias*. Baasam Deus puniet, te punit modò: de te cogita, ut poena tua medicina sit tibi. *Aram*. moritur! torquentur oculi, & spumas eructat os. *Jerob*. Conspuo inutiles Deos, exitii fontem mei! *Abias*. Sic bene Rex! & DEum verum, DEum unum, DEum tuum offendisse te doles? *Jerob*. Heu! dolor atrox! amici, omnia perdidimus! Habe tibi exosam animam vindex Numen! habe! crucia! *Abias*. *Aram*. Miserere! *Aram*. Expiravit. *Abias*. Finit vitam, utinam & poenas finierit!

S C E N A V.

Accedunt Nadab, Baasa, Zara.

Baasa. **A**Udivi gemitum: ietus fuerit. *Abias*. Salve flagellum DEI! quousque sævies? *Baasa*. Placet titulus: flagellum sum, instrumentum furoris Domini. *Abias*. Quod tamen, postquam usus fuerit Dominus, in ignem abjiciet: metue tibi! *Baasa*. Tu tace modò: persequor, quem DEUS odit. *Aram*. Jam illum percussit Dominus, & mortuus est. Viden', ut grandi vulnere hiat pectus! *Baasa*. Lætum spectaculum! *Zara*. Rex Baasa, vive! *Abias*. O res humanæ! huic acclamant vitam, dum iste moritur! *Baasa*. Zara, quot numeras funera? *Zara*. Novem. Solus adhuc Nadabus latet: sed non evadet. *Nadab*. Vocem audio amici Baasæ! Baasa Nadabum juva! *Abias, Aram*. Ah! fuge Princeps! *Aram*. In manus inimici teipsum tradis. *Baasa*. Vipera progenies vivat! huc verte oculos! *Nadab*. Te, video Pater!

ter! scindere in partes peccus! *Zara.* Scindam? *Baasa.* Mihi debetur iste! *Nadab.* Heu! hoc mihi *Baasa!* *Baasa.* Hem! rursus effugiet! retrahe! feri! maesta! *Nadab.* Maledicte *Baasa!* infande latro! en! obvium peccus fero! satia furorem ferox! *Baasa.* Habet. Nunc triumpho. *Aram.* Impletum est oraculum triste *Abias.* Sapite hoc aspectu, qui contra DEum sapitis! ecce! peccatum utile!

MEDITATIO II.

PECCATUM

MALUM SUMME TURPE

SIVE

NABUCHODONOSOR.

ARGUMENTUM.

Malum summe turpe Peccatum vocamus, quia non damna solum fortunis, familiis, vitæ ipsi immania, ultimæque, ut nuper vidimus, sed etiam pudorem, infamiam, & omne dedecus ferre solet, tunc maximè, cum per medium Deo tam excrabile volumus honorem tueri, vindicare, urgere. Expertus est Nabuchodonosor Babylonix Rex, in quo impletum est ad litteram Divinum Oraculum Psalm. 48. *Homo, cum in honore esset, non intellexit: comparatus est jumentis insipientibus, & similis factus est illis.* Cum enim adorari statuam vellet, quam sibi

sibi ut Deo erexerat, & in magnificentia suorum operum vanè nimis sibi complacuisse, castigatione terribili ex hominibus abjectus est, ut loquitur sacer Textus Dan. 4. *Et fœnum ut bos comedit, & rore cœli corpus ejus infectum est, donec capilli ejus in similitudinem aquilarum crescerent, & ungues ejus quasi avium.* Atamen post septem annos respexit illum misericors DEUS, nempe jam demissiùs de se sentientem: reddidit illi figuram hominis, quam ademerat, regnòque restituit, quo exuerat, sed ita mutatum, ut meritò dubites, quænam metamorphosis mirabilior fuerit, prior corporis, an posterior animi. Certè notat Tirinus in c. 25. l. 4. Reg. quòd filium Evilmerodachum, sive Balthasarem repositus in solio Nabuchodonosor propter malam Interregni Administrationem in carcerem conjecerit, in altero non esse ferendum ratus, quod poena tam horribili DEUS in se punierat. Erit igitur hujus 2dæ Meditationis

Materia: Nabuchodonosor pudenda metamorphosi confusus,

Puncta duo: Primum, Pudoris acerbitas.

Secundum, Salubritas.

Fructus: Detestatio impii axiomatis: *Quid dicent homines?*

Propositum: Fuga peccati, etiam cum ad peccandum aut spes gloriæ invitat, aut metus dedecoris impellit. In specie discernamus, *Punctum honoris nostri* in eo constituere, non, quid de nobis homines dicant, vel sentiant, sed quid judicet DEUS, qui solus *infallibile judicium* habet, quod est regula veri honoris, ut à fucato distinguitur.

lz Choro. Ostenditur, Peccatori alterutrum esse inevitabile, aut *confundere se, aut confundi.*

P E R S O N Æ.

Nabuchodonosor Rex.

Daniel Propheta.

Asaël transformato in belluam Regi Custos à Daniele datus.

Qq

PRO-

PROLOGUS.

Reflexio in Meditationem præteritam, &
Præparatio ad Præsentem.*Fides. Ratio.*

Ratio. Fides, vicisti me!
 Assentior: *non datur peccatum utile.*
 Vel enim punit DEus, vel non punit me!
 Si punit, semper poena major est commodò;
 Quod ex peccato habeo:
 Si non punit, *punit maxime,*
 Quia poenæ temporalis dilatio
 Est æternæ intentatio,
 Aut, quod me docuit infelix Jeroboam,
 Utriusque *geminatio.*
 Convincit me hæc Ratiocinatio.

Fides. Superest, ut practicum eruas corollarium.

Ratio. Colligo: Ergo spe lucri peccare,
 Est stultè sperare.

Aria.

Insanii, cùm credidi,
 Invito te, ô DEus mi,
 Felicem fore me!
 Offenso te, à scelere
 Levamen fortis quærere
 Non prodest animæ.

2. Ad

2.

[Ad tempus si dissimulas,
Non tamen minùs vigilas
Divine oculo!
Heu! census, census duplices
De malè partis exiges:
Non est spes veniæ.

Fides. Rectè detestaris malum extremæ dementiæ,
Quæ tibi necessitatem imposuit inevitabilem
Aut ferendæ pœnæ, aut agendæ penitentiæ.
Ut detesteris ampliùs,
Tantis incommodis jam adde dedecus,
Et, quæ ex peccato, præter damna maxima,
Fluat infamia,
Considera.
Non fallit oraculum: *Qui malè agit, odit lucem. Jo. 3.*
Et illud alterum:
Qui contemnunt me, erunt ignobiles, 1. Reg. 2.
Et tertium: *Omnes, qui derelinquunt te, confundentur,
Recedentes à te, in terra scribentur. Jerem. 17.*

Aria.

1.

*In terra scribentur!
In Cælo non scientur,
Qui contra Cæli Dominum
Audacter caput impium
Efferre non verentur:
Quamquam sesqui pedilibus
Sint scripti Characteribus,
In Cælo non scientur.*

Q 9 2

2. *ly*

2.

In terra scribentur!
In pulvere legentur,
 Qui, si ad sedes nubium
 Ventorum per ludibrium
 Interdum attollatur:
 Cessante flatu concidit,
 Sequenti imbre, lutum fit:
 Disparuit! calcatur!

Ratio. Tangis punctum momenti maximi!
 Juvate Superi!
 Ut, sicut nuper didici peccatum *metuere,*
 Sic *erubescere* discam hodie!
Fides. Disces *ex Nabuchodonosore.*

Aria

Ratio. Ergò Pudor, sancte Pudor
 Imple venas!
 Pinge genas!

Impudentis tange mentis
 Frontem meretriciam! (*)

(*) *Frons meretricis
 facta est tibi: noluisse
 erubescere. Jerem.3.*

Fac me erubescere
 Meam ignominiam! ...
 Mæsti vultus rubor multus
 Bonus color! ..
 Per hunc dolor
 Tabe foeda squalidæ
 Formam reddit animæ:
 Pudor, sancte Pudor!
 Fac me erubescere.

ME-

MEDITATIONIS II

De pudenda Metamorphosi
Nabuchodonosoris

PUNCTUM I.

Pudoris acerbitas.

SCENA I.

Nabuchodonosor solus.

A Bjit! ... Abibo ego etiam: vale funesta specus, humanæ belluæ septennis habitatio, vale! Redibis Afaël, inquires in Alumnum tuum: sed non inuenies ampliùs. Postquam ex bellua in hominem reuersus sum, jam neque custode indigeo, neque nutritio. Ibo in avia: alias latebras quæram, ubi nullus me homo inueniat: ibi radicibus, & herbis me sustentabo: potum aqua, terra cubile dabit: Assuevi durè vivere. Succedat pœnitentiæ coactæ pœnitentia libera de tot sceleribus, quibus offendi Numen tuum, DEus Altissime, ego Nabuchonosor Rex. Ah! Rex! .. hem! liquefcunt in lacrymas oculi post septem annorum siccitatem: Omen bonum! hæ plovix lætam messem præfagiunt. Aperi cataraftas cor meum, ut flumen perpetuum plennò alveô fluat! trude suspiria pro mugitibus pectus, & de profundis urge guttur in lamenta, quæ nubes penetrent, & coeli Dominum moveant ad miserendum: *Miserere Domine!* sic castigatione horrenda, sed misericorde castigatus clamat ad te Nabuchodonosor Rex: *Miserere!* .. Quid agis incauta lingua! clamore te hominibus prodis, tace! homines ego fugio: DEus solus me videat,

Q 9 3

videat,

videat, solus me videat, solus audiat! fugio... Cur tamen homines fugio, postquam iterum factus sum homo? aut num fellit me Afaël redditam formam hominis tam humaniter gratulatus? non fellit: erectus in pedes gradior, non ultra video capillos aquilarum non unguis avium habeo, non prominet rictus bovis: pedes, manus, brachia, pectus humana sunt: frons, oculi, vultus si belluinum aliquid retinissent, dixisset hoc mihi fons meus, in quo quoties bibi, toties me exhorruui. Nunc ô quàm diversus prospicio! sum, nihil dubita anime mi, sum, si modò vestem excipias, sum verè, qui fui, Nabuchodonosor Rex, homo sum. O factor meus, quid debeo tibi! flecto genua Deo, qui postquam prostravit me inter quadrupedes, erexit me rursùm, ut sursum attollerem oculos, & intelligerem, unde ruerit fulmen in istud caput. Jam hoc cavendum est, ne iterum fiam bellua: idèò fugiendi sunt homines, qui per sceleratam adulationem fecerunt, ut crederem, me esse DEUM. Fugio! certius inter belluas manebo homo, & ero *novus homo*, qui inter homines factus sum bellua. Quò fugio autem? hàc an illàc? Quid hoc? (*) humanæ manûs artificia sunt: non erro: frequens affluxus hominum est in locum, quem sic ornârunt. Heu me! quot millia hominum fortè per hoc septennium huc exierunt, ut viderent Regem bestiam rore coeli infectam, comedentem foenum, & instar bovis mugientem: ô pudor! ô dedecus! ô infamia! tale spectaculum factus sum lixis, & calonibus ego Nabuchodonosor Rex! quid fenserint? quid dixerint? Ah! non est dubium: in toto orbe nullus est sermo, nisi de me! ex orbe fugio!... Hem! aliud monumentum! fallor! an verè me repræsentat hæc statua? Sic est: hæc est Babylon magna, quam ego ædificavi in robore fortitudinis meæ, & in gloria decoris mei! Sic steti! hoc fastu supra homines intumui illâ ipsâ horâ, qua me coelum damnavit ad bestias. Prô! posita est hæc mihi statua, ut causa pudoris mei æternùm peren-

(*) Circum dispositas statuas videt.

perennet! .. Superi! etiam hæc imago me exhibet! omninò, auream illam statuam video, in qua pro DEO adorari me iusseram! ingemisce cor! .. sed homines veniunt: fuge bellua!

S C E N A II.]

Daniel. Afael.

Daniel. **E**Xplora, quid faciat: succedam tibi... Afael. Est, quod metueram: aufugit: pudore nimio confusus, ne videatur ab homine, timet vehementer. Dan. Nempe qui *punctum honoris* sui constituerat olim in libertate agendi, quod libet, in abusu potentia, in peccato: qui dici DEUS, adorari à populis, scire in recusantes sacrilegum obsequium, credidit gloriam esse dignam Monarchâ Assyriò: merebatur, ut experiretur se falli, & disceret, quantum dedecus & sit *in peccato*, & veniat à peccato. Afael. Mirum est, Daniel, veritatem hanc posse ab aliquo ignorari. Quis enim est, qui non, cum vel de levi mendacio arguitur, erubescit, & excusare laborat? Adèd ipsa natura docet, quòd peccare sit turpe. Dan. Sine dubio: nam si turpe est viro *pueriliter* agere, quia *Vir* est: si turpe est *militi* ad gladii fulgorem pallefcere, quia *miles* est: si turpe est nobili servilibus se mancipare obsequiis, quia *nobilis* est: utique multò turpius erit *homini non humaniter* agere, & contra sanæ rationis dictamen ab impetu violentæ affectionis instar belluæ abripi. Quia verò hæc turpitudine, quæ est *in peccato*, passim aut non advertitur, Afael, aut non curatur, eò quòd speretur scelus occultum fore, ideò sapiens DEUS constituit, ut plerùmque præter dedecus, quod est, *in peccato*, etiam à peccato multa alia dedecora veniant, & honor omnis ac gloria per turpe medium obtenta in turpitudinem ac infamiam desinat. Afael. Utriusque veritatis insigne testimonium Nabuchodonosor præbet: vidimus, quàm foedam metamorphosin peccatum fecerit

in

in mente primùm, deinde in corpore, demum in hominum æstimatione! Perit Majestas omnis, omnis veneratio, omne obsequium: & successit paucorum miseratio, reliquorum risus, horror, fuga. *Dan.* Successit, ais, ego dico, simul introivit. Crede mihi, *Afael*, nullus homo *seriò* colitur ab alio homine, nisi qui Sanctus est. Exhibetur cultus politicus, quem debemus dignitati: sed ille cultus merè *externus* est: ut verus sit, debet esse *signum æstimationis internæ*, quæ certè quantumvis magna sit de aliis prærogativis Viri magni: si tamen ille peccator sit, si impotens sui, si Deo rebellis, apud sapientes viros tota concidit: Et ego talem *seriò* magni facere non possem, etiamsi centum millia coronarum gestaret in capite. *Afael.* Propterea magnam gratiam facit DEUS superbis thrasonibus, si humiliat in tempore. *Dan.* Si autem sic humiliaret omnes, uti nostrum Regem, dic *Afael*, quæ silvæ sufficerent humanis belluis? *Afael.* Gemere malo, quam respondere. Attamen Nabuchodonosor sic ictus sapere videtur, & cogitat, quis fuerit, quis sit, quis esse velit. Optimus DEUS, cum furori belluino tradidit hominem, tamen interdum lucida intervalla indulgit, quibus ego, sicut instruxeras me, sedulo usus fui. Tunc dicebam illi: *Nabuchodonosor Rex!* mugiebat. Pergebam ego: *Agnosce Altissimum, & confitere, quòd, qui dominatus es aliis, servire debeas Majori te.* Procidebat in pedes priores velut adorans Dominum coeli. Urgebam: *Agnosce misericordem Judicem, & submitte te pœnæ, ut sit utilis pœna!* Toto corpore procumbebat cum lamentabili murmure, quasi tergum ad flagella supponens. *Dan.* Solatium facis, quod crescet, si effeceris, ut colloqui possim. *Afael.* Volo maximè. Sed postquam ad se rediit, solvi vincula, lavi, pexui, totondi, vestivi, nihil ambigens, ambiturum ipsum redire ad solium: Deceptus sum! afflictio septennis erudit hominem; in Spiritu sic, ut in stuporem me rapiat. Fastidit humana omnia, pudet vitæ malè actæ: reliquam statuit solitarius agere. *Dan.* Non sinam. *Afael.* Fugiet te, ut col-

colloqui nequeas. *Dan.* Prævidi difficultatem: idè in silvæ aditu vestes mutavi. Venator sum: donec fera in retibus sit, non quiescam. *Afaël.* Imò sinatur solitarius vivere: Securior in bonis propositis constantia est in Silva, quàm in Aula. *Dan.* Constantiæ nihil metuo: septem annorum pœnitentia peperit habitum: non erit sic mihi animus dictat, non erit Nabuchodonosor Sanctus hebdomadalis, aut menstruus: peccavit, quod solent Reges, sed ager pœnitentiam, quæ duret, quod non solent Reges: & tali exemplò opus est nobis: indiget filius. *Afaël.* Evilmero-dach? pœna tam horrida inflicta parenti non suffecit, ut contineret in officio Regem juvenem? *Dan.* Non suffecit! crescit cum ætate licentia, & jam in præcipitia impulsus à suis adolescentem nemo, præter Patrem, tenebit. Interea ne pœniteat te, Afaël, sollicitæ charitatis, quam tot annis impendisti Regi belluæ: bene collocatum tempus fuisse, hic ornatus solitudinis, hæc à te posita monumenta loquuntur. Nondum Rex vidit? *Afaël.* Dum absum apud te, nullum est dubium, quin sub oculos venerint. *Dan.* Ultimum deest, quod maximè optabam, ut in posterorum memoria tam admiranda metamorphosis perpetuò hæreat. *Afaël.* Perfectum est, & sola inscriptio desideratur, quàm modò addam. *Dan.* Hem! illinc movet se aliquis. *Afaël.* Rex est. *Dan.* Subducimus nos. Tu perge, quod agis, agere: ego audiam hîc, quo animo sit, & postea, velut casu incidere, occupabo. *Afaël.* Ut placet.

S C E N A III.

Nabuchodonosor solus.

Solus sum: hæere licet in aspectu harum imaginum. Non erravi: video me! Quid exhibeat statua, inscriptio docet: *Ego Nabuchodonosor DEI Gratiâ Rex!* prudens correctio! *DEI Gratiâ Rex!* olim de hac gratiâ non cogitavi: hinc turpis illa ingrati-

Rr

tudo,

tudo, de qua paveſco, & ante te erubeſco, Rex Regum, qui ſolus regnum ſæculorum, quod tenes, nulli alteri debes. Jure ſanguinis putavi mihi deberi imperium: ruditas fuit! Unde enim jus ego habui, ut regem potiùs, quàm ruſticum Patrem nanciſcerer? Gratia Dei, gratia fuit, qua ego abuſus ſum ad injuriam Dei, ad contemptum, ad rebellionem!..| Bene ſcripſiſti Aſael: nam quis alius poſuerit hæc ſigna mihi, præter te? volebas, ut mihi redditus recordarer, quis fuerim; Ah! recordor, recordor in amaritudine animæ meæ!.. Sed quid hic lego? *Non adoramus!* memini, hæc vox heroica trium Puerorum fuit, quos ego ad rogam damnavi, & tu in mediis flammis ſervãſti illæſos, Magne DEUS Hebræorum! vidi miraculum, audivi canticum, te cum illis laudavi: quamdiu? ô vecordia! iterum intumui! felicitas mea, donum tuum fecit, ut iterum obliviſcerer tui!.. Etiam hæc imago eſt nota. *Cæcus? vidi!* intelligo te, Sedecia Frater mi! tu es, quem ego captivum duxi in Babylonem, conjeci in carcerem, erui oculos, cur? quia tributum negãſti. Ergò quot ego carceres, quæ ſupplicia merui, qui Deo, quæ Dei ſunt, nunquam dedi? Tu cæcus vidifſi, quam videns non adverteras virgam vigilantem etiam ſuper acta Regum: & ego debueram ab hoc exemplo ſapere: Deſipui magis, quia magis inflatus ſum!.. Rurſum lego, quod me erudit: *Somnium!* Hæc ſtatua eſt, quam ſomnians vidi, & hujus ſtatuz caput aureum ego fui: ſic me interpres docuit. Sed nempe per ſomnium fui: caſus lapilli, quem ex alto projicit omnipotens, evertit miſerabile lutum, cui ſua conſilia homo vanus imponit. O verè ſomnium, in quo nulla eſt veritas! O vanitas humanæ gloriæ! cùm dormio, placeo mihi: cùm evigilo, præter pugillum pulveris invenio nihil. O Daniel! Daniel! tu mihi hæc myſteria explicãſti, cùm prodeſſe explicatio poterat: non profuit. Utinam nunc adeſſes, nunc prodeſſet admonitio quævis. Quanquam quid loquor? Egone præ pudore ferre poſſem præſen-

ſen.

sentiam viri, sub cujus Divino Magisterio indocilis discipulus adeò nihil sapere didici, ut etiam degenerarim in belluam! ..
Vah! iterum homo me turbat.

S C E N A IV.

Nabuchodonosor. Daniel.

Daniel. QUò aufugis homo? siste! audi! *Nab.* Sine! sine! *Dan.* Siste, aut telò persequor. *Nab.* Imperiosus es. At non sic mecum ageres, si scires, quis ego sim. *Dan.* Modò homo sis, aliud non quæro. *Nab.* Dubitas, an sim homo? quid igitur belluinum vides in me? *Dan.* Semi-hominem certè Faunum, aut Satyrum iste habitus loquitur. *Nab.* Habitus non facit hominem, animus facit. *Dan.* Intelligo me Philosopho loqui. Dic, à quo tempore sapias? & unde sapientiam didicisti? & ubi? *Nab.* Quæstiunculis obruit: garrire non libet. *Dan.* Abibis, quò lubet, saltem si hoc dixeris mihi, an non visus sit tibi Nabuchodonosor Rex. *Nab.* Lepidus homo es, qui Regem inter belluas quæris. *Dan.* Mirùm! an enim tu non vivis inter belluas? *Nab.* Quid dicis? *Dan.* Quæro, an solus ita peregrinus sis, ut nescias, quòd Rex transformatus in belluam fuerit? Quid files? diffimulas scire, ne urgeam nempe, ut, ubi stabuletur, significes. Verùm ego certa indicia habeo, quòd procul non absim: ibi, dicebat mihi amicus Afael, regiam feram teneri, ubi reperero monumenta quædam à se posita ex Danielis mandato, pro perpetua memoria poenæ horrificæ, qua DEus noster indomabilem Tyranni superbiam domuit. *Nab.* Video ex Hebræis te esse: igitur lauda mecum, & magnifica misericordias Domini Dei Israel, qui restituit Regi formam hominis! *Dan.* Heu! quid audio? *Nab.* Tu exclamas? *Dan.* Tu miraris? timeo, ne redditus sibi, velit & Regno reddi. *Nab.* Jus habet, & subditi petent, cum audierint, quòd dixi.

Rr 2

Dan.

Dan. dubito: hætenus enim paucos puto fecisse vota, quibûs cœlum moverent, ut Nabuchodonosor redderetur: plures novi, qui gratias egerunt, quòd sit ablati. *Nab.* Atqui, cùm regnaret, multas ego audivi sæpe aggratulantium voces, & de tanto Principe sibi plaudentium. *Dan.* De tanto Principe! quanti igitur tu illum æstimâsti? *Nab.* Quanti æstimatus fuerit, tu orbem interroga, quem gloriâ sui nominis pœne universum implevit. *Dan.* De qua gloria tu mihi narras? quid igitur dicebant homines de isto Rege? Adulatores cognomen *Magni* adjecerunt, hoc scio, sed unde meruit? facinora laude digna duo sola in annalibus Babyloniz posteritas leget, primum, quòd Judæos sub jugum miserit, alterum, quòd Babylonem suam magnificis ædificiis auxerit: quid autem ex his conficies? ex priorè, quòd fuerit *magnus prædo*, probatur, ex posteriorè, quòd *magnus Architectus*, ex neutro, quòd *Magnus Rex*. Habes compendium gloriæ: nunc vituperia numera. Gloriam victoriæ de Judæis quanta crudelitate fœdaverit, hæc muta statua loquitur, hic post dirutam Hierosolymam, post eversum Salomonis templum, post occisos innocentes filios, post effossos oculos in pædore carceris miserè contabelcens Rex Sedecias. In splendore Babylonis, quid placere oculis potest, quando abjectam videmus curam morum, & Politiz? Quid est nostra Babylon, quàm magnifica confusio? confusio in Commerciis, confusio in Judiciis, confusio in Officiis, confusio in custodia legum, confusio in cura Religionis, & quod necessariò sequitur, confusa licentia vitiorum. In hac materia curæ Regi propriæ quid facere Nabuchodonosor Rex debuisset, scio: quid facere potuisset, etiam scio: tu dic mihi, amice, quid fecerit? *Nab.* Certè appetens laudis semper fuit, quæ est ambitio laudanda in Rege. *Dan.* Assentior, si sit ambitio laudis non falsæ. Sed noster Rex laudari cupiebat, & vivere laudabiliter non curabat, nisi fortè credidit, in hoc

hoc punctum honoris sui constitui, quòd Majorum suorum omnium vitia in se omnia cumulaverit, puta, Nemrodi violentam tyrannidem, Nini effæminatam in Regni Administratione socordiam, Semiramidis indomabilem ambitionem, Sardanapali impudentem libidinem, Salmanassaris insatiabilem fastum, & avaritiam, Sennacheribi blasphemam contra Superos ipsos audaciam, ac denique Patris sui Merodachi supinam in curando bono communi, pro quo nascuntur Reges, negligentiam. *Nab.* Vales memoriâ, & eruditus Venator es tu. *Dan.* Nihil dixi nimium: sententia cœli comprobatur, quidquid dixi. De hac sententia orbem interroga, sic scies, quid dicant homines de nostro Rege. Abhinc annis septem Major pars mundi ne nomen quidem scivit hominis Babylone regnantis: nunc, postquam regnavit, & ex Rege factus est bellua, ne pueri quidem Nabuchodonosorem nesciunt: tanta celebritas est, tanta gloria. *Nab.* Non nego, multa malè fecisse stolidum virum, sed poena tam atrox potuit utique transformare hominem: hoc speremus. *Dan.* Metuo, ne & hæc spes fallat. Amice, nescis, Evilm erodachum filium regnâsse huc usque Patris nomine? *Nab.* Quid deinde? *Dan.* Dico, regnâsse etiam Patris more. Et ille tamen oculis suis vidit bovem Patrem, mugientem audivit suis auribus: quid? poena Patris non coercet licentiam Filii, & de Patre certò sperem correctum esse correctione vera, atque quæ ferat ætatem? .. ingemiscis, amice, nunc primùm: debebas pridem: nec enim est alia res gemitu digna magis, quàm subesse Regi, qui indignus est Regno... insuper lacrymaris! quid dixi demum, quod sic commovit? *Nab.* Ah! nescis, cui locutus fueris. *Dan.* Fortè ipse es, quem quæro, Nabuchodonosor Rex? fugis? *Nab.* irruere atra nox, & hoc monstrum æternùm tege! ...

SCENA V.

Daniel. Afael.

Dan. Fluxum visceribus telum hæret: jam pono personam Afael, & sine larva redibo. Securè interea tu prodes me: nam crede mihi, audiet Danielelem Rex, & fructu majore, quàm olim, audiet. *As.* Quid audiet? *Dan.* Præcepta, & formam novi regiminis. *As.* Cessa: ego despero jam, persuaderi hoc viro posse, ut reddat se solio. *Dan.* Reddet se, crede Danieli, & habebimus bonum Regem. *As.* Jam antea pudoris acerbitas sic torsit hominem, ut videri ab homine, ingens supplicium crederet: nunc, postquam tu oratione tam luculenta demonstrâsti, hanc esse labem minimam Nabuchodonosoris, quòd transformatus in bestiam fuerit: alia esse multò plura, multòque majora dedecora, quibus fama illius, & gloria obliteretur: scilicet conceperit desiderium revertendi ad suos, quibus intellexit, tanto se in pretio esse? ignosce, alio ego sermone erexissem afflicto animum. *Daniel.* Non percipis, Afael, rationem consilii mei. Audi me. Ego timebam, pudoris illius, qui torquet hominem, hanc unam esse causam, quòd sciret, sine dubio multum fore sermonem de se, intentò digitò se monstratum iri à matribus, dicturis ad filiolos suos: *Ecce hic, hic est Nabuchodonosor, qui fuit bellua.* *Afael.* Utique hæc illi causa pudoris est: non videtur sufficiens tibi? *Dan.* Ut causa pudoris poena sit, culpa non sit, ad pudorem salubrem planè non sufficit. Vides, cur tam multa illi de sceleribus dixerim, quibus hanc poenam meruit. *Afael.* Audivi omnia: sed quomodo exprobatio tam acerba huc serviat, ut Nabuchodonosor rursus appetere regnum velit, quod tu desideras, hoc non capio. *Dan.* Hoc explico. Pudor, Afael, quo suffunditur Rex, quòd fuerit bellua, est pudor sterilis, & affectus, qui de se effectum non habet, propterea, quia hoc dedecus aboleri nullo

con-

consiliò potest. Pudor verò, qui ex cogitatione scelerum nascitur, quæ fecerunt similem belluæ, est pudor frugifer, quia disponit animum, ut generosa cum resolutione decernat, malè actorum memoriam bene agendo extinguere. Tu putasti, multum me præstare, si laborarem mitigare dolorem *de pœnæ infamia*: quid effectum fuisset? fortasse rediisset in regnum Rex, sed cum ipso inanes persuasiones rediissent, Regis Majestatem in pompa vestium, in Aulæ magnificentia, in luxu conviviorum, in cæteris parergis totam consistere, quod vides Evilmerodachum putare, quanquam viderit Patris supplicium. At nunc, cùm intellexit Nabuchodonosor, infamiæ suæ causam esse vitia, quibus suæ Dignitatis auctoritatem prostituerat: cùm audivit velut incognitus ab incognito, hoc est, sine suspitione fraudis, quàm abjectus fuerit de Ipsius magnitudine sensus populorum, quàm graves querelæ, quàm nulla laus, nondum prospicis, quid fore sperem?

As. Paulatim aliquid lucis micat. *Dan.* Mox erit sole clarior. Spero, Afael, consilium solitudinis fastidio fore: spero, subitum desiderium animo, damnato falsæ gloriæ appetitu persequendi veram, ac solidam: spero, resumpturum sceptrum Nabuchodonosorem, & postquam *mali* fuit, jam *boni Regis* exemplar perfectum fore, & filio imprimis fore, cujus mores cùm ego reprehendi, ut repenti mutârit vultum, gemuerit, fleverit, an non notasti?

As. Vidi. *Dan.* Nempe intellexit Pater dedecus suum, de quo loquebar, nisi obsisteret ipse, in prole æternum fore. *As.* Video sapienter omnia te cogitasse: quid velis porro, impera, ut coeptum opus perducamus ad exitum. *Dan.* Tria facies, & primùm, dum ego vestes muto, huc fugitivum revoca: non ampliùs fugiet, si audierit, Danielem antea esse locutum sibi. *As.* Teneo. *Dan.* Deinde in urbem, & aulam perges, ut narres magnalia DEI, atque ad recipiendum cum debita reverentia regem Patrem Evilmerodachum hortaris. *Afaël.* Quo animo accipiet nun-

nuntium juvenis regnandi dulcedine jam inescatus? *Dan.* Ex-
periemur, & quæ dabit eventus, arripiemus consilia. Postre-
mò redux ultimum monumentum huc pones ad specum, ut
discat posteritas, memorique mente semper reco:rit, quòd do-
minetur *Excelsus in regno hominum, & cuicumque voluerit, det il-
lud.* (*Dan. 4:*) *As.* Notavi omnia. *Dan.* Jam age.

S C E N A VI.

Afael. Nabuchodonosor.

Afael. **N**Abuchodonosor Rex, quò abijisti?... *Afaelem fugis? ..*
Rex! .. responde, obsecro!... *Echo.* Obsecro!... *As.*
As. Hinc audio vocem: audiam iterum: Rex! responde! *Echo.*
Sponde! *As.* Quid spondeam? nempe quòd sim solus? *Echo.*
Solutus? *As.* Vah! ludor! ficta vox est. Ah! Rex, ubi te inve-
niam? *Echo.* Veniam. *As.* Silete rupes garrulæ! rem seriam ago.
Rex! .. Nabuchodonosor Rex! .. illinc fuit strepitus. Rex! ..
Nab. *Afael,* nemo præter te adest? *As.* Nemo, Rex, securè pro-
di. *Nab.* Rex! Rex! Rex! num me vocabas? *As.* Quem alium
sic compellarem? *Nab.* Quemcunque sic nomines, nominas
digniozem. Me, si velis, ut colloquar tibi, posthac sic in clama-
bis: prodi Thraso, Prædo, Tyranne, Latro, Idolium, Bestia! hæc
sunt nomina propria, ex quibus intelligam vocari Nabuchodo-
nosorem: sub his nominibus, prò pudor! toti orbis tum notus! ..
fuisse bestiam, *Afael,* minimum est dedecus meum, quia a *pœna* est:
culpa, qua merui tam turpem pœnam, culpa turpitudinem habet,
quæ animum favissimo mœrore conficit! *As.* Bonus est mœ-
ror, & qui tibi jam nunc, ut spero, in oculis Dei saltem gratiam &
decus tulit. *Nab.* In oculis Dei! quòd rursus abripior! heu! si
monstrum hominibus videor, qui cor non vident: quis ero in
oculis Dei! in oculis Dei, qui intima perspicit! *As.* O factum
bene,

bene, quòd Danielelem adduxerim tibi: video colloqui fructum.
Nab. Danielelem tu mihi! absit! non fero vultum Prophetæ,
 quem honoravi quidem, sed non audivi, imò audivi etiam, sed,
 quæ bene monebat, contempsi: Afael, qua verborum gravita-
 te exprobarer ille mihi sua vaticinia, & meam levitatem, si adesset!
Af. Adfuit. *Nab.* Attonas! Daniel adfuit! *Af.* Locutus est tibi.
Nab. Venator aliquis locutus est mihi: Daniel latuit? *Af.* Finem,
 propter quem venit, ex vestitu intellige. *Nab.* Venit, ut oc-
 cideret me. Nam si Venator ille Daniel fuit, certa sunt omnia,
 quæ narravit: certa meorum de meis pœnis incuria, certa infamia
 mei nominis orbe toto vulgata, certa execratio scelerum meo-
 rum in omni loco, certa insuper filii mei in æternum dedecus
 meum crescentis pernicies! pudore morior! corruite petræ! se-
 pelite hanc pestem, ne ultra communem auram inficiat! Et tu,
 Numen magnum! quousque retines fulmen, quod scelestum
 hominem tibi ex oculis auferat, in quorum fastidium tot admisi
 dedecora! O Daniel, quàm acerba oratio fuit, quæ me mihi
 ostendit! redibis, ut ostendas me iterum? Ah! video, horreo,
 fugio me! ...

S C E N A VII.

Daniel. Nabuchodonosor.

Daniel. Ta, ita, fuge Rex in brachia te amantis. Ego vulneravi:
 ego sanabo! Afael, exequi propera, quod volebam.
Nab. Vir DEI! .. *Dan.* Hem! quo te abripis mihi? *Nab.* In
 specum redeo, in quò heri adhuc habitavi! hìc abscondar procul
 à luce solis, ab oculis humanis procul. *Dan.* Imò in regnum re-
 dibis, in Solum, unde te DEUS dejecit: sic regnum exigit, Fi-
 lius indiget, DEUS jubet. *Nab.* Ego Nabuchodonosor ut sim
 iterum Rex! revocetur ex inferis Nemrod, Ninus, Semiramis,
 Sardanapalus, Salmanassar, Sennacherib, Merodach: infames
 S s sunt

sunt omnes multis sceleribus, nullus tamen fuit scelestior me: & me regnum exigit, ut redeam, filius indiget, DEus jubet? *Dan.* DEus jubet, ut habeat ex Monarchis Assyriis unum saltem devotum sibi. *Nab.* Habet: devotus sum! sinat, in silvis devotum esse: silva præ aula placet. *Dan.* DEO aula præ silva placet: in aula peccasti, in aula poenitentiam ages, ut, qui peccantem viderunt, etiam videant poenitentem. *Nab.* Heu! si cogis redire inter homines, propè absum, ut optem, non rediisse mihi formam hominis: tantus est pudor. *Dan.* Ingrate! tanti est tibi beneficium tantum boni Numinis! obstupescite Coeli! peccatori publico erubescenda videtur poenitentia publica! Miser! quis inanis te metus vexat? postquam peccasti publicè, hoc est *punctum honoris* tui, ut sciat orbis, peccati denique te poenituisse. Peccare errare est: qui postquam erravit palam, fateri palam negligit, se errasse, dubios nos relinquit, fueritne magis stupidus, ut errorem non intellexerit, an magis obstinatus, ut retractare noluerit, ultra opinio gloriosa est tibi? *Nab.* Vita solitaria, Daniel, quam in lacrymis agam, & perpetuo planctu, fatis, opinor, innotescet orbi, ut par sit abolendis scandalis, quorum me reum feci. *Dan.* Hæc poenitentia peccatoris privati sit, non peccatoris Regis. Tuum est corrigere mores filii, quos exemplò corrupisti: prohibere abusus noxios, quos in probitatis exterminium per vitæ licentiam introduxisti: coercere Satraparum audaciam, qua aut connivente te, aut negligente in subditorum fortunas, & sanguinem pro libidine debacchabantur: invigilare Provinciarum Præfectis, an sic præsent, ut profint: denique exemplò, & mandatis id agere contentiosè, ut dejectis ridiculis Diis, colatur ab omnibus unus ille DEus, cujus & potentiam, & misericordiam testari luculentius nemo potest, quàm tu. Ecce hæc est poenitentia Regia. Sed harum tu rerum omnium nihil facies solitarius: facere omnia potes, & debes, si fueris Rex. *Nab.* Huc adigis: rem gravem imperas! *Dan.* DEus imperat,

imperat, postulat tegni salus, ipse honor tuus exigit, & vera gloria, quam utinam Reges omnes appeterent! *Nab.* Video vera dici: luctor tamen! *Dan.* imperiosa voluntate est opus, & vicisti. *Nab.* Quantumvis imperem mihi, hoc video tamen: si ad homines redeo, quisquis me aspiciet, pudore suffundet, & quocunque me vertero, credam, digitum intendi in me, cum Sarcasmo: ecce hic est Rex, qui fuit bestia. Quid? non acerba tibi videtur confusio tam turpis, tam frequens? *Dan.* Acerba fit, at salubris est: nam erit hic pudor admonitio efficax, ne quid ultra pudendum committas. *Nab.* Igitur obedio: coelum adiuva novitium militem in palaestra virtutis! & tu doce porro, quæ vitæ regulæ servandæ deinceps sint, ut laudem à DEO merear. *Dan.* Sic places, Rex! sic patior ad specum regredi, ut ex eas melior: optima Schola est. *Nab.* Docilem discipulum habes.

C H O R U S.

Ostenditur, Peccatori alterutrum esse inevitabile, aut *confundere se*, aut *confundi*.

Anthropus, five Homo peccator, *Nemesis*, five Divina Justitia. *Accusatores* Ratio, Fides, & Conscientia. *Præco*, five Mors. *Lictor*, five Diabolus. *Judex delegatus*, five Confessarius.

Chorus.

Vindica Nemesis *

Vindica scelera,

S s 2

Dignis

* Exhibetur in medio apparatus Judicii. A dextris tribunal Judicis delegati, A sinistris carcer inferni.

Dignis suppliciiis
Vindica! vindica!

Nemes. Audiatur etiam Pars altera:
I Præco, Reum evoca.

Anthr. Sic est, confiteor! *
Non amavi DEum, quantum potui: doleo!

Præco. Reperio hominem, Diva,
Tuo adgeniculantem Vicario.

Nemes. Sapit, si rite accusat se in Tribunali Clementiæ,
Priusquam rapiatur ad Tribunal Justitiæ.

Anthr. Interdum (nempe, ut homo sum!)
Aliquam admisi impatientiam,
Et iracundiæ impetum.
Non tamen (DEo sint laudes!)
Non sum, sicut ceteri hominum, Luc. 18.
Raptor, aut injustus non sum! absit!
Artes lucrandi didici: vim autem facio nemini.
Adulter non sum! absit! nisi fortè per somnium,
Quod cum evigilo, statim excutio.
Publicanus non sum! absit! imò hoc ago sollicitè!
Ut sciant homines opera mea bona,
Et glorificent me.

Nemes. Vah! defensio! illusio!
Non accusatio, non confessio!

Anthr. Ultra, quod addam, non habeo: Dolco!

Jud. del. Vade in pace!

Anthr. Beasti me! ...

Præco. Vir mortis es! Judici sisto te Nemesi!

Anthr. Accusavi me: *judicatus* jam, & absolutus sum!

Nemes. Ego *judicia* judico: citaris ad *Revisorium*.

Jud. del. Superi! quale me rapit spectaculum! **

Cho.

* Confessio hypocritæ erubescens rite se accusare.

** In extasim rapitur.

Chorus.

Vindica Nemesis
Vindica scelera
Dignis suppliciis
Vindica! vindica!

Nemef. Audio. Repetite accusationis capita,
Et, quæ commisit Anthropus impudenter,
Confessus est autem negligenter,
Palam nominate flagitia.

Ratio. In compendio,
Conculcatas Legum tabulas exprobrat Ratio.

Fides- Consci. Fides, quot Sacramenta, tot queritur sacrilegia,
Oppressam se per hypocrisim
Lamentatur Conscientia.

Trio.

Consci. O lupe, lupum bellè
Ovina tegens pelle!

Ratio. Humanæ formæ bellua!

Fides. Fidelis Idololatra!

Omn. tres. Putâsti, tua scelera
Tribunal hoc latere?

Consci. Huc inspice! *
Hic vide te!

Fides. Dic, age, quis hinc prospicit?

Ratio. Dic, *cujus hæc imago sit?*
Loquere! faterere!

Nemef. Obmutuit.... Atqui, homo temerarie,
Paulò antè coram Vicario Judice
Potuisti te verbosè defendere.

Consci. Vòcâsti *jocum*, quod erat scandalum,

Ss 3

Fides

* Exhibetur monstrôsâ imago, quam Scriptura in Nabuchodonosore, vè
lut in figura peccatoris, exhibet.

Fides. Zelum dicebas, quod erat odium,
Ratio. Quod fuit rapina, appellasti *artificium*,
Omnes. Et, quod fuit libido, nominabas *morem patrum*.
Nemes. Jam *contra faciem tuam* statuo te:
 Defende te, loquere! ...
 Adhuc taces? .. I licitor, tolle pallium, *
 Oculis pateat animæ infrunitæ opprobrium.
Lictor. Confundatur, qui noluit confundere se!
 Vah! quid video?
 Hominem, ipso turpiorem diabolô!

Chorus.

Vindica Nemesi
 Vindica scelera
 Dignis suppliciis
 Vindica! vindica!

Nemes. Ecce, Proceres, ecce homo *DEO similis*
 Et quasi ex nobis aliquis! ... Gen. 3. **

Aria.

Anthrope!
 Non ego sic formavi te!...
 De sacro felix flumine
 Prodieras formosus,
 Et caelo gratiosus:
 Quò ille, qui tunc splenduit,
 Quò ingens decor abiit? ..
 Anthrope,
 Non ego sic formavi te!

2.

Angeli.
 Vos estis testes Nemesi! ...
 Quid dedi minus homini?

Non

* Ablato pallio nequitiae apparet vera forma peccatoris.
 ** Exprobratio ironica Adamo facta ad pudorem.

Non, sicut vos, vestivi?
Non, sicut vos, nutriti?
Non meam ad imaginem!
Ut vos, sic feci hominem? ...

Anthrope,
Non ego sic formavi te!

Lictor. Imò, quem paulò minùs *infra Angelos* collocásti,
Heu! quantùm *supra illos* amásti!
Mihi semel tantùm licuit peccare:
Hunc autem vah! quàm diu visa es tolerare!

Anthr. Heu! quò ibo, Diva? quò fugiam à te?
Quoniam confusione opertus sum,
Sicut diploide! Psalm, 108.

Nemes. Peccatum satis est! fero sententiam:
In ignem æternum, maledicte,
In ignem æternum discede à me! Matth. 25.

Ariosè.

Pars tua fit cum furibus,
Cum mæchis, cum latronibus,
Cum face hominum,
Cum grege dæmonum!

Repetit Chorus.

Jud. del. * Heu me! sic periisti, Anthrope,
Quia me fefellisti!
Et fortè, quòd ego non tecum perierim,
Debeo misericordiæ! ..
Quid vidi? ... O terribile iudicium,
Iudicium Revisorium! ...

Aria.

O Iudices! O Rei!
Timete vultum Dei!

Si

Si nos *timemus* vos,
 Aut vos *timetis* nos :
 Utrique sumus rei!
 Damnabit DEus nos, & vos!..
Timete vultum DEI,
 Et Judices, & Rei!

P U N C T U M II.

Pudoris salubritas.

S C E N A I.

Nabuchodonosor. Daniel.

Daniel. DENIQUE duo verba memoriae imprimunt doctrinam, quam huc usque exposui omnem : memento, quod sis *Homo*, & *Rex*. Dum cogitas, quod sis *Homo*, cogitabis, quod sis *natura* subditis tuis planè par : dum cogitas, quod sis *Rex*, cogitabis, quod sis *conditione* subditis tuis multò major. Sequentur conclusiones practicæ magni fructûs, prima : *Homo sum* : ergò subditus DEO sum ! altera : *Rex sum* : ergò debeo regere !.. *Nab.* In novum me pudorem agis, quia vitæ heu ! ex aliis longè principiis actæ malè ordinata series omnis iterum se oculis objicit. Ah ! nunquam fui Rex, imò ne homo quidem ! *Dan.* Ut posthac homo sis, nihil te supra hominem æstima : *Subditus DEO esto*, neque à DEI legibus ullam exemptionem, vel privilegium aut prætende, aut spera. DEUS personarum acceptor non est : & quos ex eodem luto fecit, iisdem omnibus sine discrimine eundem decalogum scripsit. Meministin', Rex, quid tibi de tabulis Moysis narraverim, tunc, quando tres juvenes ex ardenti fornace prodeuntes illæsi, nostri DEI potentiam tibi prædicârunt : Tu quidem illas tabulas non vidisti, sed dic, quid in illis esse scriptum dicebam

cebam, quod non in corde tua natura ipsa jam scripserat? *Nab.* Sile! scripserat utique: sed ego impudenter, ut essem exlex, scripturam delevi, naturali pudore per scelerum afluendum subiugato. *Dan.* Neque hìc substitisti: ausus es palam ostentare effrænem licentiam, & gloriari publicè, non agnoscere DEum à te, cui obedientiam præstare aut velis, aut debeas. *Nab.* Ah! furor fuit animi vanissimè intumescens in fallacibus phaleris miseræ Majestatis. *Cum in honore essem, non intellexi, quid sit verus honor! speciem præ veritate, vitrum præ adamante dilexi: sic desipui!* *Dan.* Non sic desipies posthac. Intelligis modò, quòd prima sit hominis laus, & maximè propria, sapere: intelligis, hoc esse primum principium sapientiæ: *Datur DEus, cui homo obedientiam debet: intelligis denique, quòd, qui hoc non intelligit, necessariò erret per omnia, atque adeò nihil planè intelligat, & ne quidem mereatur hominis nomen.* *Nab.* Cessa docere hoc, quod me præ omni Doctore tristis experientia docuit. *Homo sum: ergò subditus DEO sum, æquè ut mei subditi!* audiet hanc meam confessionem Babylonia, sciet orbis, leget posteritas: nam publicè serviam. Quid ampliùs præcipis? *Dan.* Multò ampliùs. Idem DEus, qui te fecit hominem, Regem fecit, hominem, *ut servires, Regem, ut regeres.* Jam verò Superi velint, ut *Spiritu Principali* animatus capere doctrinam possis, quam trado. *Nab.* Ecce attentum habes. *Dan.* Naturâ superbus es: gaudeo. *Nab.* Subjicio naturam DEO: non ero superbus ultra: de hoc gaude. *Dan.* Nolo, ut naturam opprimas: *utere!* superbia cum Regibus nascitur, & *utiliter* crescit. *Nab.* Paradoxa loqueris: nam mihi quidem nihil pejùs nocuit, quàm natura in superbiam prona nimis. *Dan.* Evolve mysterium. Superbiæ nomine appetitum *Excellentiæ* intelligimus, Rex, qui naturæ hominis ita proprius est, ut, prout quisque plùs aut minùs excellere appetit, ita plus aut minus hominis habere videri possit. Itaque qui est

T t

auctor

auctor naturæ, auctor est etiam hujus appetitûs, quem si tu præ aliis vehementiorem accepisti, majores ei gratias debes. Habes enim *instrumentum* ad summa quævis opera expeditum, si modò applicasses ad *bonam materiam*. Nab. Suboritur lumen bonum. Errasse me dicis, non quòd appetierim excellere, sed quòd appetierim *Excellentiam falsam* pro vera, sicut antea dedecus falsum præ vero horruì. Dan. Sic est: nam duplicem distinguo superbiam, & unam voco *appetitum Excellentie falsæ*: hæc vitiosa est: alteram appello *appetitum Excellentie veræ*: hæc sancta est, hanc in Rege desidero, quia Regis est regere, & regere *vice DEI*, quod nemo bene facit, cui *vera Excellentia* cordi non est. Nab. Quam porro veram Excellentiam dicis, prout à falsa distinguitur? Dan. Hoc opus jam, hic labor est, ut iudicium corrigas. Ab incunabulis oculi & aures multorum in tellectum decipiunt, & falsis ideis cerebrum implent, *oculi* rerum speciem æstimantes pro ipsis rebus, *aures* vanis nos educantium, ac non laudanda laudantium sermonibus tractæ in fraudem. Sic fit, ut luxus & pompa, aurum & gemmæ, sanguis & tituli, acclamationes & plausus primo in pretio sint, virtus autem post nummos, post laudes, post omnia parerga cætera. Nab. Igitur tu veram Excellentiam in virtute ponis? Dan. In virtute utique: nam *ex parergis* non est æstimabilis homo, *ex se* est: atque ita *vera Excellentia* hominis nulla est extra hominem, *intus est*, in anima est, quæ cùm *imago* sit DEI, cuius infinita Excellentia est supra res omnes, dicenda erit tantò esse Excellentior, quantò erit *DEO similior*. Nab. Sublimem Philosophiam me doces. Dan. Eandem, quam DEUS per istud septennium te docuit, Rex: fœnum, ut bos, comedebas: scis, quid hæc pœna voluerit? Nab. Tristis memoria est. Dan. Sed salutaris. Significavit, quàm abjectò animò fueris, cùm esses Rex. *Omnis caro fœnum, & omnis gloria ejus quasi flos agri* (II. 40.) hoc fœno pascebaris, hic flos te oblectabat: color, odor,

odor, fapor inanis gloriolæ totum animum occupabant : & quæ sunt aliæ deliciae bovis ? At nunc *utere sapientiùs* appetitu Excellentia, quem DEUS, & natura tribuerunt ! quære pascua digniora, Excellentiam veram, veram gloriam, quæ apud DEUM est, non apud homines, apud DEUM, qui solam virtutem laudat, & solus in laudando errare non potest. Atque hunc Spiritum *Principalem* vocavi, quo animatus ut ad Regnum redeas, cupio. Iterum eris Rex : *Rege*, in hac voce pone *punctum honoris* tui. Si dubitas, quid sit bene regere, intuere solium, in quo sedebas, & rursus sedebis. Per gradus ascenditur : hæc prima dos Regis est, ut se *morum regulam* subditis faciat, & à nemine erubescat videri. Verùm laudis summa non est *videri*, sed *videre*, vigilare, circumspicere, ne aut *boni*, aut *mali* te lateant, volo dicere, ne mali *tolerentur*, & boni *negligantur*. Sic, Princeps, sic abolebis ignominiam, quæ ex præteritis culpis, & poena adhuc adhæret, sic eris verè homo, sic bonus Rex, sic coram Deo & hominibus *Nabuchodonosor Magnus*. *Nab. Vir DEI*, quibus motibus mentem agitas ? quantum horruisti, tantum jam ambio regnum. Sine, ut solus ruminer paulum doctrinam bonam, qua cor pavisti : deinde tecum in urbem ibo.

S C E N A II.

Daniel. Afael.

Daniel. Quod prodest, agis : ruminando enim pinguescit anima. O DEUS, quàm dociles discipulos in schola patientiæ habes, & vexatio quàm capacem facit intellectum doctrinis etiam sublimissimis, quales homo animalis nunquam percipiet. Io! triumpho Afael ! meus est Rex ! persuasi, redit. *Af.* Gratulor. Sed in aula varios motus excitavit mea narratio : Evilmerodach trepidat, Proceres divisi sunt, itum est in consilium, an, à quo, quo modo revocandus sit ad Sceptrum

T t 2

Nabucho-

Nabuchodonosor Rex. Sed frustra consultatum est : nam populus rumore diffuso excitatus, lætusque emendandi regiminis spe, magnis clamoribus reddi sibi regem expetiit, quod movit filium, ut gaudium simulans magnificum jam occursum adornet. *Dan.* Non expectabimus venientem : tu propera, ut peragas, quæ ad monumentum tam memorabilis historiæ adhuc desunt. *As.* Sic facio.

S C E N A III.

Visio Danielis.

Dan. **A**T ego te laudo DEUS, Rex Regum, qui sic humilias superbos, ut sciant, quòd homines sint, & tu DEUS solus, præter quem non est alius. O sic age semper, ne sit aliquando homo, qui putet, quòd tua absorptus felicitate, non attendas nobis, & in rebus humanis nihil agas ! age ! age ! deponere potentes de Sede, transfer regna, muta tempora : sic ostendis, quòd sis, qui es, *solus Dominus*, cujus voluntati resistere nemo potest !... * Audior !. intonas magne DEUS ! ô murmur grave ! auditis simplici ! ita Majestas loquitur etiam illis terribilis, qui negant DEUM. Est tamen misereantis hæc lingua, non punientis : loquitur, ut sciatis, quòd vigilet : loquitur, & vel tonando suaviter se insinuat animis Orator DEUS in Exordio alloquii sui : Væ Auditori, quem non facit benevolum ! quem oratio non movet, peroratio conteret... * Quid video ? quòd abripis Numen ! DEUM Deorum video !

Angelus. Daniel ! Daniel ! *Vir desideriorum !*

Ostendo tibi, quid facturus sit DEUS Israël
Ab hoc tempore usque ad finem sæculorum.
Tu, quod vides, prædica,
Et antequam eveniant,

Annua-

* Fiunt tonitrua. * Visio Danielis.

Annuntia populis, ut intelligant,
Quòd, cùm evenerint, *non casu* evenerint.

Aria.

1.

Ut fluctus cum fluctu jurgatur,
Ut ventus cum vento rixatur:
Ut Ursus & Leæna,
Ut Pardus, & Hyæna,*
In mutuas cædes se urgent:
Sic Regna in Regna consurgent!
Sed *casu* nulla surgent,
Et *casu* nulla cadent:
Divinò consiliò fit,
Jam illud, jam istud ut fortius sit.

2.

Assyrios Persæ vastabunt,
In Persas se Græci armabunt:
In Græcos succumbentes
Romani insurgentes
Imperium latè extendent,
In sæcula multa protendent:
At DEus metam armis
Et metam fixit annis:
Hic, dixit, frangèris, hic stæ,
Nec ultra te move, aut strepitum da! Job. 38.

3.

Tum demum Antiquus dierum
Omnipotens Arbiter rerum
In sæulorum fine
In cumulo Ruinæ
T t 3 Laps-

* Nil: Fraß.

Lapforum per tempus Regnorum,
 Superstruet Regnum Sanctorum,
 Quod finem non habebit,
 Et metam non videbit:

Huc suas mortales ut spes

Huc, mone, spes conferant omnes, & res!

Daniel post cantum. Sic triumphas, DEUS! ô læta visio! ô jucunda oculo, qui te amat! Nabuchodonosor Rex! Rex!

S C E N A VI.

Daniel. Nabuchodonosor. Asael.

Nab. IN exultantem incido, quid accidit tibi? *Dan.* Vive Rex! ô si vidisses, quæ ego vidi, quantum incrementum caperet æstimatio DEI mei. *Nab.* Narra saltem: etiam quæ à te audio, videre me puto. *Dan.* Vidi gloriam DEI Israël! mare magnum vidi, & quatuor bestias ascendentes de mari, & Antiquum dierum descendentem de coelo. *Nab.* Ænigmata loqueris. *Dan.* Imò omnium temporum historiam loquor, ut scias, DEO futura æquè atque præterita nota esse, neque contingere illi aliquid casu posse. Rem pando: *Mare magnum* mundus est tot obnoxius motibus, quot ventis jactatur mare. Quatuor bestiæ quatuor magna Regna sunt, cum quorum fine finis mundi adveniet. *Antiquus dierum* DEUS Judex est Regna ista distribuens, quibus vult, & destruens, quando vult, donec in fine sæculorum orbem universum ignis diluvio obruet: atque tunc demum incipiet *Regnum Sanctorum in cælo*, quod finem nullum habebit, & nullam vicissitudinem, ut videas, quod præter sanctitatem DEUS æstimet nihil, cum præter sanctitatem nihil remuneretur. *Nab.* Hæc; ais, erit omnium Regnorum fortuna, hæc extrema calamitas? *Dan.* Hæc erit, hoc vidi. Sic ludit DEUS in orbe terrarum, &

& illudit consiliis filiorum hominum, quibus insurgunt ad-
 versum te. *Nab.* Væ mihi igitur, nisi fuero inter Sanctos!
Dan. Væ utique, nam nisi *inter Sanctos* fueris, eris inter mœ-
 chos, inter fures, inter latrones, inter infernales bestias, in-
 ter dæmones. *Nab.* Ego Nabuchodonosor Rex! *Dan.* Ne-
 mo tunc erit Rex: *titulus temporis* hoc nomen est, non æter-
 nitatis. *Nab.* At me pudet sic Regem fuisse, ut nec nomen
 meruerim pro tempore. *Dan.* Nunc verò ages rem, ut me-
 rearis etiam pro æternitate. Ut constanter agas, obsecro,
 hoc audi consilium: in hanc solitudinem subinde te con-
 fer, ut mediteris, *qui fueris*: pudebit, nam hæc monumen-
 ta monebunt, hoc præcipuè, quod Afaël affert. *As.* Ita hoc,
 nam hæc est Rex imago tua: hìc stet ad ostium specùs.
Dan. Stet! nos imus: exhibe te aulæ alium, ut aliam au-
 lam facias. *Nab.* Video, horreo, erubescio me! *Dan.* San-
 ctus est pudor! ut sit salùbris, alium te fac, alium hominem,
 alium Regem. *Nab.* Facio: eo. *As.* Tu verò sta Viator, &
 lege Programma hoc:

Hæc est Specus,

in qua

Septem annis habitavit

Nabuchodonosor

Rex

ex homine bellua.

Talem

Peccatum fecit.

O. A. M. D. G.

ME-

MEDITATIO III.

PECCATUM MALUM SUMME TRISTE SIVE SAUL.

ARGUMENTUM.

Saul ex Agasone Rex, Electus à DEO Ampliffimæ Regionis Dominus, insuper victoriis gloriosus, ita se Venerabilem suis, hostibusque formidabilem fecerat, ut ad summam felicitatem nihil ei defuisse videatur, præter constantiam, quam rursus peccatum evertit, *malum*, uti summè turpe, ac *noxium*, ita, ne aliquod mali genus putes non includi, longè *tristissimum*. Certè à die illa, qua Saul per præposteram Clementiam, & prædæ cupiditatem contra DEI præceptum peccaverat, quod 1. Reg. 15. narratur, nulla homini hora fluxit, qua sincerè gauderet. Nam desertus à DEO *relictus est sibi*, & indomitis affectionibus animi, quæ miseris modis oppressum cor diu, noctûque torquebant. Ante alias *terror* invasit, cùm diceret Samuel: *Pro eo, quod abjecisti sermonem Domini, projecit te Dominus, ne sis Rex!* Deinde successit *invidia* adversus Davidem, tanquam corrivalem Regni accensa. Invidiam secutum est *atrox odium*, quo in cædem innocentis exardebat: *perpetua anxietas*, ne quâ æmulus tam metuendus elaberetur: *insana*

infana rabies, qua in Sacerdotes, qui fugitivum com meatu adjuverant, per manum Doeg Idumæi defævjit. Demum cùm nihil succederet ex sententia, immanis *mæror* pectus totum exédit, ex mœrore nata infelix *obstinatio* adegit, ut de rebus agendis Sagam consuleret: ibi Samuelis apparitio, & extremæ calamitatis denuntiatio crudeli *horrore* mentem ita concussit, ut impos sui, jam neque pugnare, ut olim, in hostem posset, neque vivere post cladem exercitûs ultrà vellet. Itaque factus ipse carnifex sui, postquam diu se torserat, occidit se, &, utinam, cùm vivere desiit, desiisset torqueri! .. Nos, ut ex aliena miseria sapere discamus, attentius, quod narratum est, expendamus. Sit igitur præsentis Meditationis

Materia: Tristissima vita, & multò tristior Saulis Mors.

Puncta duo. Primum, Saul à DEO desertus.
Secundum, Saul sibi permissus.

Fructus: Detestatio impii axiomatis: *Peccavi: & quid accidit mihi triste?*

Propositum: Fuga peccati, etiam cùm ad peccandum aut *libido voluptatis* invitat, aut *metus doloris* impellit. In specie decernamus practicè experiri, quàm vera sit illa S. Chryostomi sententia: *nemo læditur, nisi à se ipso*, nempe quia omnis *inquietus animi à passione* non domita originem habet, & *turbari vñ nulla externa* potest, qui imperare sibi, & suis affectionibus didicit.

In Choro Ostenditur, quod *difficilior sit via ad infernum*, quàm quæ in cœlum ducit.

Uu

PER.

PERSONÆ.

*Saul Rex.**Jonathas Saulis Filius.**Samuel Propheta.**Doëg Idumæus,**Abiathar Filius Abimelech, quem Saul cum 84. aliis
Sacerdotibus Doëgi manu occiderat.**Misaël Saulis Armiger,*

PROLOGUS.

Reflexio in Mediationem præteritam, &
Præparatio ad præsentem.*Fides. Ratio.**Ratio.* **H**Em verò, quò me abripis hodie *
Cur in æstuantis pelagi constituis littore?*Fides.* Didicisti peccati *damna* metuere,
Docui peccati *dedecus* erubescere:
Timori, & Pudori ut adjungat se *Horror,*
Efficiam hodie.
Peccatum esse malum, ut *turpe, ac noxium,*
Ita multò *tristissimum,*
Vides in hac imagine.*Ratio.* Difficile exhibes *Symbolum,*
Cui ego *contrarium* habeo
Experientiæ testimonium,
Quod firmat *gemitus*
Justorum passim querulantium:

* Exhibetur mare fervens.

Quare

Quare via impiorum prosperatur? Jerem. 12.
Quare flagitia videmus esse felicia?

Aria

I.

Stat impiis mare pacatum,
Arridet, invitat piscatum:
Non videas fluctum,
Qui moveat luctum:
Non asperi Boreæ flant,
Sed facilem cursum Favonii dant.

2.

Vehuntur in navi aurata
Ad luxum, & pompam ornata:
Sirenulæ plenîs
Applaudunt camœnis:
Ad clavum Felicitas stat:
In circulum ludens Hilarites nat.

Fides. Sic nempe intueris, quod exhibent oculi,
Et ultrò gaudes decipi.
Ergone tu felicitatem hominis
In bonis externis constituis?
Atqui nihil juvat *domus splendida,*
Si æger, & afflictus est *incola....*
Foris cytharæ sonant, & organa,
Intus strepunt tubæ ac tympana!
Non enim (hoc dicit Dominus)
Non est pax Impiis! If. 48.
Sed bella perpetua, & *lites ex concupiscentiis, Jac. 4.*
Quæ præliantur inter se,
Quasi mare fervens, quod non potest quiescere. If. 57.
Alpice!...*

Uu 2

Aria.

* Tumultus maris.

*Peccatum**Aria.*

I.

Hic, hic est æstus mentis
 Peccato subjacentis! ...
 Sic fremit! ... sic turbatur! ...
 Sic spumat! ... sic inflatur! ...
 Sic jam astra conspuit! ..
 Jam in stygem præceps it! ..
 Sic jam in montes crescit! ..
 Jam crepat, & tabescit! ..

2.

Quod Pelago sunt venti,
 Hoc sunt *affectus* menti,
 Qui quando dominantur,
 Spes, quies, pax fugantur:
 Succedunt curæ, dubia,
 Timores, furor, tædia! ..
 Has habes perpetrati
 Delicias peccati.
 In Saule ista ostendet se veritas:
 Accingere, ut intelligas.

Ratio. Ecce me! loquere, quia audio te.

Aria.

Loquere! audio!
 Solidô *gaudiô*
 Reficis me,
 Si, quàm sint *tristia*
 Impii *gaudia*
 Discam à te! *Fides.* Disces à me.

Quò

Quòd, (quisquis Reus fit,)
Magnum qui DEum scit
Læsum à se:
Nunquam, si sapiat,
Serid rideat,
Doceo te. Ratio. Audio te.

MEDITATIONIS III

De tristi vita, & morte Saulis

PUNCTUM I.

Saul à DEO desertus.

SCENA I.

Samuel. Saul.

Saul. **V**ir senex, ais mulier, * *Vir senex ascendit, amictus pal-*
lio! (1. Reg. 28.) bene habet: Samuel est! cur fugis
tu?... *O assurge, assurge Propheta sancte, & mise-*
rum Regem juva! *Sam.* ** *Propheta sancte! nunc color! nunc*
adoras! Infelix! qui non audisti bene monentem vivum, quare
nunc inquietasti me, ut suscitarem mortuus? *Saul.* Eheu! *coarctor*
nimis! *Sam.* Quid affligit? *Saul.* *Philistiim pugnant adversum me!*
Sam. Hostes toties à te victos hodie metuis? *Saul.* Metuo,
quia *DEus recessit à me!* *Sam.* Ora, ut redeat. *Saul.* Oravi,
sed prò dolor! *exaudire me noluit, neque in manu Prophetarum, ne-*
que per somnia: vocavi ergò te, ut ostenderes mihi, quid faciam.

Uu 3

Sam.

* Ad mulierem infra theatrum.

** Samuel ascendit ex inferis.

Sam. Nempe hoc deerat complementum sceleribus, ut remedium ab inferis quæres, & ab ultimo scelere sperares solatium. Sed absit! *Spes impiorum peribit!* quid interrogas me, cum Dominus recesserit à te, & transierit ad *Æmulum tuum*. *Saul.* Vah! quid audio? ergò irritus omnis labor est meus! David Rex erit nomen invisum, David? *Sam.* Ita fiet: nam faciet tibi Dominus, sicut locutus est in manu mea, & scindet Regnum tuum de manu tua, & dabit illud proximo tuo David. *Saul.* O durus sermo! Quia non obedisti voci Domini, neque fecisti iram furoris ejus in Amalec, idcirco quod pateris, fecit tibi Dominus hodie. *Saul.* Tantùmne peccatum fuit misereri Regis miseri, & victo parcere? *Sam.* Scelestam misericordia fuit, quam DEUS prohibuit. Nōne cum parvulus esses in oculis tuis, caput in tribubus Israël factus es, unxitque te Dominus in Regem super Israël, & misit te Dominus in viam, & ait: vade, & interfice peccatores Amalec, & pugnabis contra eos usque ad internecionem eorum: quare ergò non audisti vocem Domini? (I. Reg. 15.) *Saul.* Imò audivi vocem Domini, interfeci omnes Amalecitas, soli Regi peperci, trementi, ac deprecanti. *Sam.* Ideò Dominus tibi non parcat. *Saul.* Et coegit me populus, ut servarem de præda primitias, quas immolaret Domino in Galgalis. *Sam.* Frustra te defendis: nunquid enim vult Dominus holocausta & victimas, & non potius, ut obediatur voci Domini? quasi peccatum Ariolandi est, repugnare: & quasi scelus idololatriæ, non acquiescere Mandato DEI. *Saul.* Habe igitur fatentem reum: peccavi, quia prævaricatus sum sermonem Domini, & verba tua, timens populum & obediens voci eorum! *Sam.* Timens populum, & non timens DEUM? *Saul.* Peccavi! *Sam.* Obediens populo, non obediens DEO? *Saul.* Peccavi! *Sam.* Irriti sunt gemitus, sera suspiria: Iam enim scidit Dominus Regnum Israël à te hodie, & tradidit illud proximo tuo meliori te. *Saul.* Heu! triste, atrox, execrandum peccatum! *Sam.* clama, ut vis. Porro triumphator in Israël non parcat, & penitentie non flectetur: neque enim homo est, ut agat penitentiam
(ibi-

(*ibidem*) Et dabit Dominus etiam Israël tecum in manu Philistin: cras autem tu, & filii tui mecum eritis! (1. Reg. 28.) Saul. Ergò actum de Saule est! projiciet Regem DEUS, quem ipse per te elegit? Sam. Projecit ingratum, contumacem, invidum, sacrilegum, & hodie rebellem transfugam à coelo ad inferos! projecit! Saul. Ah! peccavi iterum peccavi! sed dira calamitas suggestit detestandum consilium. Sam. Stultum consilium est *malum majus* eligere, ut *minus* evadas, *culpam* decernere, ut *pœnam* evites, hoc est, ut effugias *unam pœnam*, reum te facere *novæ pœnæ*. Saul. Peccavi! Sam. Ergò meruisti pœnam? Saul. Merui. Sam. Ergò animum compara, ut cum fructu sustineas. Saul. Deprecare DEUM, obsecro, ut parcat mihi! Sam. Non parcat: corona, vita, filii perierunt: *cras mecum eritis!* * Saul. Heu! deseris me! Sam. Vide, ne tu te deseras! ultima gratia est, quòd me DEUS suscitaverit tibi: utere *pro bono animæ!* de corpore actum est! Saul. Actum est! moriar! Sam. Cras. Saul. Horrendum oraculum! Sam. Pœna peccati! Saul. Deprecare! Sam. Sustine! Saul. Deseris? Sam. Desertum à DEO! .. Saul. Me miserum! .. **

S C E N A II.

Doeg. Armiger Saulis.

Arm. **Q**uid video? cadis Rex! Rex, vive, obsecro, & à terrore te collige! .. prò, ut friget! vix vena micat! vix tenuem anhelitum sentio. Quid faciam? .. Doeg! Doeg surge! *** Doeg. Quid vis? jam confectum cum Pythonissa negotium est? Arm. Surge modò, & Regem juva: deinde loquar. Doeg. Regem juva! unde periculum venit in hac solitudine, in
media

* Iterum descendit Samuel.

** Saul animo deficit.

*** Ad dormientem.

media nocte? *Arm.* Vides, ut vix animam trahat? *Doeg.* Quid factum est? *Arm.* In Deliquium concidit, ex terrificæ visionis horrore *porrectus in terram (ibid.)* quid consulis? *Doeg.* Redibit ad se: nihil metue gravius. Curre modò, & mone mulierem, ut coquat Azyma, quibus reverso spiritu vires reficiat Rex, ut possimus redire in castra. *Arm.* Propero. *Doeg.* Spirat, Rex!.. non audit! non sentit!.. hoc habet, qui credit Sagis... Hinc ego mihi metuo nihil, quia non credo dari sagam, quæ cum orco commercium habeat. Quomodo enim existere potest mulier amica inferis, cum nulli dentur inferi? nihil horum! præstigias vocant creduli homines occulta artificia fallacium foeminarum, quarum inania terriculamenta viri cordati rident. Quid dicit mulier redit? *Arm.* Ipsa terrore propè exanimis intus sedet: colligit se tamen, & parabit aliquid esculenti. Rex autem quid? *Doeg.* Nondum se movit. Gravissimus terror fuerit, qui spiritus animales tam diu opprimit, & sensus sopitos tenet. *Arm.* Gravissimus utique, nam & ego adhuc totis artubus tremo, dum cogito, quæ audivi, & vidi. *Doeg.* Tu vidisti aliquid? *Arm.* Cum abstraxit à nobis Regem mulier, & tu te composuisti ad somnum, me curiositas impulit, ut vestigia tacitus legerem, atque observarem, quid fieret. *Doeg.* Nempe circulum formavit saga, & in centro iussit Saulem consistere. Scio, quibus nugis istæ mulierculæ simplices animas dementent. *Arm.* Rem dixisti. *Doeg.* Tum utique cœpit immutare vultum, asperare frontem, torquere oculos, inflare genas, & peregrina verba furentis instar circumcursans declamare. *Arm.* Volebat: sed prævertit festinantem Samuel, atque ultrò se stitit. *Doeg.* Quid? Samuel se stitit? *Arm.* Samuel, inquam, albâ talari tunicâ, multa canitie, & magno splendore venerabilis. *Doeg.* Rideo. *Arm.* Quare? *Doeg.* Quia tu Phantasma tuum Samuelem appellas. *Arm.* Samuelem vidi. *Doeg.* Non credo. *Arm.* Quare non credis? *Doeg.* Quia Samuel sepultus est in Ramatha: quomodo ita
subit

subitò huc se transtulisset? *Arm.* Corpus ibi sepultum est: spiritum ego vidi. *Doeg.* Stultitiam loqueris: nego, quòd detur spiritus. *Arm.* Spiritum negas dari: qualem igitur habes animam tu? *Doeg.* Hæc est alia quæstio: nunc ego hoc nego tibi, quòd videris Spiritum: illusio fuit. *Arm.* Bellè! quis igitur tribus simul illudit, mulieri, ut fugeret, Sauli, ut in deliquium concideret, mihi, ut adhuc tremam? *Doeg.* Phantasia illudit. *Arm.* Et quis phantasiæ trium, eodem tempore, in eodem objecto? omnes enim vidimus Samuelem? *Doeg.* Quia voluistis videre. *Arm.* Audivimus insuper! *Doeg.* Quia voluistis audire. Sile! nisi etiam videro, non credo, quod dicis. *Arm.* Pecora sic loquantur, quibus solus oculorum, & nullus Rationis est usus. *Doeg.* Atqui Ratio docet, fieri non potuisse, ut Samuel apparuerit: unde enim tam efficax foeminæ in mortuos imperium sit? *Arm.* Non dixi jam, priusquam mulier incantationes inceperit, adstitisse Prophetam? sed desine altercari: non fero diutius intempestivam garrulitatem. Visio certa est: testem Regem appello. Rex!.. vah! adhuc jacet sine motu, sine sensu!.. vim, *Doeg.* magnam inferre Rationi debemus, si persuadere velimus nobis, terrorem, qui tam diu congelat sanguinem, partum esse phantasiæ deceptæ. Si tamen aliquod in hac re prudens dubium esse potest, vereor, ne tollat eventus extremæ calamitatis, quæ in crastinum denuntiata est Israëli. *Doeg.* Crede, quod vis: idem ego facio. At en! quis inde ex fructis se movet huc media nocte? *Arm.* Miror.

S C E N A III.

Jonathas. Armiger. Abiathar. Doeg.

Jon. **A** Mice, insolitus horror animum concutit, & mihi tristè sic rubens luna magnum malum præfagit.*

Xx

Doeg.

* Ad lucem lunæ rubentis veniunt.

Doeg. Vox Jonatham loquitur. *Ab.* Avertat exitium DEus, & fervet te nobis, Princeps! *Arm.* Est ipse: non fallimur. *Jon.* O fervet mihi parentem DEus, & recipiat in gratiam, unde excidit miser: libenter, libenter regnum, sanguinem, vitam immolo. *Doeg.* Recondimur, dum videamus, quid velint. *Jon.* Adsumus! non dubito: hæc specus est Pythonissæ! hic lates Pater mi! & fortè hæc ipsa hora est destinata infami commercio cum damnatis spiritibus! heu! in quale barathrum prolapsus est Parens?... *Ab.* retrahe gradum Jonatha! circulum video descriptum à saga! *Jon.* O scelus! vestigia Patris impressa cerno! moventur viscera atroce metu! prò! novum malum! ecce! in cadaver impegi! *Ab.* Funesta nox, quò abduxisti nos? vah! si fortè incidimus in speluncam latronum! fugiamus! *Arm.* Imò subsiste, Princeps, felix ades ad solatium Regis Patris. *Doeg.* Certè indiget, *Jon.* Amice! video Parentis hostes: non irruam, & percutiam gladio? *Ab.* Perditi homines! quò abstractus est Rex à vobis? *Doeg.* quò ipse voluit. *Jon.* At num vestrum erat pestilenti consiliò virum jam pridem invisum DEO in ultimum scelus impellere, quòd maturaret interitum? *Arm.* Ultrò jusserat inquirere mulierem habentem Pythonem: diximus, esse in Endor aliquam, mutavit habitum: ivit. *Jon.* Fidelium servorum fuit, silere locum, & dissuadere flagitium, quo non aliud esse detestabilius DEO Israel, utique sciebatis. *Doeg.* Quid ageremus? desperàrat à coelo opem: decreverat ab orco petere: decretum impediri non potuit. Laudare nos debes, Princeps, quòd consilium adjuverimus: doctus per experientiam, quàm vana sit de artibus magicis fides, & sic coactus necessitate, cor vertet ad Deum nostrum. Sæpe grave scelus bonæ pœnitentiæ, & magnæ felicitatis occasio fuit. *Jon.* Scelus defendis impie! novil, qui sis, *Doeg,* semper adversus Jonathæ, semper infensus Davidi meo, semper Patris

Patris scelestæ consilia malignè fovens, ut placeas nempe, non ut prosis. At ecce! dissimulo omnia, & veniam dono, si hodie saltem non obsistas conatibus, propter quos huc me attuli. *Doeg.* Princeps, ego adversum te nihil pecco, cum patri obedio: Pater Rex est. Cæterum si tu suadeas aliquid, quod Pater probet, utrique servio. *Jon.* Atqui hoc agis semper, ut improbet Rex, quod Jonathas cupit: hodie file saltem, si modò Regii Principis aliqua reverentia est. *Doeg.* Audiam, quid velis. *Jon.* Ubi est Parens? *Arm.* Jam vidisti: sub oculis jacet. *Ab.* Heu! Saul! *Jon.* Hoc cadaver! *Doeg.* Spirans tamen, & en redit ad se! audivi gemitum. *Arm.* Aperit oculos, & ex longo deliquio sibi redditur. Rex vive!

S C E N A IV.

Accedit Saul.

Saul. **A**Mici! *Jon.* Rex Pater! agnoscis filium? *Saul.* Heu! Jonatha fili mi! fili mi Jonatha! heu! heu! heu!
Jon. Prò Superi! iterum exanimis recidit. *Ab.* Quod ei accidit malum? *Arm.* Terribilis visio sic prostravit. *Jon.* Sæpe scelestæ illusio fuit! *Doeg.* Etiam dixi. *Jon.* Pater, collige vires! *Saul.* Recede fili, recede, quoniam DEUS recessit à me! *Jon.* Attollite humo: respirat enim. O DEUS meorum Patrum, nunc saltem Patri mentem da meliorem! ah! ut sit, qui olim fuit! olim *non erat vir melior illo* (1. Reg. 9.) quantum mutatus est!... Pater mi, quis est animus tibi? *Saul.* Periiimus, fili mi, periiimus! *Jon.* Non periiimus, nisi nos DEUS deserat. *Saul.* Deseruit! O Samuel! Samuel! *Doeg.* Samuelem putat vidisse se ultima omnia minitantem. *Saul.* Quæ hora est noctis! *Ab.* Medium cœlum tenet. *Saul.* Ergo jam instat summa dies, qua apud inferos ero! *Jon.* Pater! si ita decretum est cœlo, ut ais, nostrum est, curare,
 Xx 2 ut

ut apud Superos simus. *Saul.* O triste peccatum! quàm tristem fecisti vitam, & quantò tristiorem jam mortem facis! triste peccatum! *Jon.* Audiam à te, Pater, quid timeas: nam ego spe bona firmus innitor DEO. *Saul.* Innitere, tamen cum Patre cades: coronam auferet tibi David tuus, quem utinam occidissem! tu impedisti. *Jon.* Rex! qui tibi coronam DEUS dedit, si jam tollit, aufert, quod suum est: sino lubens. *Doeg.* Fatigas parentem, Princeps, patere, ut introeat, comedat panem, bibat aquam, & à terrore se colligat. *Saul.* Non comedam. *Arm.* Imò huc ego cibum efferam. *Saul.* Non comedam. Dic potiùs, fili mi, quare tu huc ad me venisti? & quis me prodidit tibi? *Jon.* Audivi, quòd de Pythonissa interrogaveris: an difficile fuit divinare, quò ieris? ivi, ut, si possem, impedirem enorme scelus, quod tu ipse sic odisti olim, ut sub regiminis initium ex universo regno omnes ariolos, magòsque expuleris. *Saul.* Memini: sed nunc aliæ sunt circumstantiæ: clausum coelum, & ferro durius coegit ire ad inferos, ut opem ferant. *Jon.* opem speras ab inimicis? *Doeg.* Paulatim liberior meat spiritus! comede Rex, ut vires redeant: redeundum in castra erit, antequam dies oritur: via, curæ, pugna refocillationem exposcunt. *Saul.* Corpori vires sponte redeunt, animo redidite, quem horror, mœror, timor, & desperatio totum prosternunt. *Arm.* Rex, festinavit mulier, & paravit aliquid obsonii præter panem: orat, ut ingredi velis, & reficere te. *Doeg.* Animus implicitus corpori cum corpore vigorem recipiet. Sine, ut introducam. *Saul.* Obsequor, quia vultis: fili, sequere. *Jon.* Hic expecto: non enim ferre vultum sagæ patiens possem. At tu, Misael, dic mihi, verè Samuel apparuit Regi? *Arm.* Verè, Princeps, his oculis vidi, his auribus audivi. *Jon.* Quid loquentem? *Arm.* Melius oleo. *Jon.* Loqueris satis. Ingredere jam, & cum observa-

veris,

veris, Regem plenius esse redditum sibi, labora, ut huic viro, quem ego amo, benevolam audientiam facias. *Arm.* Quis vir est? *Jon.* Dices, missum esse à Davide summi negotii causâ: cætera ego exequar. *Arm.* A Davide missum difficulter alloquetur. *Jon.* I, fac, quod dixi: postremum obsequium filio Regis facis. *Arm.* Superi avertant omne imminens malum.

S C E N A V.

Jonathas. Abiathar.

Jonathas. **A** Biathar, seri conatus sunt: peractum est scelus, consulta saga, vocatus orcus in subsidium, irritatum novo crimine bonum Numen, periimus! umbra Samuelis denunciavit sententiam: hinc Patris deliquium fuit: intelligo omnia! periimus! Sic ego infelix filius sum, qui Patrem habeo, quem DEUS odit! *Ab.* O digne Juvenis, quem fors melior amet! me miseret tui, maximè, quia non invenio, unde te juvem, aut consoler saltem: nam verba etiam singultiens dolor frangit!.... *Jon.* Siles, amice? fles? *Ab.* Ah! quare me misit David, ut viderem, & audirem talia, quæ vel faxeum cor mollirent in lacrymas. *Jon.* digna est lacrymis materia, offensus DEUS, reprobus Pater, damnatus ad mortem Rex, imminens exitium familiæ regiæ! *Ab.* Parce DEUS! parce innocenti Jonathæ saltem! *Jon.* Imò tolle Jonatham DEUS! Patri parce! gaudens morior, si mors mea Parenti proffit. Sed cheu! Abiathar, graviora sunt Saulis scelera, quàm ut placando Numini sufficiat hostia tam exilis: metuo, ne peccata sua luat æternùm miser! & sic ego demum verè infelix filius sum, quippe ex patre natus æternùm reprobo! *Ab.* O Nobilis anima, quàm bene tu inter levem & gravem materiam boni luctûs distinguis! *Jon.* Neque tamen vel in
X x 3
tam

tam gravi luctu omne solatium deest. Amice; corona Regis Israel ex capite, quod odit DEUS, transferetur in caput caelo & mihi charum: Regnabis pro Jonatha dilecte David! hoc solatur: vive! regna! *Ab.* Discerpit pectus hæc exclamatio, & tanta virtus elinguem facit. De Davide cogitas Jonatha, nunc, sic? *Jon.* Hæc sola dulcis cogitatio est: vivet, cum ego moriar, vivet, regnabit David: vivat! regnet! vir est, qui amat DEUM, quem amat DEUS: igitur regnabit bene, *secundum cor DEI* regnabit: vivat! regnet! *Ab.* Hæc Fortitudo heroicæ mentis est. Macte animo, Princeps! decretis cæli submittis lubens caput, coronâ ex fideribus dignum: spera! coronaberis! *Jon.* Putas, sine fructu amicitiam cum Davide me coluisse? virtus hominis origo fuit beatæ familiaritatis, virtus amorem incendit, amor traxit ad imitandum. Suspexi in homine contemptum rerum humanarum: non illum Samuelis unctio, non spes coronæ de caelo promissæ, non victoriæ de gigante relatæ gloria, non aggratulationes & plausus populi, non regiæ nuptiæ extulerunt, ut aspernaretur minores se, aut se crederet majorem esse, quàm *in oculis DEI* videretur. Suspexi præterea innocentiam morum, & summam curam, qua cavebat sollicitè, ne admitteret aliquid, quod offenderet DEUM. Suspexi Zelum insuper, quo ardebat adversum hostes populi DEI, in quorum interneccionem ruebat impavidus in omne periculum, in medias mortes. Denique suspexi maximè invictam patientiam, qua Patris insanam invidiam, & indomabile odium pertulit, nunquam vindictæ appetens, sæpe bona pro malis reddens, semper erga *Christum Domini* reverens. Quàm indocilis fuisssem, Abiathar, si ex his exemplis nihil profecissem? Patri, amice, post DEUM debeo, quòd homo sim: si bonus homo sum, ut tu putas, Patri planè non debeo! Dav dis tibi dilecti exemplò, DEUS, *de profundis* clamo ad te: *Exurge Domine,*

Domine, saluum me fac! quòd si nolis, nònne tibi subiecta erit anima mea? Ecce! in flagella paratus sum! accinge te: feri! perime! *Ab.* Ah Superi! utinam infelix Saul hausisset aliquid ex ista indole!

S C E N A VI.

Doeg. Jonathas. Abiathar.

Doeg. Princeps, ut videas, quòd Doeg tibi non sit adversus, cave, ne iste comes tuus subeat iterum aspectum Regis. Jam plenè redditus sibi Rex, ut audivit ab Armigero, hominem ex castris Davidis esse, præcepit furens, irruere me, & intrò abscissum caput in mensam ferre. Ego reveor te, ô Princeps, propterea moneo, ut hominem à te dimittas: sic aufugisse dicam, & evadet. *Jon.* Quid audio? *Ab.* Quid merui? *Doeg.* Transfugam odit Rex, quòd violata fide Domino, adhæreas rebeli servo. *Jon.* Quem sic appellas infande latro! modestiùs tu mihi loquere, cum de Davide loqueris: Jonathas sum. *Ab.* Neque rebellat servus, qui fugit iram injustam Domini. *Jon.* Scis, qui sit, in quem immitteris? *Ab.* Fortunâ aberam, quando ausus es, scelerate proditor, quinque supra octoginta sacrilegò ferrò Sacerdotes invadere accinctos Ephod lineo, (I. Reg. 22.) inter quos Princeps Achimelech fuit, Pater meus, nam ego, ne ignores, Abiathar sum. Si meum etiam sitit sanguinem Rex, propina Idumæe, habes. *Jon.* Cave, ne manum videam admotam capulo: nam prior cades. *Doeg.* Sic excipior obediens Regi? *Jon.* Quem in furorem agis. Moerore obrutus Parens quid agat, nescit: fidelis servi est, moderari impetum, non adjuvare. *Ab.* Aut num malè tibi visi sunt agere conservi tui nuper, cum nullus ex Israelitis ausus est extendere manus suas in Sacerdotes Domini, quanquam juberet Rex? unus inventus est ita fidelis Doeg Idumæus,

mæus, ut mallet DEum, quàm Regem offendere! *Doeg.* Abiathar, in gratiam Jonathæ volebam parcere: nunc, quoniam non æstimatis beneficium, admonco Patrem de audacia Filii.

S C E N A VII.

Saul. Jonathas. Doeg. Abiathar. Armiger.

Jonathas. **A**Mice, in latebras abde te, & primi furoris impetum fuge, ego sustinebo securius: nam quantumvis tyrannus sit Pater, adhuc tamen filium amat. *Ab.* Amat, quem jam bis occidisset, nisi vetuissent amici? *Jon.* Cessâ obniti contrâ: absconde te. *Ab.* Quoniam jubes. *Jon.* Adest summa dies! ama me coelum, ut Patrem conciliem tibi, priusquam moriamur! *Saul.* Quis imperat? *Jonathas.* tanti est Pater tibi? trade transfugam! quò auffûgit? *Jon.* Non sum proditor innocentis. Obsecro, Rex, num utramque aurem semper uni Idumæo indulges, nec unam saltem servasti filio? iste meus Comes Abiathar est, Sacerdos Domini: quo titulo meretur mortem? *Saul.* Adhæret rebeli: non est reus satis? *Jon.* Mihi innocens David est, non rebellis. Pater, argumentum fidei ex hoc ipso Legato cape. Philistæi cum contra nos se congregârunt, dimiserunt à se Davidem metuentes, ne in æstu prælii arma in ipsos verteret: adeò vel hostibus persuasum est, quòd vir illibati candoris non *oderit* Saulem, sed *fugerit*. Deinde nunc, cum te absente passim diffluxit exercitus, optimi quique ad Davidem transfugerunt. Et quid ille? mittit ad me Sacerdotem, rogat, ut recipiatur in gratiam, spondet, cum omnibus suis accessurum se nobis, & contra Philistim pugnaturum: per Deum obsecro, si iste animus videtur hostilis tibi, quem tandem amicum putas? *Doeg.* Sæpe bona verba malam fidem obtegunt: & tu malè defendis fugitivum, Princeps: nam qui suspectus est

est hostibus, unde à nobis *meretur* recipi? *Jon.* O malè feriatum caput, quousque obfistes mihi? scilicet tu ignoras Davidis *merita*? ah! *merita* si nulla essent, esset amicus felix: virtus, animus, gloria fecerunt invisum æmulis. *Ab.* Et innocentis odium te facit, Rex, invisum DEO! *Jon.* Vah! qua te fiducia prodidis Abiathar? *Ab.* Fiduciâ causæ. Ecce Davidis nomine nunquam violatam iterum iuro fidem, & DEum testem invoco mentis bonæ! *Saul.* Doëg, *patrem* in filio cerno. *Achimelech* iste est à te occisus, jubente me! intremuit pectus malè conscius sibi! surge, abi, torqueor! *Doëg.* Reliquiæ panici terroris agitant: omitte istos, Rex, in prælium imus. *Jon.* At nunc Pater, impium Idumæum ne audias: Samuel vera dixit: Sanguis Achimelech vindictam clamat: in mortem imus, si in prælium imus, priusquam te cum DEO, & Davide concilias. *Saul.* Quòd tibi vitam istius transfugæ donem, sit tibi nunc satis, fili: de pace tractandi tempus jam non est amplius. Arma Misaël, gladium, scutum, lanceam! *Arm.* Inutilis apparatus est, cum DEus est hostis. *Saul.* Etiam tu trepidas? *Arm.* Utique, postquam Samuelis umbram audivi, & vidi. *Doëg.* Sic est! umbram iste timet, futile artificium fallacis foeminæ. Tu verò, Rex, contemne has offucias, emasculantes animum invictum hætenus, & ad omnes casus intrepidum. Jam declinat nox: aurora cum pinget coelum, hostis invadet castra: si vel absens se occultet Rex, vel præsens tremat: honor, victoria, exercitus perit. Reddet tuis, priusquam diescat, ostenta vultum hilarem, dic: Samuelem fuisse se tibi insignis victoriæ vatem: sic utili mendacio animatus miles fortiter in hostem ibit. Hoc consilium, Rex, hoc, & nullum aliud admittit tempus, cætera permittite fati. *Saul.* Dura fata! *Jon.* Desperatum consilium! *Ab.* Scelestus sermo! *Arm.* Funestum remedium tot malorum! *Doëg.* Sed necessarium, & fortè felix. *Jon.* Post triste oraculum! *Doëg.* Nihil credo. *Ab.* Non idèò
Y y
falsum

falsum est. *Saul*, Falsum an verum sit, est perinde. *Doeg* imus! si vinco, felix sum: si cado, habeo vitæ infaustæ finem. *Ab*. Animam cum vita prodigis: animam commenda DEO! *Saul*. Qui me deseruit! *Doeg*. Effaminat hæc cura militem: nemo pugnat animosiùs, quàm qui persuasit sibi, quòd post mortem superfit nihil.

S C E N A VIII.

Jonathas. Abiathar.

Abiathar. **A**Udis, Princeps, quod axioma jactet impius Idu-
mæus? *Jon*. O Pater infelix! verè te DEUS de-
seruit: nunc intelligo, postquam te tibi reliquit, & impiis con-
siliis infamis advenæ!.. Amice, à quo tempore Saul in DEUM
peccavit, crede mihi, non fuit momentum, quo *seriò lætum*
vidi. Terror, ira, odium, rabies, mæror, obstinatio, hor-
ror sic discerpebant cor, ut ego sæpe hominem miserans tacitè
ingemiscerem, & dicerem mihi: *quàm triste sit peccare*, vide in
Patre, Jonatha, vide, & horre! ô Pater! miserrime Pater!..
At seri sunt gemitus! *Justus es Domine, & rectum judicium*
tuum! damnasti ad mortem cum Patre filios, laudo sententiam,
quia tu fecisti, qui omnia sanctè facis! Amice vale! ultimum
amplexum pro meo Davide cape: dic, lætum Jonatham in
mortem isse, eò quòd relinqueret post se in vivis dimidium sui.
Ab. Ah! totum te amico serva, fuge prælium, ad Davidem
imus! *Jon*. Absit! nam ut ego moriturum Patrem deseram;
etiam David nolit. Ad latus pugnabo illi, ut, si prior cadam,
exemplò prosim, si prior ille, verbò juvem ad mortem bo-
nam. *Ab*. Nec metuis mori? *Jon*. Abiathar, amo DEUM, &
amat me DEUS: sic spero firmiter, & securum conscientia fa-
cit: igitur intrepidus obvium pectus morti fero, quæ mihi vi-
tæ melioris principium sit in sinu Abrahæ. *Ab*. Perge fortis:

non

non audeo opponere me decretis virtutis tantæ. Tecum eo, ut non procul à loco pugnæ arbitrer eventum rerum, & orem DEum, ne tristes minæ effectum habeant. *Jon.* Ora, ut Patri parcat, Davidem servet, me auferat sibi.

C H O R U S.

Ostenditur, quòd *difficilior* fit via ad infernum, quàm, quæ in coelum ducit.

Christus in persona Patrisfamilias. *Servus Mundi.* *Servus Carnis.* *Servus Diaboli.* *Olitor*, sive Mundus, curis terrenis occupans suos.

Christus. Infelix sum !...

Olim, quacuñque hora exivi,

In otiantes incidi. *Matth.* 20.

Nunc, quoties exeo, vacuum forum invenio,

Et, si quis occurrit, quem volo conducere,!

Respondet : quære tibi servum]alium :

Ego conductus jam sum !

Omnes serviunt aliis Dominis, mihi nemo,

Infelix sum !...

Tamen hìc expectabo,

Dum fortè sui aliquem servitii tædeat,

Et ad me transeat....

Olitor, * Eja, serve bone & fidelis ! respira paululum!

En ! affero prandium !

Refice vires, ut mox redeas alacrior ad labores.

Y y 2

Serv. M.

‡ Exit cum aquali, & frusto panis, ad servum occupatum in horto olerum.

Serv. M. Here, bona verba, & tenue prandium
 Famelicum post tantos labores
 Non satiant stomachum.

Aria.

1.

Here,
 Loquendum est sincerè:
 Jam fodere non valeo,
 Sub onere deficio:
 Aut tandem bene habe me,
 Aut cogor te deserere:
 Non possum sustinere.

2.

Issem,
 Et alteri serviissem,
 Si qualis tu sis Dominus,
 Intellexissem citius!....
 Lactatus fui vana spe!...
 Si nunquam cognovissem te,
 Felicior fuisset.

Here,

Loquendum est sincerè.

Oltor. Ingrate! piger! inutilis serve!...
 Quisquis servit mundo,
 Cur servit, nisi pro pane lucrando?

Ariose.

Vah! Canis!

Si Jam non sapit panis,
 Gustanda erunt verbera,
 Traheris ad supplicia,
 Comede!
 Aut morere!

Quanquam

Quanquam, quid urgeo?
Nunquid opus est mihi seruo seniculo?
Abi stipes! pro uno centum alios habeo.

Serv. M. Sic! & sine mercede promissa?...
Hæc est *miseria cum aceto!* ...
Sed felix necessitas, quæ cogit sapere!
Eo, & meliorem Dominum peto...
At ecce! quid video?..... *

Serv. C. Eja! herus abest: fugæ patet ostium!
Num adhuc delibero?... ingenuus sum!
Tædet denique lutulenti laboris!
Ad majora, ad majora sum natus,
Quàm ut florem ætatis perdere velim
In servitio foedæ ac fragilis voluptatis.

Serv. M. Quid tu conquereris?

Serv. C. Ah! quisquis es, Juveni misero
Bonô succurre consiliô.

Aria.

^{1.}
Sum Magni Patris filius!..
Et eram adhuc *parvulus*,
Cum miser *casu* incidi
In domum hujus figuli:.....
Ut vidit me, blandissimis
Aggressus est illecebris:..
Me vicit curiositas,
Infelix curiositas!..
Ingressus sum, & perii!
Nam didici, ah! didici,
Quæ me jam pudet scire!

Y y 3

2. Ab

*Fugiens ex officina figuli,

2.
 Ab illo miser tempore
 In foedo versor opere:
 In luto rota figitur!
 In luto circùm agitur!..
 Quis crederet, me nobilem?
 Quis liberum? quis hominem?
 Ah! piget, tædet, pudet me!..
 Poenituit sæpissimè!....
 Ad Patrem sæpè volui,
 (Heu! volui, & nolui!)
 Erubui redire!

Serv. M. Miseret me tui! sed in eadem navi sum tecum:
 Ergò quid suadeam,
 Nisi ut turpe jugum excutias mecum?
 Age! mutandus est Dominus!
 Fugimus! fugimus!

Serv. D. * Miserefcite boni Superi!
 In qualem tyrannum incidi!

Serv. M. Etiam tu fugis tuum Dominum?

Serv. D. Latronem fugio, qui hoc momento
 Occidit unum servorum, neque adhuc satiavit sævitiem,
 Etiam in mortuum exerit rabiem:
 Diffecat, lacerat, excoriat, devorat!
 Heu! quid feci, cùm ad venatoria
 Me tradidi obsequia,
 Et tot bonas animulas in stygia
 Impuli crudelis retia,
 Tam nullò meò commodò!
 Tam magno cum labore, & gravi periculo!

Aria.

¶ Foràs procurrens sub specie venatoris,

Aria.

O pessima conditio!
O malè acta vita,
Væ mihi! væ! væ misero,
Si erit finis ita!

In alieno corio

Huc usque laboravi:
Jam pelli meæ timeo:
Peccavi! ah! peccavi!

Serv. M. Hem! credidi, me solum esse miserum:
Falsus sum!

Serv. C. & D. Eja! unanimiter alium
Quærimus Dominum!

Christus. *Venite ad me!

Serv. C. Vocantem audio! ..

Christus. Venite ad me!

Serv. D. Vox est suavissima!

Christus. Venite ad me!

Serv. M. Dulcedo intima penetrat viscera!

Christus. Quid statis? venite ad me, qui laboratis!

Serv. M. Tu vocas nos? quis es?

Serv. C. Quem jubes laborem!

Serv. D. Quam dabis mercedem?

Christus. Ego sum, qui sum,
Solut Dominus, solus Altissimus!
Venite! mihi servite!

Aria.

I.

Nil imperabo grave:
Est jugum meum suave,
Onus levissimum!...

* Ex angulo.

Si

Si propter me relinquitis,
 Quod alii
 Promittunt vobis Domini:
 Habebitis
 (Promitto!) centuplum.

2.

Audivi suspirantes,
 Et singulos optantes
 Mutare Dominum:
 Mutate! Non est Melior,
 Quàm ego sum!
 Aut si occurreret Melior,
 Quàm ego sum:
 Mutate (non invitus sum!)
 Mutate iterum!

Serv. M. Fratres, juyat experiri, qui fit!..

Serv. C. Imus, servimus!

Christus. Venite, & quàm sim bonus, videte, gustate!

Serv. D. Trahis mirabili suavitate!

Christus. *Hæc est vinea: hanc excolite!

Sub vesperum

Cuique debitum reddam denarium,

Et insuper Coenam magnificam,

Qua fatigatos reficiam.

Serv. tres. O verè Dominum

Ter Optimum, Maximum!

O nobile, ô felix servitium!

Serv. M. Fratres plaudite! en! adhuc hodie,

Christus. Sic est: jam hodie

Ariose

*Exhibitio vineæ, & cænæ magnæ in nubibus.

Ariose.

I.

Christus. En Coena est parata *
Qua vos reficiam:
Nec fames fatiata
Jam premet animam:
Cessabit servi titulus,
Amicos appellabo:
Et ipse, vester Dominus
Jam vobis ministrabo!
Venite! servite!

2.

Omnes tres. Post horulam laborum,
Sudorem tergimus!
Torrenti gaudiorum
Ærumnas mergimus!
Momentulum miseriz
Quæ isthic toleratur;
Æternæ pondus gloriæ
Pro nobis operatur!
Venimus! servimus!

PUNCTUM II.

Saul sibi permissus.

SCENA I.

Jonathas. Doeg. **

Jonathas. Deficio: moreris Jonatha, sic visum est DEO! morere!... ah! ah! ut cruciat urens plaga! lethale vulnus est: nihil ambigo. O montes Gelboe, locus fatalis mihi!.. inter has rupes filius Regis moritur, desertus à suis,
Zz omni

* Exhibitio cænæ magnæ in nubibus ** Exhibentur montes Gelboe.

omni carens humano solatio, bestis aut carnivoris avibus futurus præda, imò quod ipsa præ morte horreo, persequentibus Philistæis futurus ludibrio! .. prò! triste fatum! .. & in hac ætate, cùm de me conceptæ spes lætos jam fructus ferunt! nefasta dies! .. & nemo me juvat? illinc video hominem. * Doeg! Doeg! huc ascende! vulnus obliga, quod perimit Jonatham! Doeg. parce Princeps! hostis à tergo imminet: non patitur moram Doegi salus. Jon. Saltem trahere me tecum potes! Doeg. Vix reperio modum, quo mihi consulam: ita trepidatio mentem turbat. Jon. At tu dicebas, neminem esse magis intrepidum ad intuitum mortis, quàm qui credit, nihil superesse post mortem? Doeg. Nempe discrimen est inter linguam, & cor. Jon. Hoc dices tamen, an vivat Pater meus, Rex tuus? Doeg. Non scio: nec enim tutò expectâssem, dum scirem. Vale Princeps! Jon. Fidelis servus es! O DEUS, impius evadit, & ego morior! .. Amice David, sic morientem Jonatham si aspiceres, quo animo ferres? .. occurrit cogitatio bona! quantumvis ames me, animò magnò tamen hanc sortem ferres, & hortareris, eodem ut ego ferrem placidè acquiescens decretis DEI. Facio: acquiesco... Propè jam innato meo sanguini: ô sævum vulnus! ... pro Patre DEUS, pro patre hic fluat cruor! pro patre cadam hostia tibi! suscipe! .. placare! ..

S C E N A II.

Saul. ** Jonathas. Armiger.

Arm. URge Vires Rex! ne consequantur nos incircumcisi, & vivos capiant. *** Jon. in monte. Cor meum semper rectum ad te non despicias! Saul. Abjicio pretiosa impedimenta fugæ! juva me! calco purpuram tot mihi malorum causam! vale corona tot spinis horrida, quot gemmis micans! .. Arm.

Nunc

* Fugitivus ex prælio præterit. ** In valle Fugitivus, & vulneratus. *** procul à Saule solus.

Nunc expeditior fugies. *Saul.* Huc vis, ut ascendam? non possum: gravissimus dolor est. *Arm.* Sed gravius periculum: stitit sanguis, & extra præsens discrimen posito non est nulla salutis spes. Surge! ascende! *Jon.* Durum est mori hac ætate, hoc loco, & sic: solatium tamen, innocentem mori. Recipe Spiritum, Deus Patrum, recipe spiritum, quem dedisti! reddo purum, & immunem à noxâ gravi: sic spero. *Saul.* Actum est, Misael, non ferunt vires laborem viæ: hora imminet destinata neci à sævo Numine. *Arm.* Vah! paululum viæ superest, ut extra discrimen sis ab hoste imminens. *Saul.* Imò hîc moriar. *Evagina gladium tuum, & percute me!* (I. Reg. ult.) *Arm.* Hoc absit! nam quò te impatiens furor abripit? *Jon.* Reddo spiritum purum: Sic spero. Tu mihi redde, DEUS mi, mercedem grandem nimis promissam Abrahæ! sic cupio. *Saul.* * Ecce morior! *ô amara mors!* *Arm.* Nondum moreris: vim fac tibi! modica via restat. *Jon.* *O bona mors,* tu me in termino pones, in quo securus sum de summo bono, quod unum bonum est! O pars mea DEUS in æternum! *Saul.* Gemitum audio: explora, qui sit. *Jon.* in æternum! *Arm.* Juvate Superi! Jonatham video, Rex, cum morte luctantem: propera, si vivum videre cupis. *Saul.* Cupio: trahe me! ** *fili mi, Jonatha: ego occidi te!* *Jon.* Sic est, Pater mi, DEUS filium cum Patre ferit, ut Pater ex cruciatu filii crucietur. *Saul.* Crucior! moriemur simul! *Jon.* Fugiamus simul! *Saul.* Uterque faucii graviter, quò fugiemus, mi fili? *Jon.* In sinum Abrahæ, Pater mi, in sinum Abrahæ, ad Patres nostros, ubi expectabimus Redemptionem Israel. *Saul.* Ita, ita, tu ibis in sinum Abrahæ, ad Patres nostros: sed ego infelix in orcum ibo, ad Cainum, ad Pharaonem, ad Abimelech! *Jon.* Absit, ô Pater! non dividamur! non dividamur! *Saul.* Actum est! projecit me crudelis DEUS: dividemur æternùm, dividemur! *Jon.* Nunc me occidis! *Arm.* Heu! moreris Princeps! *Saul.* Moreris! *Jon.* DEUS, Patri parce! Patris miserere! ...

ZZ 2

SCÈ-

* Procumbit fatigatus, ** Festinat.

S C E N A III.

Saul. Armiger.

Arm. **C**oncidit! heu! funus est! *Saul.* Stupet dolor! Jonatha!.. *Arm.* Frustra moerore conficeris, Rex fuge! hostis persequitur. *Saul.* Cessa! fugere vulnus prohibet, non finit moeror. Tu evagina gladium tuum, & percutite me! *Arm.* Aliud jube: hoc non facio. *Saul.* Ego facio. *Arm.* Te ipse perimes? non sino. *Saul.* Tu Regi audes tuo manus injicere? recede! *Arm.* Ah! Rex! *Saul.* Angustia sunt mihi undique! fac animæ viam mucro, ut spiraret liberiùs. Vah! manus debilis non tenet ensem! officium negat! Misael, tu me percutite! *Arm.* Non facio, & non extendo manum meam in Christum Domini. *Saul.* Vecors bestia! quid mihi prodest unctum fuisse in Regem? utinam agáso morerer! percutite me! *Arm.* Imò curram, Rex, ut inveniam hominem, qui me juvet te hinc asportare, ne incidas in manus Philisthjim! *Saul.* Abjit. Jam nemo me impedit, quin finem faciam crudelibus malis... manus ut feriat, non sufficit sibi: at pondus corporis sufficiet, ut incumbens super gladium in mortem concidam. Jonatha, sequor te. Scilicet hoc deerat extremis malis, ut ante me morereris, & in oculis meis! mortuus es! Sequor! sequor! aperite portas tartara! grandis anima descendit ad vos! ô triste peccatum, huc tu me adigis! valete coeli semper adversi mihi, duri, inhumani, & istis scopulis asperiores! vale terra! ad inferos eo!.. Vah! aberrâsti infelix ferrum: nondum vulnus est latum fatis. Oh! dolor immanis!... juvate manus! corrigite errorem ensis!.. fatis est: sentio: finis venit, Saul, venit finis, nunc finis super te! per omnes jam artus sævit mors! egredere invisa DEO anima! egredere!...

SCE-

SCENA IV.

Muta.

SUB lugubri musica repræsentantur gravissimæ mortis angustia, quas patitur Agonizans Saul ex consideratione temporis præteriti, præsentis, & futuri. Itaque lento passu, & tristi ordine post Præconem, qui feralem pompam præcedit, cum duobus facigeris, animam morientis ad Iudicium citans, ostendunt se miseros

I. Peccata commissa, nempe Diffidentia, quam exhibet imago victimæ contra DEI mandatum præpropere immolatæ cum inscriptione: *Stultè egisti.* (1. Reg. 13.) Inobedientia, quam repræsentant duo Genii prohibitam prædam sub specie Religionis servatam ferentes cum inscriptione: *Obedientiam volui, non sacrificium.* (1. Reg. 15.) Invidia, & odium, quod exprobrat fugitivus cum Cythara sua Genius Davidis, adscripto lemmate: *Quid feci!* (1. Reg. 19.) Crudelitas, de qua queritur Achimelech cruentum gladium ostentans, quo cum 84. Sacerdotibus fuerat occisus, cum inscriptione: *Quid fecimus?* (1. Reg. 22.) Obstinatio, & desperatio, quam arguit umbra Samuelis librum gestans, cum inscriptione: *Monui!* (1. Reg. 28.)

II. Succedit huic agmini pompa funebris, quam adornant plures Genii ferentes insignia Regia, sed inversa cum inscriptione: *Finis est!*

III. Demum signum infelicis æternitatis, in medio Theatro se instar Cometæ constituit cum inscriptione: *Initium sine fine!* Quod videntes Cives Jerusalem, (hoc est, animæ bonæ) deflent primi Regis sui miserum interitum, cantantes hæc verba: *ô triste peccatum, quod excipit tristis vita, tristior mors, tristissima æternitas! Sauli verò extremæ angustia hæc identidem suspiria extorquent: nunc recordor, quæ mala fecerim!... recordor!... ô tristis memoria!... vos video David, Achimelech, Samuel!... abscedite tortores sævi!... Hem! fui Rex! intelligo: finis est! jam quid ero!.. atrox cogitatio torquet animum; heu! miser*

æternum ero! perji! DEus deseruit! mihi relictus sum! æternum perji! .. infelix!.. Egredere invisa Deo anima!... egredere!

S C E N A V.

Abiathar. Armiger.

Armiger. Hic vides protrita monumenta miseræ Majestatis,
Ab. Sic vilescunt? *Arm.* In ista hora. Sed properemus: en hinc Jonathas jacet! *Ab.* Heu! Jonatha, immanis dolor Davidis tui! *Arm.* Prô! quid est hoc? Rex se occidit!
Ab. Vah! Rex! tot sceleribus scelus extremum addis! ah! jam torvi oculi in morte natant! *Arm.* Nullus est motus, nullus est halitus super. *Ab.* O Rex infelix! *Arm.* Ergo nec ego vivam.
Ab. Superi! quid facis Misael! *Arm.* Morior. *Ab.* Miserere cœlum! perjit! Heu! tria funera lugeo! omnium causa peccatum est, *triste peccatum!* ... præ horrore lapidesco!

MEDITATIO IV.
 PECCATUM
 MALUM MAJUS MORTE
 SIVE
 OCHOZIAS.
 ARGUMENTUM.

Sæpe, quos *cupiditas boni* nulla potest in peccatum pertrahere, *Metus mali* præcipitat, quod ope peccati sperant effugi posse, contra omnes prudentiæ regulas utique, quia remedium eligunt, omnî malô deterius, & ipsa, quæ terribilium omnium terribilissimum dicitur, *Morte majus*. Stultitiæ hujus cum tot aliis reum se fecit Ochozias Achabi Filius, Samariæ Rex,

Rex, qui cum ex lapsu per cancellos canaculi sui agrotaret, & propter scelera sua nullam opem speraret à DEO vero, misit nuntios, qui Idolo Beelzebub pro se supplicarent. Quis hic neget, sapientiùs acturum fuisse Ochoziam, si mori pœnitens, quàm sanari per scelus maluisset? Certè quia ex metu mortis peccavit, vitam utramque perdidit, temporalem, & æternam, id quod illi Elias Propheta DEI nomine prædixit his verbis: *Quia misisti nuntios ad consulendum Beelzebub DEUM Accaron, quasi non esset DEUS in Israël, à quo posses interrogare sermonem, idè de lectulo, super quem ascendisti, non descendes: sed morte morieris.* 4. Reg. I.

Atque ita hæc est hujus quartæ Meditationis

Materia: Ochoziæ gemina Mors.

Puncta duo. Primum, Ægrotantis impatientia.
Secundum, Morientis obstinatio.

Fructus: Detestatio stolidi axiomatis: *Nollem peccare, sed cogit necessitas.*

Propositum: Fuga peccati, etiam cum spes est peccati ope evadendi grave malum, aut ipsam mortem. *In specie* decernamus moderari *timorem* malorum temporalium, cum imminet, & *impatientiam*, cum premunt. Hæc enim gemina radix est multorum scelerum ferax in animis non heroicè pijs. Cogitemus, viri verè Christiani esse, sicut *Magna* agere propter Deum, ita, cum Deus vult, *fortiter* pati.

In Choro Ostenditur, quòd, qui nunc peccant ex temporalis miserix aut mortis metu, tandem *quæsituri* sint mortem, nec *inventuri*, teste S. Joanne Apoc. 9.

P E R S O N Æ.

Ochozias Rex Israël.

Elias Propheta.

Abdias Dux *Quinquagenarius* iussus Eliam abducere.

Ezriel à Cubiculis Regi Ochoziæ.

Amasa à Cubiculis Jezabeli Regis Matri.

PRO.

PROLOGUS.

Reflexio in Meditationem præteritam, &
Præparatio ad præsentem.

Fides. Ratio.

Ratio. PRÔ! lugubris Scena, horrore plena, *
Quid vis, ut faciam putrida inter cadavera?

Fides. Fastidis: gaudeo! est utilis nausea.

Age, quid de peccato sentiant,
Has calvarias, hæc ossa interroga.

Ratio. Nihil jam talibus est opus Doctoribus:
Quàm nullum à peccato sit bonum,
Quàm multum in peccato sit malum,
Didici satis.

Fides. Sed adhuc non times, non horres satis.

Aut Eja! (nam iuvat tentare)

Dic! *mallsne mori, quàm rursus peccare?*

Ratio. An mori malletem, hoc interrogas?

Fides. Hem! nunquid hæsitas?

Ratio. Nempe dubito, an, si affirmavero,
Seria sit futura responsio.

Aria.

I.

Quid dicis, Anime?

Alterutrum

Si esset necessarium,

Aut mori, aut peccare;

Quid velles præligere,

An mori?... an peccare?

Quid dicis, Anime?

* Exhibetur cæmeterium.

a. Ah!

^{2.}
Ah! hæres! sentio:

Fœmineum

Heu! audio suspirium!...

Audes deliberare?

Dic: *mori, mori eligo!*...

Non cessas fluctuare?...

Num frustra urgeo?..!

Fides. Ah! *larvam mortis metuis:*

Mortem veram nondum, nondum satis effugis,

Quia, quamdiu times mori,

Vix tentationi resistes graviori.

Disce hodie *duas mortes* distinguere:

Una est *corporis*, altera *animæ*,

Utraque horrida,

Sed *altera* tanto horridior,

Ut, si inter se compares,

An *prima* dici possit *Mors*, meritò dubites,

Aria.

^{1.}

Quod corpori est *anima*,

Hoc *animæ* est gratia:

Hac vivit: ex hac crescit!

Hæc si aufertur, moritur,

Cadaver fit, dissolvitur,

Et miserè putrescit.

^{2.}

Hæc mors, hæc est mors pessima,

Nam *anima* sic mortua

Non mortua videtur:

Sepulchro pulchro clausa est,

Nitente cute tecta est:

Hinc factor non horretur.

A a a

Fides.

Fides. Vera igitur mors est mors animæ:
 Jam, an sit præ morte corporis
 Malum magis terribile,
 Ex antithetis statue.
Una bonis fortunæ, *altera* bonis gratiæ spoliat te:
 Dic: Ultra est prædo crudelior?
Una malum ultimum infert corpori,
Altera Spiritui:
 Dic: Ultra est latro violentior?
Una spem Resurrectionis relinquit certissimam,
Altera tenuem, & plurimum dubiam:
 Dic: Ultra est pestis deterior?..
 Accedit, quòd *stimulus mortis*
 Peccatum sit, 1. Cor. 15.
 Et mors animæ mortem corporis
 Secum ferat sæpissimè!..
 Atque ita hæc est *peccati vis*,
 Ut te faciat *mori bis!*....
 In Ochozia, quod assero, meditaberis.
Ratio. Age anime, rem magnam feceris,
 Si hanc tibi veritatem persuaseris.

Aria.

Age, age, meditare,
 Quantum *malum* sit peccare:
 In hac re non cæcutire
 Magni est momenti res:
 Date lumen Coelites!
 Nempe non est malum, *mori*,
 Sed est malum, *malè* mori:
 Neque *verbum* est timendum,
 Timeo *adverbium!*
 Dicit malum *geminum!*

MEDI-

MEDITATIONIS IV

De gemina morte Ochoziæ

PUNCTUM I.

Ægrotantis Impatientia.

SCENA I.

Ochozias. Ezriel.

Ochozias. **I**terum quinquaginta viros interfecit Elias, Ezriel! hoc feram? hæc faciat mihi DEus, & hæc addat, nisi adhuc hodie luat illatam centum virorum cladem Propheta sævus. Ezriel. Parce tibi, Rex, ira ægroto nocet, & quod Prophetae minaris malum, à cœlo provocas adversum te. Och. A cœlo iste Propheta non venit, qui sic furit: ab orco venit. Ezriel. Atqui de cœlo, non ex orco vocavit ignem, qui geminos quinquagenarios devoravit. Och. Ergò de cœlo vindicabo me. I. præcipe Militiæ Principi, ut mittat tertium cum quinquaginta viris, qui hominem huc sistant mihi. Ezriel. Dubito, an reperturus sis vel unum, qui eat, postquam ex bis missis redjit ne unus quidem (4. Reg. I.) Och. Quid? non ego Rex sum, & quamquam sim æger, adhuc impero? Ez. Imperas! sed parce, Rex, si omnes Eliam magis, quam te timemus. Och. Crude, cui loqueris? Ez. Regi, sed homini, & cœlo sic volente, *misero homini*, quem elumbe corpusculum lecto affixum tenet. Rex, audi fidelem famulum: vana est ira, cui nullæ sunt vires! utiliùs humiliares caput superbum Deo Israel, & te ad mortem disponeres, quam de occidendo viro cogitares, quem argumentis adeò terrificis cœlum demonstrat sibi charum esse, ut terror hominis concus-

A a a 2

ferit

ferit universam Samariam. Itaque certum est mihi, si centies jusseris, nemo adversus Eliam ibit: vincit timorem Regis timor Numinis. *Och.* Cujus Numinis? num creditis vos, omnia Numina conjurasse adversum me? Odit domum Achab DEus Israel, hoc experior: sed non me deserent Dii Ægyptiorum, quos adoramus in vitulis, non Baal DEus Sidoniorum, non Beelzebub DEus Accaron: hos timete. *Ez.* Omnes adoramus nos: propterea nullus, puto, timendus est nobis. Sed tu, cum adores ceteros, soli DEO Israel reverentiam nullam exhibes, quanquam ex argumentis evidentibus non possis nescire, quanta sit illius potentia, fortasse etiam supra ceteros Deos: ecce! hæc malorum origo est tibi. *Och.* Ceteri Dii placidi sunt: solus DEus Israel Zelotes est, & impatiens, si colatur DEus alius, præter ipsum: DEum tam ambitiosum, &, qui me odit, ego non colo. *Ez.* Et miraris, quòd, quem non colis, te persequatur! ego verò hoc miror, Rex, quòd Dii ceteri non defendant clientem suum contra DEum Israel. Hæc res jam sæpè hanc suspicionem mihi movit, utrum non DEus Israel *solus* sit Deus: certè potentiam suam nullus alius manifestiùs prodidit. *Och.* Potentia cruciandi hominem videtur tibi probatio Divinitatis super alias eminentis? *Ezriel.* Omnino, saltem quando *potentes potenter tormenta patiuntur*, quin aut se ipsi, aut ipsos alii à cruciatibus possint eximere. *Och.* Ego si DEus essem, malletm beneficiam, quàm tyrannide me DEum probare. *Ez.* Imò si DEus esses, DEum te paulò sapientiùs loquendo monstrares: nunc, cum sis homo, cave, ne judices, quid agendum sit Djis, qui te judicabunt. *Och.* Sanus ægro facilè consulit: sed tu nescis, quanti me dolores affligant. Uror! *Ez.* DEUS Israel urit, Rex, reverere! deprecare! *Och.* DEum tam crudelem revereri non possum. Prò! dolor insanus lacerat viscera, & ipsa ossium medulla ardet!.. *Ez.* Quia nova blasphemiã irritasti

irritasti magnum Numen. *Och.* Tace Numen! non colo Deum, cui adeo nullus respectus Regis est, ut inter Principem & rusticum discrimen non faciat. Nullo mihi est opus DEO, ut finem his malis faciat: ego faciam, pugionem porrige! *Ez.* Miseret me! acerbitas mali incipit te in furorem agere. *Och.* Quid facis? *Ez.* Quod Medicus jussit, ne, cum insanies, tibi aut alijs facias malum majus. *Och.* Stringor? adeste furia, juvate Regem Israel, quando ex enervibus Diis nemo est, qui me juvat. Scelesti verna, tu me vincire? *Ez.* Quia insanis. *Och.* Tu insanis! *Ez.* Imò ego facio officium fidelis servi, & à malo majore caveo. *Och.* Invisum coelum, quousque erit volupe tibi in meis miseris heluari! *Ez.* Vides, quòd insanias: non enim, si saperes, tam inconditis vocibus Superos iterum irritares. *Och.* Cessa tu Superos oggerere, qui me oderunt: ab inferis opem volo: Solve me! *Ez.* Inferi te solvant! *Och.* Mancipium impudens, temerarium, procax, sceleratum, tu mihi manus injicere violentas? Solve! *Ez.* Medicus prohibet. *Och.* Rex jubet. *Ez.* Donec Rex redeat ad mentem bonam, parendum est Medico. *Och.* Satia ingluviem furoris tui in hoc spectaculo Numen atrox. *Ez.* Nunc furat, ut vult.*

S C E N A II.

Ezriel. Amasa.

Amasa. **E**zriel, malum grave Regi nuntiò. Jezabel, ut audit de gemina strage, qua duos Quinquagenarios Elias consumpsit, sic exarsit rabie, ut inciderit in amentiam, & à Medicis vinciri debuerit. *Ez.* Fecistis Matri, quod ego filio: nam & ipse furit, atque sic blasphematur Deos, ut, si non est, saltem esse videatur amens, & insanire. Amasa, hic fructus impatientiae est, qua fit, ut adversa ferre nolint, qui credunt, famulari sibi coelos,

A a a 3

& cle-

* Clauditur.

& elementa debere. *Am.* Dixisses melius: hic fructus contemptus est, quo tota Achabi domus DEum Israel irritat adversum se: atque hoc est, Ezriel, quod ego non capio, cur fiat. Dji ceteri, quos colimus, nunquam, quod sciam, ullum nobis testimonium dederunt aut potentiae suae, aut beneficentiae: DEus Israel per unum Eliam Regnum universum sui nominis famam implevit ex gloria prodigiorum, quibus vir ille inclaruit: & tamen Djis omnibus alijs sacrificant Reges, soli DEO Israel non sacrificant. Vitulis ex auro purissimo fufis pretiosa altaria saepe multis victimis fumant: Beelzebub in Accaron frequentibus peregrinationibus & hostijs colitur: Baali in ipsa Samaria magnificentissimum templum stat, altaria, vasa, apparatus loci, ornatusque, superbia plus, quam Regia fulget: Sacerdotum numerus, quanquam non ita pridem populus ab Elia concitatus quinquaginta omnino supra octingentos occiderit, (3. Reg. 18.) sic iterum cura Jezabelis excrevit, ut eos templi amplitudo vix capiat: (4. Reg. 10.) omnes aluntur impensis Regis, liberaliter, lautè, splendidè: solus DEus Israel nec templum habet, nec Sacerdotem, nec Aram: cur? *Ez.* Tu hoc miraris, ego non, nam facilis est explicatio causae. Jezabel amat Deos, qui vel non sunt Dji, vel saltem non sunt vigiles Dii ad nostra facta: certè sicut nemo est, qui gloriari possit, quòd beneficium ab illis acceperit, ita neque invenies aliquem, qui, si malè fecerit, conquerratur, se fuisse punitum. Dissimulant, si quisque agat, quod lubet, & modò interdum flectamus illis genua, libertatem indulgent, etiam litandi genio, quascunque victimas velis. Itaque sicut libertas placet, sic placent isti Dji. At non sic DEus Israel. Iste praeter Sacrificia, quae statis temporibus postulat, etiam invigilat moribus, & urget observantiam praceptorum, quae tulit. *Am.* Sic est, gravibus poenis urget: neque opus est exempla ex annalibus petere: vidimus oculis nostris clausum ab Elia coelum totò trienniò (3. Reg. 17.) ita, ut nec ros, nec pluvia
cade-

caderet super terram, & quanta tunc fame afflicti sumus! Rex Achab, cum innocentis Nabothi vineam rapuit, quas minas ab eodem Propheta audivit! pars impleta est: in eodem loco, in quo linxerunt canes sanguinem Naboth, linxerunt etiam sanguinem occisi Regis: restat, ut à canibus etiam voretur Jezabel, & deinde omnis Achabea familia exterminetur, (3. Reg. 21.) verum si hæc vigilantia DEI Israel, poenæque severitas exacerbat animos, cur non ejusdem beneficentia allicit? Certè idem DEus, qui clauferat cælum ad ejusdem Prophetæ preces rursus aperuit nuper, pluvisque largissimis terram recreavit. Ez. Amasa, quibus licentia vitæ cordi est, beneficia à DEO non postulant, modò ille poenas suspendat. Propterea Deos incurios venerantur, & hoc putant esse beneficium summum, quod sint incurij. DEus attentus & vigil non potest amari ab amante licentiam vitæ.

S C E N A III.

Abdias. Ezriel. Amasa.

Abdias. Quid agitur, amici? ut valet Rex? *Am.* Impatentia malorum Matrem & filium in rabiem egit. *Ez.* Sed tu opportunè te offers, Abdia, nam potes remedium ferre. *Ab.* Quid ita? *Ez.* Tu times valde Dominum DEum Israel. *Ab.* Sic est, quia ipse est DEus solus. *Am.* Et tu nuper centum Prophetas illius abscondisti à furore Jezabelis eos ad necem quærentis. (3. Reg. 18.) *Ab.* Feliciter. *Ez.* Igitur te amant servi DEI Israel, & amat Elias. *Ab.* Experimentò certus sum: quid deinde? *Ez.* Rogo te, ut virum DEI adducas Regi, ut sanet eum. *Ab.* Et nempe si sanare noluerit, ut occidatur? Absit! in manus tyranni virum DEI non trado: fugiat ille nunc ad Deos suos: surgant, opitulentur! *Ez.* Fugit jam, sed non opitulantur. *Am.* Ignoras tu, quid acciderit? *Ab.* Triduum Samariâ absens quid audierim? *Am.* Nempe misit nuntios Rex ad Beelzebub DEum

DEum Accaron, dicens: ite, consulite Beelzebub DEum Accaron, utrùm vivere queam de infirmitate mea hac. *Ab.* Audio novum scelus, & in ipso poene mortis articulo? *Am.* Quid faceret Rex? mortem timet: ut fugeret pro remedio ad DEum Israël, animus malè sibi conscius vetuit. Supererat, ut opem flagiraret ab alio DEO minùs rigido. *Abdias.* Egregiè. Et quis est alius DEus, qui servet in vivis Regem, ringente DEO Israël? scelerata superstitio! sed narra porro. *Am.* Occurrit nuntijs Elias, & ultrò compellans viros inquit: *Nunquid non est DEus in Israël, ut eatis ad consulendum Beelzebub DEum Accaron? quomobrem hæc dicit Dominus: de lectulo, super quem ascendisti, non descendes, sed morte morieris.* *Ab.* Hoc habet: quo medio voluit arcere mortem, accersivit. *Ez.* Quid faceret? *necessitas huc adegit.* *Ab.* Insignis defensio. Ergò videtur tibi dari aliquando *necessitas* offendendi bonum Numen, & adversùs præcepta illius insurgendi audacter? *Am.* Uti que contingit interdum, ut aliter, nisi peccando, egestas, infamia, ærumnæ aliæ, sæpe mors ipsa evitari non possint. *Ab.* *Amasa,* obedire DEO est necesse, vivere non est necesse: neque prudenter *malum majus* eligis, ut effugias *minus*: centies hoc principium inculcandum est intellectui non assueto ratiocinationibus solidis. *Ez.* Atqui *malum maximum* mors est. *Ab.* *Infinities majus* peccatum est, quo DEUS verus offenditur. *Amasa.* Sententiam difficilem loqueris. *Ab.* Certam. Nam dicite mihi, cur mors vobis malum grande videtur? nimirum *omne bonum* cum vita aufert, & tollendo omne bonum videtur inferre *omne malum*. Fallimur! multò graviùs peccatum nocet. Nam bona, *quæ tollit mors*, sunt opes, sunt honores, sunt voluptates, bona necessariò semper vana, sæpe brevia: bona verò, *quæ tollit peccatum*, sunt gratia DEI, & amicitia cum jure ad coelum, bona, ex quibus pendet, imò in quibus consistit tota felicitas hominis. Præterea, si præter

ter bona, quæ aufert peccatum, consideratis mala, quæ infert, ecce tibi! Mors omnium hujus temporis malorum finis est, finis egestatis, finis contemptuum, finis dolorum: Peccatum verò initium est omnium malorum vitæ alterius, quippe reos vos faciens æternæ miseriæ. Accedit his, quod attendendum est maximè, quòd, quantumvis acerba sit mors, spem tamen resurrectionis non tollat: *resurgemus ad vitam*, certum est nobis ex ore DEI: at peccatum spem resurrectionis ad gratiam non nisi dubiam, & prorsus incertam relinquit. Nunc concludite vos, utrum sit malum majus, peccatum, an mors. *Am.* Doctrinam tu mihi novam canis, quam ego necdum penetra satis. *Ab.* Doctrina est, quam ego à viris DEI accepi, sanæ Rationi conformis, & vitæ bonæ fundamentum. Sed vos, qui præter DEum Israel etiam alios colitis, utique non estis capaces intelligendæ veritatis tam sublimis: nam cum cæteri, quos Deos vocatis, non sint inimici scelerum, mirum non est, quòd inter mala minima numeretis peccatum. *Ez.* Docebis tu ista nos alia occasione faciliùs, imò Eliæ docendos committes, si permittas coeptæ narrationis telam pertexere. *Ab.* Narrate. *Am.* Nempe reversi nuntii narrârunt, quod accidit. Furentes Rex, & Regina mittunt sine mora quinquaginta viros, qui Prophetam *vincitum* ad se pertraherent: verùm illos unà cum duce suo lapsus de coelo ignis omnes absumpsit. *Ab.* Expectabam ejusmodi aliquid: nam novi Eliam. Neque sapere ex prodigio didicerunt impij? *Ez.* In novam rabiem acti novum miserunt manipulum, quem rursus eadem flamma voravit. Malum hoc sic bilem ambobus accendit, ut oportuerit ipsos vincere. *Ab.* Poena talionis est hæc. *Am.* Nunc à te uno superest aliqua remedij spes. *Ab.* Quid ego juvem? *Ez.* Elias juvabit, si tu accersas: nam alius nemo audebit accersere. *Ab.* Nec ego vocabo, nisi prius dispositum videam Regis animum, ad

excipiendum virum DEI, ut decet. Ingredere, ut videas, an non redierit ad se. *Ez.* Facio. *Ab.* Ah! ut amet me Deus, & Regis animum æquorem Prophetæ faciat! *Ez.* Dormit, & fessus furendo nempe in somnum profundum concidit. Solvo vincula, ut expergefactus in novam non recidat rabiem. *Ab.* Interea tempus est nobis deliberandi de modo, quo rem peragamus ex voto. *Am.* Deliberamus. *Ez.* Ita. *

S C E N A IV.

Umbra Regis Achab.

Umbra. **D**ormi, dormi scelesti Patris Fili scelestior,
Et jam nunc vindictæ coeli maturior!
Dormi! paulò post evigilabis in inferis,
Ubi æternùm me, & te execraberis,

Lamentatio.

Heu!

Fili, infelix fili! quare fodisti tibi cisternas dissipatas? quare dereliquisti fontem aquæ vivæ, Dominum DEum tuum!

Heu!

Quare non sapuisti ex Patris supplicio? neque vexatio dedit intellectum, ut agnosceres, quòd dominetur Altissimus in Excelsis, vigilans super acta filiorum hominum.

Heu!

Percussit te Dominus, ut sanaret, & non es sanatus: irritum fecisti consilium optimum, & aversus es à facie Domini.

Ah!

Vertisti dorsum DEO Israel, ut consuleres DEum Accaron: dixisti in corde tuo: Dominus odit domum Achab, & non faciet mihi bene: juvabit me DEus alienigena.

Ah!

¶ Dormienti se sistit umbra.

Ah!

Stulta spes fuit, qua irritasti Dominum DEum Israel juxta omnia, quæ fecit Pater tuus: & non est DEus, qui defendat te contra iram furoris ejus.

Ah!

Morte morieris, fili! descendes ad me in terram tenebrosam, & opertam tetra caligine: terram, ubi nullus ordo, sed sempiternus horror inhabitat.

Væ!

Væ sic morienti! vitam vivet tam amaram, ut bonum esset ei, si non fuisset natus homo ille.

Væ!

Onus grave aggravatum est super nos: pondus peccati quasi talentum plumbi deprimit in profundum abyssi.

Væ!

Ibi auditam facit Dominus gloriam vocis suæ, sicut tonitruum in rota, & terrorem brachii sui ostendit in flamma ignis devorantis: nutrimenta ejus ligna multa, & flatus Domini, sicut torrens sulphuris succendens illa.

Fili!

Infelix fili! audi vocem infelicissimi Patris tui, & ne venias etiam tu in hunc locum tormentorum, convertere, convertere ad Dominum DEum tuum.

S C E N A V.

Ochozias solus.

PATER! infelix Pater! quò abjisti: ... vidi te!.. ubi es?.. non vidi! somniavi!.. non somniavi, vidi, audivi: & adhuc tinnunt ambæ aures, adhuc frigidus sudor omnibus membris fluit... imò somniavi! dormivi certè, nam ecce! cum vigilia dolores redeunt, infani dolores!.. sentio, adigere

Bbb 2

per

per hæc tormenta Ochoziam cupis, crudele Numen, ut tibi inclinem caput: non inclino!... non est hoc medium aptum huic indoli: blanditijs trahor, si nescis, donis allucior, beneficijs captor! DEUM tam lævum non amo! non possum amare!... Sed monuit me Achab, ut convertar ad DEUM Israel: exprobravit fugam ad DEUM Accaron, minatus est tormenta, quæ ipse patitur, graviora his, quæ patior ego: Ochozia, considera, quid decernas.... si fuero sanatus, tunc decernam: nunc hoc est certum, quicumque me DEUS sanabit, illum ego amabo. DEUS Israel, sana me: tunc te colam!... Ah! dum clamo ad te, intenditur cruciatus immanis! Sic audior! ô DEUS dure!

S C E N A VI.

Ochozias. Ezriel. Amasa.

Ezriel. Vigilat. Rex! suaviter dormientem vidi, gaudeo: nisi brevior fuisset somnus, quam vellem, etiam gratularer. *Och.* Atqui ne tantillum quidem quietis indulsit invidum Numen, quin multo felle misceret. Visus est mihi per somnium Achab catenis vincens, & gravissimè querulans de tormentis, quibus affligitur. *Ez.* Eheu! post mortem adeò? *Och.* Ut videas, num possit amari DEUS tam parum amabilis. *Ez.* Vindicat suæ Majestatis dignitatem. Cedendum est, cedendum, Rex, DEO, qui mihi vehementer iratus videtur tuæ Domui, nam etiam Regina Mater morbô repentinô prostrata gemit: adest Amasa, qui nuntiet tibi. *Am.* Doleo. *Och.* Superest, ut adhuc in fratres exerat rabiem furens Numen, hoc expecto: nam filium ne quidem indulsit. *Am.* Ah! Rex! fatigas longanimitatem patientiam DEI per impatientiam tam ferocem. Dede te denique, fatere, quòd minùs colueris DEUM Israel, quàm debebas: deprecare. *Och.* Amasa, suade aliud, quod profit: hoc non facio. *Ez.* Relabitur in insaniam: juva me, Amasa. *Och.*
Sceleste,

Sceleste! iterum vincies me, & erit tibi captivus Rex! *Ez.* Medicus jubet. *Och.* Cessa! sapio enim. Prò! quæ est hæc Regis miseria, sic elumbem jacere, & subjacere servulorum arbitrio!.. nempe hoc aspectu te pascis, in hac victoria te ostentas coelum atrox! sic triumphas! triumphas! triumphas! & contra folium, quod vento rapitur, ostende potentiam tuam! *Am.* O bona cogitatio! sic age, Rex, ut folium te permittit vento divini nutus: nam si resistis, ut quercus annosa radice tumens, frangeris. *Och.* Verba me nihil juvant: remedium dolori ferre. *Ez.* Consulere possumus: Eliam voca! cognita est tibi thavmaturga Prophetæ manus. *Och.* Ultrò non accedit, cogi non potest, scitis: quid faciam? *Am.* Ecce Abdias adest: adducet tibi, *Ochozias.* Audes?

S C E N A VII.

Ochozias. *Ezriel.* *Amasa.* *Abdias.*

Abdias. **R**EX, ego pro tua salute etiam discrimen vitæ lubens subibo, si modò spes adsit fructus boni. *Och.* Consule, quidquid velis, modò me juves. *Ab.* Eliam adducam. *Och.* Centum funerum reus mihi, non veniet. *Ab.* Quem prodigio tam insolente coelum defendit contra injustam vim, non est reus. Nempe Duces Quinquagenarii, quos miseras, Rex, velut pro potestate volebant virum DEI in judicium profanum pertrahere: propterea servum suum ultus est DEUS Israel, igne de coelo misso utrumque perdens, ut nimirum constaret nobis, qua reverentia tractari velit, quos ipse amat. Tangit pupillam oculi DEI, qui servum DEI per injuriam tangit. *Ochozias.* Suade igitur, quid modo agendum sit, ut hominem benevolum habeam: ago, quod vis, modò me juves. *Abdias.* Igitur, si probas consilium. Rex, cum alijs quinquaginta viris, quos mecum ducam honoris causâ, non animo inferendi vim renuenti, pergam ad hominem DEI, & dicam ei, non sicut primus, & secundus, qui

B b b 3 *missi*

missi sunt: *Homo DEI, Rex praecepit, ut descendas, (4. Reg. i.)*
 sed paulò modestius ita loquar: *Homo Dei, noli despiciere animam*
meam, & animas servorum tuorum, qui mecum sunt, (ibid.)
 Descende! juva Regem! nam a te postulat opem, & sperat. Ita
 sanè desiderat DEUS Israel, ut agamus cum Sanctis suis, si vo-
 lumus, ut nobis profint. *Ochozias. Itafac, modò me juves. Ab-*
dias. Igitur eo. Tu verò, Rex, ut interea disponas animum ad
gratiam, quam Elias à DEO feret, patienter dolores fer, geme
de peccatis, fatere, quòd merueris. Ochozias. Audio: sed tu
festina modò, festina, ut juves me. Abdias. Ecce eo. Ocho-
zias. & vos abite hinc: tædet videre hominem: liberiùs solus
gemo, Ezriel. Amasa. Ut jubes.

CHORUS.

Ostenditur, quòd, qui nunc peccant ex
 temporalis miseriae, aut mortis metu,
 tandem *quæsituri* sint mortem, nec *in-*
venturi, teste S. Joanne Apoc. 9.

Mors. Legatus Inferni. Mortis Satellitium.

Mors. UNde est homo, &, quid postulat?

Satelles. Gentis maximæ Legatum se nominat,
Neque aliud, nisi audiri, desiderat.

Mors. Cur nihil explicat?..

Nempe, quod toties postulor,
Postulat privilegium,
Et à terrore nostri imperii desiderat eximi?
Abfit! non audio! non eximo!

Exhibetur Aula Mortis.

Aria.

Aria.

Quem solum colo Regem,
Rex coeli tulit legem,

Qua, quisquis nascitur,

Morti subicitur:

Non possum dispensare.

Non quaeritur: *Quis* homo sis?

An Rusticus! an Nobilis?

Si *Homo* es, vir Mortis es!..

Ad pedum horum pulveres

Te debes inclinare.

Satelles. Non, Domine, non petitur dispensatio,
Sed, quod saepe miseri solent petere,
Legis inevitabilis celerior executio,
Hoc loquitur Legati habitus
Totus ad tristitiam,
Et desperationem compositus.

Mors. Hem! Proceres, non solum metuimus,
Interdum diligimur etiam, diligimur!..
Ingrediatur homo, audiemus,
Et, modò sinat aequitas, opem feremus.
Nempe (& ò utinam! utinam
Sæpe expenderent homines hanc sententiam!)
Non est mors mala, nisi malis!..
Cur igitur à Bonis metuar?
Cur odio habear?

Satelles. Sisto, Rex Magne, hominem,
Unicè, ad istud Solium
Suis malis sperantem remedium

Legatus. Adoro terrarum Dominum!

Mors. Si bonus es, spera bene!

Bonis

Bonis ego fero *finem* malorum,
Et *initium* æternorum bonorum,
Surge! audio te: quid petis à me?

Legatus. Nulla spero bona, nulla postulo:
Si facis *finem* malis, abunde obtineo,
Quod imploro, auxilium
Contra Tyrannum sævissimum.

Aria.

Gens mea, magna gens,
(Quod tibi queror flens!)
Immanibûs, innumeris
Oppressa est miseris:
Non est dies,
Qua sit quies!
Nunquam ignis furere,
Nunquam cessat urere:
Ah! festina, & furenti
Alimentum subtrahe!...

2.

A te si non est spes,
Sunt desperatæ res!
Conficior suspiriis!
Discerpor desideris!..
Nec est DEus,
Cui meus
Iste luctus cordi fit:
Et, quod mali summa fit,
Est, quòd hostis, qui nos premit,
Heu! immortalis fit.

Mors. Ridete Socij! ridete gemitus hominis impji!
Ex cantu novi volucrum! ...
Ex orco venisti! in orcum revertere!

Ego

Ego orbi terrarum impero:
Extra hoc *territorium* mea
Non protendit se *jurisdictio*!
Revertere!.. nihil est, quod speres à me.

Aria.

I, vive jam vitam *horrendam*,
Qui vitam *pudendam*
Præ morte honesta amâsti,
Cùm, ne morereris, peccâsti!

I, vive, & vita

Jam *vita* sit poena!

Hæc æqua est fors.

Ad astra te nuper tulissem,

Beatum fecissem:

Nolebas!.. horrebas!.. fremebas!..

Ab inferis opem petebas!..

Placabam: .. sprevisti,

Et *surdus* fuisti,

Nunc *surda* est mors.

Legatus. Heu! heu! heu! ergò necesse est vivere,
Neque impetro miserabilem gratiam,
Ut velis occidere?

Mors. Sera lamenta desine:
Vivere necesse est, necesse est vivere.

Ne tamen nullum habeas solatium,

Hoc aspice satellitium:

Fames est, sitis, egestas, tristitia,

Ærumnæ, Senectus, febres, dolores, violentia:

Omnes, postquam venerit Dominus ad Judicium,

Omnes ex meo dimissi servitio

Descendent ad vos!

Ccc

Legatus.

Legatus. O tunc saltem (Io! felix nuntius redeo!)
O tunc saltem bonæ miseræ (ut amo vos!)
Si descendetis, tunc enecabitis nos!

Mors. Descendent, sed descendunt *sine me*,
Ut amplius crucient, non, ut enecent....

Legatus. Tyranne improbe, crudelis, barbare,
Illudis insuper? hoc est, solari me?
Sic dimittis à te?

CHORUS.

Descendemus, invademus,
Neque tamen occidemus:

Mors. Quia vos fugistis Mortem,
Mors à vobis fugiet:

Chorus. Hanc decrevit DEUS sortem,
Neque est, qui temperet:
Descendemus, invademus,
Neque tamen occidemus.

Legatus. Ergò, quò jam vertam me!
Rumpere, anime, rumpere,
Et laxa spatium dolori opprimenti me!

Aria.

1.

Sic meus posthac (heu!) sic
Erit unus labor hic,

Mortem semper quærere,
Nunquam invenire?

Vitam semper fugere,
Semper reperire?

Sic! ... meus erit labor hic!

O labor acerbissimus,
Tristis! funestissimus!

2. Ructis

2.

Ruetis semper fulmina,
 Clamabo : *sternite!*..
 Fremetis semper maria,
 Clamabo : *mergite!*..
 Circumdabunt me belluæ,
 Clamabo : *devorate me!*..
 Involvent nubes igneæ,
 Clamabo : *suffocate me!*..
 Non ignis me, non belluæ,
 Non maria, non fulmina
 Clamantem audient,
 Sed heu ! horridum
 Mortis satellitium
 Ubique aderit :
 Mors sola aberit !..

PUNCTUM II.

Morientis obstinatio.

SCENA I.

Ezriel. Elias. Abdias. Amasa.

Abdias. ¶ Gitur, Elia, non audeo te introducere : nam recipiendæ sanitatis spe, persuasi Regi, ut placatior staret colloqui tibi. *Elias.* Quod dixit Dominus, dicet Elias : aliud non potest. *Ez.* Amasa, iste Propheta est. *Elias.* Fac, ut audiar. *Am.* Imò Prophetæ discipulum credam potius : nec enim hæc figura Viri Magni speciem habet. *Elias.* At vos, ô boni, nolite secundum faciem judicare : tantus quisque est, non quantus videtur oculis, sed quantus est DEO.

Ccc 2

Ez.

Ez. Vir DEI, audisti nos? reveremur in te DEum Israël, & oramus, ut ores illum pro Regis vita. *Elias.* De vita actum est: de morte ut sit sollicitus, hoc agamus. Sic enim dixit Dominus: Quia misisti nuntios ad consulendum Beelzebub DEum Accaron, quasi non esset DEus in Israël, à quo posses interrogare sermonem, idè de lectulo, super quem ascendisti, non descendes, sed morte movieris. Hoc venio nuntiatum ægroto: introduce. *Amasa.* Rusticus Propheta est iste: documentum originis hic sermo habet. At, heus homo DEI, nuntium tam funestum feres dulcioribus verbis saltem, & per ambages? *Elias.* Si odissem Ochoziam, loquerer, ut tu desideras: sed verba dulcia, & longas ambages non admittit ægroti salus, quam ego amo. A bono medico non utique hoc exigitis, ut potiones propinet dulces, sed ut salubres. Si venissem, ut corpori mederer, vituperaretis meritò, si mediis lenioribus uterer, quibus perderem Regem, non juvarem: urgeretis, ne parcerem: velletis, ut, si opus sit, vincirem, secarem, urem: Ipse æger sic à me malè habitus, post redditam sanitatem gratias ageret, & inhumanam curam largiter remuneraretur: cur, quam libertatem non modò conceditis, sed exigitis à medico corporis, rusticitatem appellatis in medico animæ: nōne anima plus est, quàm caro? nōne periculum animæ per ambages crescit, per verba dulcia dissimulatur, & tegitur, donec ferat exitium? igitur amor ægroti, amor cogit, ut sim severus, & malim minùs civilis, quàm parum anxius pro Ochozia vocari. Intra *Ezriel*, aut irruam ego etiam non vocatus: urget vicinum periculum, & de anima agitur. *Ezriel.* Vehementer exardes. Nuntio, quòd adsis: quid feras, tu nuntia. *Elias.* Sic volo. *Ab.* Nempe lucidis intervallis utendum est tibi, quæ subinde intermittens vis dolorum permittit Regi, ut audire ac cogitare de rebus, quæ profint, possit. *Elias.* Ita, lucidis intervallis utendum est, quippe.

quippe quibus si non utatur Rex, post pauca momenta funus, in tenebras ibit, horridiores Ægyptiis.

S C E N A II.

Personæ eadem, & Ochozias.

Ezriel. **Æ** Ger iterum furit furorem suum, spumat, fremit, & truncatis vocibus videtur mihi velle coelum laceffere..... * *Ab.* O Spectaculum Philosophiâ plenissimum. *Am.* Certè: hinc enim discunt Reges, quòd homines sint. *Ez.* Discunt Reges, quàm nulla exemptio sit ipsiis ab humanis miseriis! *El.* Discunt Reges: an igitur vos nihil discitis? tardi profectò ingenii homines estis, qui ex doctrina, quam tradit DEUS, cùm punit Reges, nihil creditis pertinere ad vos. Tragica Spectacula de Regibus non exhibet DEUS solis Regibus, exhibet Officialibus, exhibet Sacerdotibus, exhibet Judicibus, & Consiliariis, exhibet Legisperitis, & Scribis, exhibet Civibus, exhibet Servis: omnes habent, quod discant. Accedite vos, & non, *quid alios*, sed *quid vos*, quid vos doceat moriens Rex, & sic moriens, percipite diligenter. Discite, quàm nullo respectu vos, infideles sibi, puniturus sit DEUS, qui jure suo adeò rigidè etiam in Reges utitur! discite, quàm misera sit hujus vitæ felicitas, quando, etiam quæ summa fuit, *uno casu* in tam gravem miseriam definit! discite, quàm sollicitè cavendum sit vobis, ne ulli homini serviatis *contra DEUM*, contra cujus iracundiam utique nullus vos Dominus potest tueri, cùm nullus sit ita potens, ut contra Dominum Dominorum possit vel seipsum defendere! discite, quàm grave malum sit, ad malas artes converti, ut evitetis malum temporaneum, quando videtis Ochoziam propterea mori, quia, ne moreretur, peccavit!

Ccc 3

discite

* Exhibetur Ochozias furens.

discite demum hoc imprimis, quò DEus Israël solus sit DEus, quippe qui solus Regem miserum punit, quin sit alius DEus, qui possit, vel ausit eripere hominem DEO ulciscen-
 ti negligentiam sui. Quare ergò vos *claudicatis in duas partes?* quare dividitis cor in plures Deos? quare affectus vestri in-
 star fluminis in mille rivulos divisi in luto vilium creatura-
 rum se perdunt? quare non unò alveò juncti omnes in unum
 se mare effundunt, quod est Divinitas una sola, præter quam
 non est alia? Ecce! hæ sunt doctrinæ bonæ, quas ex ruinis
 Illustrium Personarum DEus prælegit minùs Illustribus, ut,
 quò virorum Principum altior gradus est, tantò sit spectabi-
 lior lapsus ad instructionem, & horrorem eorum, qui Re-
 gum vitia imitari malunt, quàm adorare virtutes. *Am.* Enim-
 verò sapiens animadversio est. *Ez.* Nec sine fructu erit.
 Quid facies autem Regi? ecce detumescit rabies, & videtur
 usus mentis redire. Rex vive! *Ab.* Concipe bonam spem:
 Elias adest. *Och.* Elia, viveréne possum ab infirmitate mea
 hac? *El.* Sinite, ut utar tempore: soli simus. Reverere
 DEum Israël, Rex! Dominum vitæ & mortis adora tuæ!
Och. *Heu! mori jubet? mori! mori!

S C E N A III.

Abdias. Amasa. Ezriel.

Ezriel. Difficulus obtinebit Propheta, ut æquò animò ac-
 ceptet Ochozias sententiam coeli. * Auditis, ut
 obstrepat? *Ab.* Pessimum omen est: nam qui non emenda-
 tur ex morbo, eum ego propè *inter incorrigibiles* numero, at-
 que adeò inter eos, quos non jam DEus *Pater*, sed *Iudex* vo-
 cabit ad poenas. *Ez.* Quid tu ita stupens adsistis, Amasa?
Am. Propheta nunquam visi, & primùm contempti sermo sic
 me

* Iatus auditur ejulans.

me affecit, ut poene sim extra me. Nempe vidi ego Ochoziam hæctenus luctantem cum morbo, ita, velut ea res nihil pertineret ad me: nunc didici *applicare mihi, & reflexione utili* facta in me argumentari, quàm gravis miseria sit, sic vivere, sic ægrotare, sic mori, uti vixit Ochozias, uti ægrotavit, uti moritur. *Ab.* Numeras tria puncta nostra Meditatione dignissima. *Am.* Vita hominis fuit *impiissima* (2. Paral. 20.) quis hoc nescit? *Ab.* Ah! scimus! *fecit malum in conspectu Domini, & ambulavit in via Patris sui, & Matris suæ, & in via Jeroboam Filii Nabat, qui peccare fecit Israël,* (3. Reg. 22.) concludimus: in tali via ambulantem non posse venire ad bonum terminum, & totò coelò necessariò aberraturum. *Ez.* Et quæ est via nostra? Amasa, nunquid eandem imus? *Am.* O via Jeroboam, via pessima! vidimus omnes Reges nostros hanc viam ivisse: vidimus omnes in hac periisse: sequimur tamen, imus ad vitulos, hac una ratione moti, quòd hæc sit via Regia, via trita: amice, num hoc est sapere? *Ab.* Nempe intererat vestrà, ut iretis, quà ibant alii: favorem & lucrum ferebat scelus: ire viam aliam metus mali vetabat. *Am.* Sic ego credebam, & existimabam esse beatum me, modò Reginae meæ placerem. *Ab.* Damnata à DEO foemina! magnum bonum! sed nempe cum ægrotabitis, damnabitis has stultitias maturè satis: morbus acuet intelligentiam, & animi ignaviam stimulabit. *Ez.* Videmus in Ochozia: morbus pejorem fecit. *Am.* O res horrenda! in anno secundo Regni sui, in flore ætatis, valens ac vegetus cadit imprudens per cancellos cænaculi sui, & hic casus virum intra dies paucos ad extrema deducit: quis hoc putasset? *Ab.* Tam nulla est providentia hominis circa futura contingentia. Attamen hoc ipsum erat beneficium Numinis, quod ita temperaverit casum, ut repentè non fuerit fatalis: relictum est tempus Regi, quo se irato Numini conciliaret. *Ez.* Vidimus, quomodo egerit tempus morbi: Beelzebub DEus Accaron in memoria fuit,
de

de DEO Israël ne quidem cogitavit, nisi cùm blasphemaret. Denique acutus dolor, metus mortis, desperatio remedii sic abstulerunt usum mentis, ut vix possit ad DEum verti, cujus terribilis ira atrociter premit miserum. *Am.* Concludo, quid bonæ spei concipiendum sit mihi, si mihi placare DEum Israël differam in tempus morbi: væ mihi! iratus æternùm erit, si fortè vis doloris, aut impatiens furor me mihi eripiet. Video, horreo periculum grave! *Ab.* Meritò horres, & temeraria stultitia est credere, evenire sibi non posse, quod contingit tot aliis, ut per morbi violentiam à statu mentis dejiciantur. Quid sequitur autem tam insanam proterviam?

S C E N A IV.

Personæ omnes.

Elias. **M**Ors, mors sequitur similis morti insanientis Ochozix.... Auditis rugitum animæ abeuntis in tartara!..
Ez. Prô Rex! *Am.* Tormentum aurium!..
Och. Crucia! crucia Numen atrox! *El.* Assuetus blasphemis blasphemias etiam amens evomit. *Ab.* Horrendum spectaculum! *El.* Sic moritur, qui peccatum minùs, quàm mortem timet. *Ab.* Bis moritur. Vir DEI, nihil superest opis? *El.* Actum est: non redibit ad sanam mentem, nisi apud inferos. Tunc intelliget, eheu! serò tamen! intelliget, quàm egisset sapientiùs, si mori *pœnitens*, quàm sanari *per scelus* maluisset. *Och.* Crucia, crucia! *El.* Æternùm cruciaberis! *Omnes.* Mortuus est!
El. Amens mortuus, ut amens vixit,

ME

MEDITATIO V

PECCATUM
MALUM INFINITUM

SIVE

HOMO DEICIDA.

ARGUMENTUM.

Nondum finis est malorum, quorum originem & compendium in peccato habemus: imò *sine fine* loquendum foret, si omnia recensere vellem: Quapropter hodie uno verbo complector universam congeriem, & peccatum malum esse *Infini-
nitum* assero. Terrificam veritatem ex S. Paulo ostendo, qui Hebr. 6. disertè peccatores Christianos appellat *Deicidas*, quippe *rursus crucifigentes sibi metipsis Filium DEI*. Assertionem horridam credimus omnes, intelligimus pauci satis, & nescio, an non sint, qui putent, Apostolum per hyperbolen, aut certè nequaquam *in sensu proprio* locutum esse. Indagabimus igitur sensum verum, & hoc granum sinapis meditando conteremus, ut exerat vim, quam in animos habet: atque ut tanti momenti veritas clariùs, solidiùsque demonstrari possit, non, ut hætenus, per Historiæ exhibitionem oculis proponetur, sed *per Dialogum de Historia*, qua miserabilior nusquam legitur, inculcabitur auribus, ut in animos penetret, eritque adeò hujus Meditationis

Materia: Homo Deicida,

Puncta duo: 1. Deicida propter positam causam mortis Christi.

2. Deicida propter frustratum effectum.

D d d

Fructus

Fractus : Detestatio impij axiomatis: jam possum iterum confiteri.

Propositum : Fuga peccati, etiam si certa spes esset impunitatis. In specie decernamus posthac Christum in cruce intueri tanquam peccatum nostrum, quod contra nos sit semper, & moveat nos, non solum ut perpetuo execremur præteritam audaciam, sed etiam, ne repetere audeamus, ex more multorum illud absurdè jactantes: *DEus est bonus!* nam propter hoc ipsum non decet, nos esse malos.

In Musica Exhibetur primò Poena Solymæ Christum primò crucifigentis.

Secundò, poena Animæ Christum iterum crucifigentis.

P E R S O N Æ.

Synesius sive intellectus.

Eusebius, sive voluntas.

PROLOGUS.

Poena Solymæ Christum primò crucifigentis.

Christus. Solyma. Roma.

Christus. Consummatum est! .. descendo de cruce! .... *

Nunquid semper tacebo? ..

Velut parturiens loquar! ...

Pugnet

* Exhibetur in medio Mons Calvariz, & hinc Hierosolyma, inde Roma Urbes.

Pugnet mecum orbis terrarum! ad arma!...

Ad arma,

Aria.

Tu, Jubar coeli aureum,

Mortalium solatium,

Abconde te, Lux!

Tu, Lignum Salutiferum

Jam in tribunal horridum

Converte te, Crux!

Tu, Roma, expergiscere,

Et arma, arma corripe,

Ulciscere me!...

Ut pro rebelli Solyma

Tu gentium sis domina,

Eligo te.

Roma. Quis me vocat? quid jubeor?...

Solyma. Superi! unde adeò horridæ

Tam subito tenebræ?

Roma. Te audio Solyma? quid fecisti?

Nam contra te

Jussit me Coelum arma corripere,

Solyma. Infidiæ! infidiæ! defendo me!

Roma. Etiam provocas? ergò congregere!

Duetto.

Solyma. Quousque me opprimis Roma crudelis?

Roma. In Dominam tollis te, servarebellis!..

Solyma. Pro reddenda libertate,

Roma. Pro tuenda potestate

Ambæ. Pugnant placida

Favete Sidera!

Congredior!...

D d d 2

2. Da

2.

Roma. Da mihi insana perfidiae poenam!
Solyma. Da mihi scelestae saevitiae poenam!
Roma. Stat, in contumacem ire! *
Solyma. Stat ferire, aut perire,
Roma. Feri! feri stolidi!
Solyma. Peri! peri impia! ...
 ** Heu! morior!

Roma. Habet! jacet! Io! victoria!
Christus. Mea est gloria! ***
Roma. Quem video? & quis es Domine?
Christus. Ego sum *Jesus*, quo vicisti auspice!
 Pro *Solyma*, Gentium Dominam constituo te!
 Ego sum *DEUS*: nec est alius praeter me!
 I, praedica me!
 In hoc Signo gentes subjugabis,
 Et de falsis Numinibus
 Numen meum vindicabis.

Aria.

Habet, jacet *Solyma*.
 Pro illa *Roma* stabit!
 Non praevalerunt tartara:
 Urbs tua jura dabit.
 Sic semel vindicavi me:
 Sic porro vindicabo!
 Contemnam, qui contemnunt me,
 Et alios vocabo.

Roma. Mysterium audio, quod nondum intelligo:
 Domine, quid me vis facere?
Christus. Respice! **** in hoc lumine videbis
 Quid te oporteat facere.

Roma.

* Fit duellum. ** Cadente Genio *Solymae* Urbs simul in cineres concidit,
 à Romanis eversa, ut *Christus* praedixerat. *** *Christus* ex monte,
 ubi federat spectator duelli, descendit. **** Urbs pulsus tenebris illu-
 minatur à crucis gloria, & triplice tiara ornatur.

Roma. Io! video! intelligo!

Aria.

I.

Infelix Solyma,
Parata tibi gloria
En! ad me transiit!
Quæ tibi fuit scandalum,
CruX mihi facta solium
Me evehit,
Et *Orbem Urbi* subjicit.

2.

O Mirabilia,
De Roma, & de Solyma
DEI Judicia!
Hanc ornat splendor cælicus:
Hæc fumat in cineribus:
Hæc perjit:
Hæc fidei Magistra fit.

MEDITATIONIS V

De Homine Deicida

PUNCTUM I.

Homo semel Deicida

Propter positam causam Mortis Christi.

§. I.

Præparatio animorum.

Synesius. AD Meditandum, Spectatores devoti, *ad meditan-*
dum adesse vos hodie, obsecro, seriò vobis per-
suadete. Ita enim est, ita est, non ad oblectandos oculos in
D d d 3 pompa

pompa vestium, aut spectaculorum, non ad recreandas aures ex artificiosis modulis Musicis, non ad iudicandum de voce, de gestu, de peritia sive canentium, sive agentium, non ad ferendam crisin de Regulis Theatralibus sive servatis, sive neglectis, non denique, & minimè sanè ad concipiendas temerarias suspiciones de alijs, quasi quæ auditis, ad vos nihil pertinerent: sed ad meditandum, *ad meditandum* convenistis. Hic finis est instituti moris ab hac Sodalitate, à quo planè longissimè abeunt, qui huc se afferunt vel solius diverticuli causâ, vel animò prorsus eòdem, quo ad profanas comœdias veniunt, hoc est, ut videant, & garriant, & rideant, & carpant. Eiusmodi si essent omnes, heu! quàm malè tantum temporis, tantus labor, & tanti sumptus disperirent... At hodie saltem, hodie omnes, quæso, omnes mementote finis, propter quem adestis, & dicat quisque sibi: *meditabor*. Argumentum Meditationis serium, grave, terribile est, *Homo Deicida!* Prælium vidistis in Musica, quæ primi Deicidij culpam & poenam exhibuit. Ego Synesius *vestrum Intellectum* repræsento, & horridæ veritatis momenta expendam: * iste Eusebius sic prostratus ad Imaginem Matris Dolorosæ *vestræ voluntatis* personam habet in graves, & dulces motus ituræ, si DEUS faverit. Fructus Meditationis erit *in innocentibus* severissimus horror, *in reis* amarissimus dolor, *in utrisque* ardentissimus Zelus, & odium efficax adversus peccatum, tanquam adversus malum vobis, & vestris omnibus, quorum cura est vobis, summè *noxium*, summè *turpe*, summè *triste*, morte *pejus*, ac *infinite*. Eja! *DEUS vos videt!* inclinate capita vestra DEO! componite animos! .. incipio.

§. II.

Exercitium Memoriae.

Synesius. Eusebi, quid vides? *Eusebius.* O aspectus lacrymabilis! ô JESU! ô MARIA! *Syn.* Enimverò cada-

* Exhibetur Eusebius flectens.

cadaver Filii in sinu Matris magni est luctus materia. Videntur, ut squalent dolentis facies! ut pallent genae! ut fluunt lacrymae! ut calente spiritu, quem singultiens pectus trudit, demortui frigus temperare desiderat! non tibi gestu ipso, & nisu corporis clamare videtur, ut dolenti condoleas! *Euseb.* Videor audire mihi lamentum illud lugubre: *O vos omnes, qui transitis per viam, attendite, & videte, si est dolor similis, sicut dolor meus! .. Syn.* Ergo & tu dolorem impera tibi. *Eus.* Conabor: Adjuva voluntatem intellectu, ut sit dolor, qui habeat radicem firmam, ac duret. Et tu DEus, fons omnis boni, da capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum!.. Tu quoque pia Mater, fons amoris, me sentire vim doloris fac, ut tecum lugeam!... Quanquam, quid sentio, Synesi? ira loco doloris surgit, & se movet ferociter. O immanes, barbari, omni belluâ saeviores Judaei! video DEI Filium occisum ab hominibus! pro dirum facinus! ô gens scelerata! propè absum à Caligulae voto, ut velim toti populo unicum esse caput: ita posset uno ictu universa progenies viperarum perimi, excindi, exterminari! Bene factum, & meriti sunt impji calamitates omnes, quas Vespasianus & Titus intulerunt sacrilegæ civitati!

§. III.

Exercitium Intellectus.

Synesius. HORrendum excidium fuit. Foris urgebat miseros invincibilis hostis, intus cruciabat indomabilis fames. Quid facerent? qui fugam intendebant, incidebant in obsidentium manus, & crucifigebantur tam multi, ut integra de crucibus silva civitatem funereâ coronâ circumdaret: qui tenuerunt se intra muros, sic afflictabantur ex rabie famis, ut feles, canes, mures comederent pro delicijs, ipsæque adeò Matres concisos manu sua frustatim filiolos coquerent sibi. *Eus.* Læta narratio:
nam

nam voluptas est in suppliciis facinorosi aspectum figere, ut triumphanti Nemefi gratulemur. *Syn.* Enimvero triumphavit Nemefis, triumphavit sic, ut ipse Titus miserans obstinatos in consideratione immanium calamitatum lacrymas fuderit. *Euf.* Nempe nescivit, quanto in te scelere urbs nefanda provocaverit iram Numinis. Ego non modò nihil misereor, sed etiam ægrè fero, quòd tam lentum supplicium fuerit, atque duobus, & septuaginta annis sacrilega DEI cæde posterius. In ipso maleficio occupatos debebat Justitia suffocare. Parum erat, tremuisse terram horrore facinoris concussam: debiscere debuit, & Deicidas glutire! non subducere radios debuit Sol, sed in ignita tela convertere, & in capita latronum depluere! quid profuit, omnem creaturam ingemuisse morienti? consurgere in ultionem oportuit, & sui Creatoris inimicos, justì furoris impetu universos opprimere! Ego si adfuissem crudeli spectaculo, scilicet acquievissem ut Petrus, præcisâ auriculâ unius sicarii? irruissem in medium agmen carnificum, eripuissem te mihi, ô JESU mi, obstantem quemvis necassem, *armatus Amore.* *Syn.* Omnino justa est ira: nam si meritò execramur Cainum, quòd innocentem fratrem in opprobrium humanæ naturæ occiderit: si tyrannos infanticidas Pharaonem & Herodem nemo non inter monstra numerat ipsis barbaris prodigiosa: si clamor scelerum ex Sodomis ad nubes ascendit, & ipsum adeò cœlum atroci horrore quassavit: si denique sapiens DEUS, quem nullus in dijudicanda criminum gravitate error potest pervertere, si DEUS, inquam, nihil à sua clementia alienum putavit, quin & dolore cordis *intrinsecus* ad ò tangi potuit, ut *pœnituerit* fecisse hominem, diluviòque universali genus totum deleverit: quis patienter audiat narrari sibi, occisum esse ab hominibus DEI Filium? quis homo, nisi humanitatem exuerit, ad tam nefandi facinoris commemorationem non exhorrescat, non palleat, non tremat, non & indignatione frendeat, & sancta vindictæ cupiditate adversus

Auctores

Auctores exardescat? . . . *DEI Filius, occisus, ab hominibus*, quot verba, tot fulmina sunt, quibus pium pectus feritur, scinditur, conteritur . . . *DEI Filius*, idemque *DEus æqualis Patri*, nullius indigus, seipso felix, *Rex Regum, Dominus Universi*, descendit de coelo, cum hominibus conversatur: quid fit? . . . palam profitetur se esse, qui erat: ostendit, in se impleri Prophetarum oracula: demonstrat, se esse, quem *DEus Patriarchis* promiserit: adhibet testes sanctitate conspicuos, *Simeonem senem, Annam Prophetissam, Joannem Baptistam*: adjicit prodigia magnitudine Divina, multitudine infinita: ubique pertransit beneficiendo & sanando omnes: imperio verbi cedunt morbi; obtemperant elementa, fugatur mors, daemones obsequuntur: accedit summa vitæ innocentia, exempla sublimissimarum virtutum quotidie splendent, charitas erga *DEum* est immensa, erga proximum admirabilis micat: doctrinam denique Divinam esse fatentur ipsi, dicunt stupentes: *Nunquam sic locutus est homo!* quid expectas? *Euf.* Scilicet, nisi cæci fuissent spontè, debebant agnoscere, hunc hominem esse coelestem, debebant adorare, subjicere se cum plausu, & gratulatione debebant, atque *Regem Regum* sacramentò solemniter profiteri. *Syn.* Agnoverunt, adorârunt, subjecerunt se, professi sunt *Regem*, cum ramis palmarum in triumpho duxerunt, acclamârunt: *Hosanna Filio David!* totus mundus post ipsum abiit. Sed quid deinde? post triduum occiderunt. *Euf.* Inferi! quæ est hæc inexpectata conversio: occiderunt? *Syn.* Vides corpus exanime? Clausi sunt oculi, quibus tot peccatores respexit: filet lingua, quæ tot oracula prædicavit: elanguerunt brachia tot prodigiorum instrumenta: stupent pedes toties pro animarum bono defatigati: occiderunt! *Euf.* Occiderunt, ô pondus verbi, quo mihi pectus in abyssum doloris premitur. *Syn.* Moderare questum, donec ego tibi cædis modum, causam, instru-

Eee menta

menta commemorem : tum laxa frænum lacrymis, suspira,
 plange ! beatus es, si tabelcas mœrore. *Euf.* Nihil est opus,
 ut narres historiæ seriem : *modus* fuit sine modo, *causa* nulla,
instrumenta sine numero ! ita me oculi convincunt, quibus
 tristissima totius Tragœdiæ catastrophæ in isto theatro pro-
 stat. * Video consultantes impios, quomodo JESUM morti
 traderent, scilicet, ne quid temere agerent. *Syn.* Principium
 sceleris. *Euf.* Video triginta argenteis emere sanguinem, cu-
 jus infinitum est pretium. *Syn.* Simonix exordium. *Euf.*
 Video irrupentes in hortum cum armis & facibus, velut si
 adversum latronem educerent agmen. *Syn.* Parum est. *Euf.*
 Video ligatum funibus, tractum per plateas, percussum ala-
 pâ, damnatum à Sacerdotibus, ab Herode illusum, à populo
 maledictum, nudari, cædi virgis, lacerari flagris, vivum ex-
 coriari. *Syn.* Tolerabile supplicium est. *Euf.* Video, novo
 tormenti genere inter sarcasmos & sannas acutissimis spinis
 perforari caput, & à fæce scurrarum, Dominum Angelorum
 pro joculari Rege per ludibrium adorari ! *Syn.* Ferenda cru-
 delitas. *Euf.* Video miserabile spectaculum factum sine mi-
 seratione, vociferatione insana postulatum ad crucem, & à
 sævo Judice traditum voluntati lictorum : Potuítne immane
 flagitium in altius fastigium crescere ? *Syn.* Crevit in mon-
 tem. *Euf.* Enimverò crevit ! video in monte affixum cru-
 ci : consummatum est ! moritur ! *Syn.* Consummatum est
 supplicium, ita est : sed nondum consummatum est scelus.
Euf. Quid ampliùs potuit furor ? *Syn.* Non vides perfossum
 lanceâ demortui latus ? dubitabant, num obiisset, cor, vitæ
 castellum everti debuit, ut securi de morte essent. Quin
 ecce ! jam furor adeò in amentiam abiit, ut custodiri sepul-
 chrum juberent, ne posset resurgere. *Euf.* Atque hæc omnia
 vox una complectitur : *Occiderunt !* amor, dolor, horror,
 odium,

* Mysteria Passionis toto theatro divisa exhibentur.

odium, ira discerpunt animum hæc cogitantem: *DEI Filium occiderunt! & homines occiderunt!* *Syn.* Homines. *Euf.* Non credo: lupi, tigres, leones ex Lybia irruerunt in JESUM meum! *Syn.* Falleris: oves erant. *Euf.* Dæmones credam potius induisse figuram hominum. *Syn.* Pia cogitatio! *Euf.* Certè Barbari, Scythæ, aut Geloni fuerunt! *Syn.* A luis occisus est. *Euf.* Ebrii saltem, aut amentes, & rationis usu dejecti facinus peregerunt? *Syn.* Sobrii, prudentes, destinatò consiliò, cum deliberatione maturrima. *Euf.* O scelus! ô labez humani generis! ô portentum audaciæ! ô stupendam Numinis patientiam! videre tam atrox flagitium, nec stringere ultorem gladium, nec irasci, nec commovere se saltem! ô gentem ingratham! ô dignam, cui maledicat Dominus maledictione pessima!

§. IV.

Exercitium voluntatis.

Syn. **H**Ypocrita, quousque irascèris Judæis? *Euf.* Tu mihi convitium dicere? quid feci? *Syn.* Etiam interrogas? Occisus est *DEI* Filius: tu fecisti! *Euf.* Prò! grave tonitruum! tremuere viscera ad vocem terribilem. Tu me Deicidam?... O *DEUS*, sit mihi testis coelum, ego amo te! en vitam, en sanguinem, en totum me habes devotum tibi! ô si detur mori pro te, quàm felix sum! resurgite Trajani, Nerones, Diocletiani! expedite tormenta! animate lictores, succendite bullientes ollas, immittite sævas bestias: occurram gaudens! mori pro Christo juvat, qui propter me dignatus est mori. *Syn.* Plaude coelum! Heroëm habes primis Martyribus parem!... temerarie! tu fortibus verbis *DEUM* posse falli existimas? tu provocare tyrannos audes? tu jactare animi robur? tu gloriari cum Apostolo, & clamare: *Quis me separabit à charitate Christi?* *Euf.* Quidni? sentio enim cale-

Ecc 2

re

re pectus, & æstu sacro ardere cor in magna desideria. O utinam mori liceat, mori pro DEO JESU meo! *Syn.* Vah! vanitas! tu hæc desideria vocas? verba sunt. Sine, explorem pectus... prô, ut friget infausto gelu! *Euf.* Intellego artificium. Fingis, te mihi non credere, ut urgeas, & alas pium incendium. Ure amplius, Domine, amplius igne amoris tui! eat in cineres cor tibi ex asse sacrum! Ah! si rumperet costas pectus, & laxaret amori spatium! *Amo!* ô vox violenta! *Synesi* juva, quia amore langueo. *Syn.* Sceleratum mendacium! assurge in iram anime, & execrabilem hypocritin hujus Pharisæi persequere. Nihil ego fingo, infelix, tu fingis. Lingua dicit: *Amo DEum*, aliud vita loquitur, aliud testantur facta. Tuum, si nescis, impie, tuum scelus hæc luget Mater! tuo crimine exanimis in hoc gremio JESUS jacet! repeto: *Tu es Deicida!* *Euf.* Tantum tu *seriò* scelus objicis mihi? *Syn.* Tanti tu *seriò* sceleris te negas reum? *Euf.* Te ego appello afflicta Mater: *innocens sum à sanguine Justi hujus.* *Syn.* Effrons audacia! Atqui ego te vidi nuper in angulo agere, quod loqui pudet: quid vultum avertis? negas? *Euf.* Confiteor! nempe infirma caro est, & gravis tentatio fuit. *Syn.* Atqui tu ultrò te ingerebas occasioni, & impudentibus jocis provocabas libidinem: negas? silentium istud confessio est. Insuper quoties sic exarsisti *irâ*, ut blasphemis vocibus cœlum impeteres? quoties sic tabuisti *invidia*, ut de sternendo æmulo diu noctûque cogitares, fraudibusque, & calumniis, detractione, mendaciis, atque aliis artificiis furorem occultans agere molitus es, quod egit Cain? quoties sic flagrasti *odîo*, ut vindictæ insana cupido in rabiem duelli processerit? negas? *Euf.* Homo sum, quem indoles naturâ ferventior utique interdum in tales excessus propellit, invitum propè. *Syn.* Invitum, ais? quid? igitur invitus etiam sic opes prodigis, ut per inutiles expensas cum ipso patrimonio consumas omne salarium, nihil uxori,

uxori, nihil liberis, nihil reservans ijs, quibus omnia debes? invitus acceptas munera, & perdis conscientiam, ut marsupio servias? invitus mutuas pro enormi fœnore? invitus officii tui curas negligis sine cura malorum, quorum infelix Mater est hæc acedia? invitus contractus vitias? causas protrahis? parcis noxiis? innocentes opprimis? indignos promoves? *Euf.* Ex usu vivo. *Syn.* Semper habes, quod dicas. Quid dices autem, si interrogo, per quot sacrilegia Sacramenta profanaveris? si protraho ex scriniis tuis pestilentes libros in perniciem morum, aut sanctæ Religionis ruinam conscriptos? si scandala numero, quibus animas tantô pretiô emptas verbô & exemplo rapuisti ex brachiis morientis DEI, ut diabolo traderes? si quæro, qua industria functus officio fueris, quàm sedulô satisfeceris obligationibus tuis, quàm conformiter statui vixeris, cui bono impenderis pretium temporis, vires corporis, dotes animi, denique quid totâ vitâ feceris dignum coelô, quid dices? *Euf.* Peccator sum. *Syn.* Peccator utique: neque unius tantum peccati gravis ream animam habes, scio; negas? *Euf.* Quid negem scienti? confiteor, *confiteor meam culpam!* sed bonum habemus Dominum, qui me sic dilexit, ut mori pro me voluerit: non projicet me à facie tua! *Syn.* Hem frigus! *confiteor meam culpam*, hic totus est dolor? quò repenti evanuit ira adversum Judæos concepta! nunc efferve! irascere! tumultuare adversum te! nam Judæi quidem semel Deicidii se reos fecerunt, tu toties, quoties peccasti mortaliter. *Euf.* Duram sententiam loqueris. Nam qua veritate tu quodvis peccatum appellas Deicidium? *Syn.* Apostolus appellat: Apostolus docet, quòd, quisquis graviter peccat, rursus sibimet crucifigat Filium DEI. Fidem negas, & hæreticus es, si istud negas. *Euf.* Apostolus fortè metaphoricè loquitur, aut hyperbole utitur: nam ego certè, cum occisus est Christus, nondum natus eram: nunc verò, postquam resurrexit à mor-

tuis, *jam non* moritur, mors illi ultrà non dominabitur : qua ratione ergò, si pecco, occidam ? num lanceam attollo ? num clavos transadigo ? num effero manum, ut percutiam saltem ? absit ! horresco sacrilegum scelus vel ad memoriam. *Syn.* Insignis defensio ! jam igitur Caiphas, jam Pharisæi, jam Pilatus, jam populus Hierosolymæ totus rei non sunt de morte Christi : nec enim ullus ex his aut lanceam extulit, aut clavos adigit, aut manum extendit, ut percuteret saltem. *Euf.* Illi per linguam satis sunt rei : poposcerunt ad necem, accusârunt, damnârunt : ego nihil horum. *Syn.* Ex ore tuo te judico. Potest igitur esse reus Deicidii, etiam qui non applicat manum. *Euf.* Fateor : nam vidi cum latronibus damnari ad rotam illum etiam, qui aperuit januam, qui egit vigiliis, qui suppeditavit instrumenta, ut fieret cædes. *Syn.* Quasi diceres, reum *homicidii* esse, quisquis per quamcunque malitiam homicidii causa est. Quòd si igitur dicam ego, te esse causam *Deicidii*, & per malitiam quidem ? age adhuc obstrepes, & negabis, te esse *Deicidam* ? *Euf.* Si causa sum, reus sum : nullam recuso poenam. *Syn.* Gaudeo, te tranquillum videre : nunc capax es intelligendæ veritatis ad salubrem peccati horrorem excitandum præ aliis perpendendæ. Age, sedeamus : patienter me audi. *Euf.* Trepido præ horrore, ne me convincas sceleris cum Judæis communis. *Syn.* Sic habe : Philosophorum axioma hoc est : *Quidquid est causa causæ, est etiam causa causati.* Sic serpens est causa mortis, quia afflat venenum, quod causat mortem : cadaver est causa pestis, quia producit foetorem, qui causat pestem : ventus est causa imbris, quia congregat nubes, quæ fundunt imbrem. Et ut propiùs veniamus ad rem, dic, age, quæ fuit causa diluvii, quod merfit orbem ? si proximam quæris, est *DEus*, qui cataraclas coeli aperuit : si remotam, quam alio nomine *moralem* in scholis etiam appellamus, non invenies aliam, præter execrabilem malitiam

malitiam hominum. *Euf.* Heu! sentio, paulatim me stringi.
Syn. Utinam acerbè sentias! attentus esto. Ecce duplex dilu-
 vium est, primum aquæ, alterum sanguinis. Primi diluvii
 rei sunt omnes, propter quosmersus est orbis: nunquid est
 ita? *Euf.* Certum est. *Syn.* Reus esses etiam tu, si propter te
 quoque DEUS hoc malum intulisset hominibus. *Euf.* Utique
 reus essem. *Syn.* Bene habet: teneo te. Ecce enim propter
 te quoque, & propter tuam malitiam diluvio Divini Sanguinis
 mersus est orbis, occisus est DEI Filius: credis? *Euf.* Ah!
 quò me adigis? *Syn.* Pro omnibus mortuus est Christus,
 Apostolo teste: credis, inquam? *Euf.* Credo... sed adhuc
 evado: nunc enim responde tu mihi. Si pro omnibus Chri-
 stus est mortuus, utique mortuum etiam pro innocentibus
 dices? *Syn.* Utique. *Euf.* Ergò si quid valet argumentatio tua,
 innocentes etiam erunt Deicidii rei. *Syn.* Fateor, sunt rei,
 sed per alienam, non per suam malitiam. *Euf.* Nihil agis,
 nam si hoc dicis, solum Adamum esse Deicidam, est conse-
 quens: nam hoc memini me audisse, si Adam non peccasset,
 etiamsi peccasset alii, Christus non venisset. *Syn.* Frustra te
 torques, & aggravas imprudens culpam, non minuis. Non
 solum pro peccato originali, quod vocamus, satisfecit Chri-
 stus, sed etiam pro actualibus mortuus est: hoc fides docet.
Euf. Scio, & aliàs desperandum esset de salute omnibus, qui
 post baptismum graviter peccant: agnosco beneficium. *Syn.*
 Agnosce Deicidium. Deicida Adamus est, sed non solus: so-
 cios habet, quotquot post ipsum graviter peccarunt. Iruat
 Pater primus in Principem, & ferro transfigat pectus: si se-
 quitur filius, & alterum infligit vulnus æquè grave, æquè mor-
 tiferum, num ideò minùs parricida erit, quia aut primus, aut
 solus non fuit? Deicida Adamus est, cur? affecit injurià DEUM
 tam gravì, ut pro illa satisfieri condignè non potuerit, nisi fun-
 deretur sanguis Divinus, eò quòd satisfactionem minorem ac-
 ceptare

ceptare DEUS noluerit. Quid? peccatum grave, quod tu committis, an minor est injuria DEI? Pone, quod Adam non peccaverit, pone, quod alius hominum nemo peccaverit, præter te, ecce pro hac injuria à te illata DEO æquè parum, ac pro peccato Adami satisfieri DEO condignè posset, nisi à Persona Divina. I nunc, & Adamo insulta!.. Quod DEI Filius Fidejussoris Personam liberè suscepit, gratia fuit: quod ad hoc genus satisfactionis tam acerbæ se obligaverit, amor fuit: quod re ipsa promissis stare, obligationem implere, pati, mori debuerit, hoc Adami, hoc tuum, hoc tui similitum scelus fuit. Vulneratus est, quid vis amplius? vulneratus est propter iniquitates nostras, attritus est propter scelera nostra, occisus est ab Adamo, à Judæis, à te, ab omni peccatore. Eja! adhuc es innocens à sanguine Justi hujus? Collige in pugnum, quæ dixi, & responde: Qui ponit causam Deicidii, est reus Deicidii, patet ex terminis: Qui ponit peccatum grave, ponit causam Deicidii, constat ex fide: quid concludis? *Euf.* Me miserum! quid oblueter? fateri cogor: ergò Deicida sum! nam quod peccatum grave sæpe commiserim, conscientia testis est mihi, omni exceptione major. Et tu hoc audis Sol, nec retrò refugis converso curru? Deicida sum! tam horridum scelus in omni peccato est, & ego quasi per lusum cum risu peccavi! liquece cor, & in lacrymas diffue! meretur lacrymas DEI Filius occisus (obstupescite cœli super hoc, & portæ ejus desolamini vehementer!) DEI Filius occisus à me! *Syn.* Video, affluit gratia Redemptoris: movet se horror aliquis, & dolor surgit. Indulge paulum, paulum inquam, nam volo, ut post modicum intervallum tergas madentes oculos, atque uberiores lacrymas gravioribus causis serves.

CHO-

CHORUS.

Pœna animæ Christum iterum crucifi-
gentis. *

Anima. Conscientia. Chorus.

Anima. O Tormentum! ô dolor! ..
Et unde tantum mereor?
Quid feci tam horridis dignum suppliciis!

Aria.

Coelum crudele! quousque in me
Vólupè erit sævire?
Ergò exuta sim venia: spe?
Neque licebit perire?
Quæ est proportio (vindica te!)
Inter peccati *momentum*,
Et, in quod bilanx præcipitat se,
Inter *æternum* tormentum?

Chorus.

Non est proportio! poenam in nos
Fallax statera decrevit:

Anima. Culpam, quæ olim infecerat nos,
Pridem hic ignis delevit.

Chorus. Desine, jubet Justitiæ lex,
Desine flamma sævire!

Anima. Bono ex Rege Tyrannus fit Rex,
Modum si nesciat iræ.

Conscien. Silentium! blasphemæ linguæ! silentium!
Digna factis recipitis,

Fff

Imò

* Exhibentur in igneo mari natantes animæ, quibus libra impendet ex na-
bibus, pondus peccati oculis repræsentans.

Imò scelera sunt *majora* suppliciiis.

Chorus. Quid fecimus? una fornicatio,
Una rapina, unum perjurium
Æternum mereatur incendium?

Conscien. Silentium!...

Quanquam cur non confitemini
Verum flagitium?

Cur filetis Deicidium?...

Deicidium, Deicidium

Æternum meretur supplicium.

Aria.

* Ad libram Sanctuarij

Peccatum Deicidij

Rebelles animæ

Appendite!

Videtis, quanto pondere

Prematur lanx à scelere!..

Scelus *gravissimum*

Est Deicidium.

2.

Sit *brevis* horæ morula,

Non levis est malitia

Se DEI Sanguine

Polluere!

Momentum tanti sceleris

Æternis vos supplicijis

Ut justè luitis,

Sic non eluitis.

Anima. Accusatrix mendacissima!

Quæ fingis flagitia?

Aut, quando volui DEum occidere?

* Poena & culpa ad libram examinaantur,

Conscien.

Conscien. Impudenter contemnere DEI imperium,
Quid erat, nisi tollere supremum Dominium?
Negligenter abjicere DEI gratiam,
Nec æst mare amicitiam,
Quid erat, nisi auferre *Summi Boni*
Nomen, & gloriam?
Filii DEI Exempla, doctrinam, & merita
Studiosè velle sibi esse inutilia,
Quid erat aliud, quàm Christum
Sibi rursus crucifigere?
Et cùm peccabatis, nonne cupiebatis,
Ut impunia vobis essent flagitia?
Hoc est, ut DEus punire vos aut non posset,
Aut non vellet:
Hoc est, ut aut esset impotens, aut injustus,
Et adeò *DEus esse desineret*:
Ergo DEum offendere,
Quid erat aliud, quàm DEum occidere?
Equidem *facultas* sceleri defuit,
Sed *voluntas* non defuit.

Anima. Heu me! nunquam sic expendi
Gravitatem malitiæ!

Conscien. Admonui: & non audisti me!
Nunc oculis pro auribus utere.
Ecce ante faciem tuam tibi statuo te,
Et peccatum tuum erit æternum *contra te*,
Ut contra gravitatem supplicij
Desinas conqueri.

Anima. Heu! veteres misérias
tum Chor. Novis tormentis cumulas!

*Peccatum**Aria.*

Fuge! fuge imago funesta!

Oculos crucias!

Video horridas

Patrati

Heu! leviter nimis peccati

Video insanias!

Audio injurias!...

Quid fremis infesta!

Fuge! fuge imago funesta!

2.

Heu! heu! quæ turbæ sunt mentis!

Ignæ lacrymæ

Visum exurite!

Videre,

Videre est grave! non flere!

Video, & crucior!

Crucior, & mereor! ah mereor!

Hæc vox est furentis

Heu! heu! acerba vox mentis.

Conscien. Flete! gemite! eiulate! non movetis:

In aspectu Peccati vestri,

In consideratione commissi Deicidij

Oculos æternum figetis, & tabescetis.

Aria.

Hæc poena est peccantium,

Et non considerantium,

Quid demum sit, peccare:

Non dicitis: quid facimus?

Dicetis: Ab! quid fecimus?

Et fructus est, plorare.

Sed

Sed debito si lacrymæ
Non falsæ sint in tempore,
In oleum mutantur,
Quo flammæ rogi stygij
Ad cumulum supplicij
Æternùm sustentantur.

PUNCTUM II.

Homo iterum Deicida

Propter frustratum effectum Mortis Christi.

§. I.

Exercitium Memoriae.

Eusebius. SYnesi: medullam ossium stupor, & horror siccant.
Ergò verè Deicida sum, & nescivi! certè non cogitavi, non intellexi: putavi, per tropum dici. Verè *Deicida sum!* ergò cur vivo? cur me genuerunt parentes? utinam periissem trium mensium infans! aut idem postremus vitæ fuisset dies, qui primus fuit! aut saltem ô si mortuus fuisset pridie, quàm primum peccatum commisi! *Syn.* Et adde aliud votum: *Utinam peccasssem graviter semel tantum?* *Eus.* Ah file! tristis est anima mea usque ad mortem! *Syn.* Morere, morere præ dolore: non potes feliciùs mori. Silere me jubes? loqui jube, & inflammare dolorem: hoc verè poenitentis est votum. *Eus.* Ita est, corrigo me. Loquere! clama, ne cesses! annuntia mihi scelera mea, donec rumpatur hæc cautes, & doloris vehementiâ in frustra diffiliat. *Syn.* Loquar igitur. *Semel* ergò fuisti Deicida, fateris tandem. *Eus.* Convictus sum, quia causam necis posui: & satis est utique, fuisse

Fff 3

fuisse

fuisse semel! satis est! *Syn.* Tibi non fuit satis. Fuisti iterum Deicida propter frustratum effectum Mortis Christi, toties, quoties peccasti mortaliter. *Euf.* Synesi, si hoc evinces, tabescere me faciet zelus meus adversum me: felice metamorphosi mutabor in vocem totus, totus lamen um ero. *Syn.* O verba digna cedro, quæ nunquam moritur. Vide, ut stes promissis, nec scripseris votum in arena, quam quilibet ventus confundit. *Euf.* Sum firmus: argue. *Syn.* Sensim ago. Sedeamus.

§. II.

Exercitium Intellectus.

Synesius. Occisum esse DEI Filium à te, intelligis: quæro: an scias, esse occisum etiam propter te? *Euf.* Scio omnino, & scio, quod illud fuerit furoris facinus, hoc amoris. *Syn.* Jugulasti te hoc responsò. *Euf.* Quid ita? *Syn.* Amoris, ais. fuisse facinus, ut occisus sit Christus propter te? *Euf.* Utrique amoris summi, scilicet ut ego vitam habeam, & abundantius habeam. *Syn.* Ingratus, blasphemus, hæreticus es, si neges. Sed jam responde: si amor fecit, ut Christus occisus sit propter te, non fateberis, eundem amorem fecisse, ut voluerit vivere propter te! *Euf.* Nullum est dubium: propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de coelo, & incarnatus est! *Syn.* Laus DEO! nunc intelliges sententiam Pauli, & contremisces. *Euf.* Quid inferis enim? *Syn.* Nondum infero. Interrogo iterum: quid est occidere aliquem? *Euf.* Occidere est vitam adimere, quis hoc nescit? *Syn.* Omnino: & quid est vitam adimere? *Euf.* Nimirum adimere potentiam ponendi quamcunque etiam tenuem actionem vitalem. *Syn.* Optimè. Nunc audiatur Apostolus: *Rursus crucifigentes sibi met ipsi Filium DEI!* nullum te verbum prætereat. Peccator igitur crucifigit Christum semel, quia causam ponit, propter quam crucifixus est à lictoribus: crucifigit iterum, quia

quia tollit effectus, propter quos crucifigi voluit, non quòd omnibus tollat, propter quos crucifixus est Christus, sed quòd *sibimet ipsi*. *Euf.* quasi per nebulam lux micat aliqua. *Syn.* Mox eluctabitur. Qui peccat, *sibimet* occidit Christum, hoc assero. *Euf.* Hoc expone: nam, ut supra monui ex eodem Apostolo: Christus jam non moritur. *Syn.* Ita est: *sibi* non moritur Christus: *probis* etiam mori non potest: sed *peccatori* moritur, & hoc *rursum* non in *causa* solùm, sed etiam in *effectu*, & hoc *toties*, quoties graviter peccas. *Euf.* Suspendis anxiùm, quo modo intelligas. *Syn.* Sensu plano, obvio, certo. Occidere est vitam adimere, est auferre potentiam ponendi aliquam actionem vitalem. Jam dic: Quæ est vita Christi, qua vivit tibi? quæ sunt ejus operationes vitales *respectu tui*? Tres lego: pertransibat, prædicabat, sanabat. *Pertransibat*, & trahebat exemplò, *prædicabat*, & movebat verbò, *sanabat*, & vitam dabat mortuis sua morte: quid negas? *Euf.* Omnia palpo manibus. *Syn.* Quid jam agit, qui peccat? Nunquid *sibimet* adimit effectum & fructum omnem, quem producit in *aliis* Christus *per sua exempla*? nunquid *sibimet* tollit virtutem omnem, quam in *aliis* Christus exerit *per doctrinam*? nunquid *sibimet* aufert salutem, quam in *aliis* Christus efficit *sua morte*? nunquid ergò *sibimet* miser occidit Christum *rursum*, & omnem *potentiam* operandi, hoc est, *omnem vitam* adimit? quid dicis? *Euf.* Non assentior. Nam, quoties videmus peccatores redire ad cor, pœnitentiam agere, salutem consequi: utique per Christi gratiam? per exempla? per doctrinam? per mortem? ergò etiam peccatoribus vivit Christus: atque adeò, quod sequitur, qui peccat, non ideò *sibi* occidit Christum. *Syn.* Imò occidit *sibi* verè, quantum in se est. Nam, quòd in *aliquibus* DEUS resuscitet Christum, miseratio est: *apud plures* non resurgit: hinc pauci electi. Certè eo, quo peccas, momento, dignum te *pœnâ æterna* facis: & quid est, se dignum *pœnâ æternâ* facere, quàm *sibimet*, quantum in se est, inutilem reddere Christi doctrinam, exempla, mortem?

mortem? quid enim hæc omnia prodesse possent; si, quod plurimis contigit, contigisset tibi, & post commissum crimen fuisses à morte abreptus impoenitens? .. Quanquam quid ego te urgeo? ipse loquere. Commissio peccato gravi, & culpæ mortalis conscius tibi, num audes adhuc dicere: *Vivit in me Christus?* quid taces? gemere debes: *Eheu! mortuus est in me Christus!* ego occidi illum mihi! ego resuscitare non possum: mortuus erit æternum mihi, nisi se ipse per infinitam miserationem resuscitet mihi! ...

§. III.

Exercitium Voluntatis.

Euseb. O Superi! quæ est hæc terribilis veritas! ergo ego te crucifixi cum Judæis, JESU mi! .. certè æquè ac illi, *causa necis* tibi fui! .. Ergo ego *rursum* occidi te post Judæos, quoties graviter peccavi! *rursum*, quoties obscænas cogitationes animò volvi volens, ac turpiter me oblectans! *rursum*, quoties verba ptotuli, quibus audientem pellexi in crimen! *rursum*, quoties in tenebras me abdidì, ut ab oculis humanis procul lascivirem audentius! *rursum*, quoties sacrilego pudore victus confiteri erubui, quod non puduit facere! *rursum*, quoties sacram Mensam accessi conviva indignus, & novus Judas! Sic ego tibi vitam ademi! sic te mihi feci inutilem! ademi vitam in me *exemplis tuis*: præibas ad crucem, ego inimicus sum crucis: libertas, somnus, otium, Venus, Bacchus, Mammon isti sunt Dii mei! .. Ademi vitam *præceptis tuis*: prædicabas declinandum à malo, faciendum bonum: ego laudavi, qui malum faciunt, derisi, qui faciunt bonum: quin sæpe ausus sum gloriari, & exultare in rebus pessimis! ... Ademi vitam tormentis, & *mortis tue*: vulneratus es, ut ego sanarer, mortuus es, ut ego viverem: ego rupi vulnera, mortem volens lubens accersivi, ne me tibi deberem! ... Et adhuc vivo? nondum me styx absorbit, nondum se armarunt elementa

elementa in ultionem adversum me! nondum Angeli saltem ardentem Zelô Læsæ Divinæ Majestatis vindicandæ vibrant gladium? Adhuc vivo, postquam toties *in me* mortuus est DEI Filius, occisus à me petulanter, occisus *propter me* sine fructu! *Syn.* Vivis, & vivis, ut iterum vivat in te Christus, ut resurgat in te. Misericordia Domini est, quæ te servavit: Misericordia Dominæ, quæ pro te oravit, ut non sis consumptus: & nisi Dominus custodisset te, dudum in inferno habitâisset anima tua, ureretur, ejularet, spes nulla Resurrectionis foret vel Christi in te, vel tui in Christo. Projice te ad hanc Iconem: ora, ut resuscitare seipsum velit! promitte, nunquam te rursus occisurum. *Euf.* Ah! Servator mi! ignosce mihi! non enim scivi, quid facerem! *Syn.* Quid loqueris? Abscede hinc! oculis vides monumentum furoris tui, & excusas? hem proterviam impudentem! non scivisti, scelerate, quid faceres? scilicet hac primum hora doctus es, per omne peccatum grave Deicidium fieri? quid? hæc tibi nova doctrina est, & hætenus non audita? quid? nunquam legisti? nunquam percepisti ex cathedris? nunquam didicisti in scholis? nunquam à puerulis adedò scivisti recitari in templis? soli tibi ubique peregrinatæ sunt aures, ut ignoraveris, quod omnes sciunt? Solum tibi novus est Textus Apostoli: *Rursum crucifigentes sibi metipsis Filium DEI!* novus est, qui bonis omnibus in veterem parceniam abiit? Sine, ut hoc JESUS Patri prolioribus dicat: *Non sciunt, quid faciunt:* Illi enim si agnovissent Dominum gloriæ, utique non crucifixissent. At tu, si dicis: *nescivi!* mentiris Spiritui sancto, qui per Apostolum locutus est tibi. *Euf.* Parce afflicto addere afflictionem. Scivi, fateor: at certè non sic expendi. Bibebam velut aquam iniquitatem, & pro nihilo reputavi peccatum. *Syn.* Hoc est, quod queror. Quoties ad peccandum vel caro pellicit, vel invitat exemplum, vel spes lucri trahit, vel metus damni impellit, assentiris sine mora, sequeris, nihil reluctans, pergis velut bos ductus ad vi-

Ggg

Si-

Etiam, & quasi agnus lascivens, cui intellectus non est. *Non expendisti!* quare non? nempe ne horror sceleris usum foedæ voluptatis vetaret? Ut peccare posses audaciùs, occlusisti utramque aurem meis clamoribus: avertisti animum à pia cogitatione: conscientiae, Angelo bono, DEO tuo datâ operâ vertisti tergum, & dissimulâsti te audire reprehendentium vocem. O malitiam inexcusabilem! abscede *Deicida!* aut num tu cruentas, atque sanguine occisi Filii stillantes manus ad Matrem tolles? *Euf.* Desperare me jubes? *Syn.* Non desperare: horrere, erubescere, tremere jubeo! occidisti DEum!., Quamquam utinam occidisset te tantùm impius, ô JESU mi, utinam tantùm crucifixisset! plus fecit! & se excusat! *Euf.* Heu! satis est, plus nimio satis! quid ultrâ potui? *Syn.* Nimis parum dixit Apostolus: plus fecisti! *Euf.* Occidis me! quid potui? *Syn.* Peccâsti: hoc est, affecisti DEum injuriâ, contempsisti præceptum, dixisti: *non serviam!* hoc multò atrocius factum est, quàm quod Lictores fecerunt. Crucifigi voluit DEI Filius, *ut finem acciperet peccatum:* credisne, remedium fuisse majus malo, quod volebat sublatum? Si prudens medicus fuit, non adhibuit medicinam morbò pejo-rem. Crede, cùm eras in procinctu ad patrandum peccatum, & quoties posthac eris, obvium tibi crede DEI Filium ire, qualis depingi solet cum fasciculo armorum Passionis suæ: hunc amplectitur, hunc stringit, hunc offert tibi, & se cum illo, ut excrucies se, ut rursus affigas cruci, ut occidas, hortatur, urget, modò à peccato abstineas: plus enim peccatum odit, quàm omnia tormenta, quippe quæ ipse appetit, ut peccatum destrueret. Nunc satis est: abscede! attonuit me horror facer: ipse ultrâ non possum loqui. *Euf.* Non abibo: aut hic, aut nullibi spes gratiæ est mihi super: ecce in pace amaritudo mea amarissima! sine me hic dolore emori. *Syn.* Abscede, aut ego abeo! locus, in quo stas, terra sancta est, abscede! *Euf.* A Matre abstrahis? *Syn.* Hic sta à longè: dejice oculos indignos coelò! per-
cure

cute peccus malè conscius sibi! dic: *DEus, propitius esto mihi peccatori.* *Euf.* *DEus propitius esto mihi peccatori.* *Syn.* Hoc fitu, hoc animo expecta, donec vocari te sentias ad gratiam à Matre gratiæ, cui tu devotum te esse dicis, etiam postquam per repetita Deicidia afflictissimam rejecisti toties in amarissimum mare dolorum. Vah! devotio! hæc piæ Virgini causa lacrymarum est, hæc materia querelarum: vide, audi!.. *Vox ab Imagine cum cantu ad dolorem & luctum:*

Satis est, Popule meus, satis est, desine scelerum! Quousque persequeris Dilectum meum!

Me salutas verbis byslynis Patronam, & Dominam: contra Filium verò insurgis manu ferrea.

Ecce, quantæ sunt plagæ, quibus plagatus est in domo Matris suæ! ideò magna est velut mare contritio mea!

Redde mihi, Popule meus, redde Filium meum: redde mihi unicum, quem diligo, *IESUM* meum!

Citò procide, & plange super mortuum meum, ut resurgat tibi celeriter in salutem tuam!

Non sum Patrona scelerum: Amo te, sed plùs amo Filium meum!

Cognoſce tempus visitationis tuæ: neque oculus tuus nequam fit, quia ego bona sum.

Veniens veniet dies iræ à Domino, & non tardabit hora vindictæ ejus.

Repentè excitabitur tanquam dormiens Dominus, & tanquam potens crapulatus à vino furoris sui.

Satis est, Popule meus, satis est, desine scelerum! desine persequi Dilectum meum!

Syn. Eusebi, quid sentis?.. nihil loqueris mihi? audisti dulcissimam vocem, qua loquitur tibi Virgo hæc, hæc *Mater amoris* erga te, *Mater doloris* propter te? eja! quid sentis?

Euf. Sentio scindi cor à mærore. Ubi sum? *Syn.* In theatro

amoris, & doloris stamus. Spectaculum factus es DEO, Angelis, & hominibus: expectant catastrophem. Euf. Imò factus est DEus spectaculum mihi. Video clarè, quod nunquam vidi. Syn. Gratia est per Deiparam exorata Sodali. Euf. Sentio, quem nunquam sensi, motum animi suavissimè amarum, & amarissimè suavem. Syn. Donum ingens à Matre venit. Euf. Video peccatum meum contra me! eheu! peccatum meum est JEsus occisus in sinu Mariæ. O JEsu! ô Maria! hætenus hoc ego spectaculum tanquam scelus Judæorum aspexi: hodie video scelus meum! ita, ita, scelus meum est JEsus occisus in sinu Mariæ! Video, quod nullus videat oculus, quin sanguinem fleat, nulla auris audiat sine pavore, nulla mens cogitet, quin stupore exareat. Erumpe in singultum pectus, quo tremat orbis, & ab Oriente usque ad Occidentem concussus horrore immugiat. Eheu! Passus est! absorbet vocem luctus! passus est! ô verbum atrox! immane! horridum! passus est!.. Syn. Absolve: Quis? Euf. Filius DEI vivi! credo! & ex dolore deficio! Syn. Pro quo est passus? Euf. Pro me! hinc erigor! spero! Syn. Quid passus est? Euf. Funes, catenas, alapas, sputa, cachinnos, contumelias, flagella, spinas, tormenta omnia, crucem, mortem! Syn. Cur? Euf. Ex amore! ex amore! stupe cælum! rumpatur orcus invidiâ! Ex amore Filius DEI passus est mortem. Syn. Et à quo? Euf. Heu! à me! sepelire hoc scelus cautes, & involvite hoc monstrum tenebræ!... imò irradiat Sol, videat hanc belluam orbis! fulminet cælum! absorbeat tartarus!.. Ibo, ibo, clamabo per urbes & oppida, per silvas & agros, per montes & valles: Ego sum Deicida? irritabo adversum me bestias, elementa, orbem terrarum! corrue super me! occide! perde! Ego sum Deicida! ô scelus! ô dolor! ô animi tormentum grave! Ah Synesi! doleo, & quantum doleam, non possum dicere. Syn. Io bene! si posses dicere, doleres parum. Jam satis est: accede! Euf. Deicida sum! Syn. Fuiſti. Accede, attende, & vide, in quem trans-

transfixeris: ora veniam. *Euf.* Madentes Divino Sanguine tollam ad coelum manus? *Syn.* Ipse exorat veniam Sanguis, quo madent manus. Accede! *Euf.* Aspectum horreo DEI à me occisi crudeliter, propter me occisi sine fructu. *Syn.* Resurget occisus JESUS. *Euf.* Resurget? quomodo? quando? *Syn.* Per amorem. Accede! ama!

§. IV.

Colloquium.

Eusebius. AH! tantum amo, quantum odi! amo te, DEUS mi, neque ut me salves, te amo, neque quia, qui te non amant, amandantur ad ignes æternos. Tu, tu, JESU mi, me totum expansis brachiis amplexus in cruce es! clavibus perfossas manus & pedes, lancea transfixum pectus, caput spinis coronatum ad ignominiam, corpus omne verberibus lividum, vulneribus cruentum intueor: Animam video oppressam angoribus, & ultimos dolores per omnes meatus exsudentem. Superi! qualis Imago!.. scilicet mori pro me volebas, ac pro me peccatore, pro tuo carnifice: ego te occidi!.. Et tu passus es!.. rursus occidi: rursus es passus! centies occidi: centies passus es! O patientia! O patiens DEUS! ter patiens DEUS! patiens à me, patiens pro me, patiens mecum, mecum, cum latrone suo, cum Deicida!.. O patiens DEUS! sic amabas!.. sic amas!.. & ego frigidus vivam!.. Exarde cor! amabo te, JESU mi! terret infernus, sed quia locus est, ubi non potes amari! allicit coelum, sed quia locus est, ubi securè amabo, sicut tu me amasti. Sic, sic nunc amo te, sic amabo! Rex meus es, ego subditus tuus! Dominus es, ego servus! DEUS es, ego opus tuum! opus, quod amas! Hoc satis est, ut velim amare. Peribo, scio, nisi te amem: hoc tamen sciat coelum! audiat orcus! nolo amare, ut vivam: vivere tantum cupio, ut amem eum, qui solus amabilis est.

Ggg 3

§. V.

Synefius. Bona verba, mi bone, bona verba non probant amorem bonum! *Euseb.* Quid exigitur? *Syn.* Odium exigo: odium exigo: odiò probatur amor. *Euf.* Cujus odiò? *Syn.* Odio peccati. *Euf.* Quantum sit? *Syn.* Quantum meretur *Malum summum.* Recordare, quæ vidisti hactenus, & vides hodie: sic inflammabis animum in odium serium, universale, efficax, heroicum, implacabile. * Recordare, quid exciderit *feroboami* familiam. *Euf.* Peccatum excidit fons infectus venendò omnis mali. *Syn.* I nunc, & dic: *dari posse peccatum utile:* semper damnum est lucro majus. Recordate etiam, cui hanc turpitudinem *Nabuchodonosor* debeat. *Euf.* Peccatum talem fecit, ut esset execrabilis DEO, sibi, & suis. *Syn.* I nunc, & in licentia scelerum pone *punctum honoris tui.* Recordare deinde, unde misera *Sauli* vita, & miserior mors acciderit. *Euf.* Ex peccato accidit: peccatum fecit, ut desertum à DEO, ac sibi relictum indomitæ passiones perpetuâ lanienâ discerperent. *Syn.* I nunc, & à peccato *delicias spera.* Recordare præterea, quid *gemina morte infelicem Ochoziam* perdidit. *Euf.* Peccatum perdidit, cujus ope periculum *unius mortis* discuti posse credidit. *Syn.* I nunc, & judica, quæ fingi possit *necessitas*, qua cogaris peccare. Postremò in te regredere: quid *Deicidam* te fecit? *Euf.* Heu! quid potest dici atrocius? peccatum fecit! *Syn.* I nunc, & peccata per risum! *Euf.* Imò odiò posthac acerbissimò malum persequar, quo non est majus, persequar *in me*, & *meis*, persequar *in omni loco*, tempore, occasione. *Syn.* Hoc dicis hodie: cras aliud facies. *Euf.* Prohibe hoc malum, DEUS! aut, si vides, futurum cras, quod iste dicit, obsecro: *Fube me mori hodie!*

* Exhibentur Argumenta omnium Meditationum.

O. A. M. D. G.

INI-